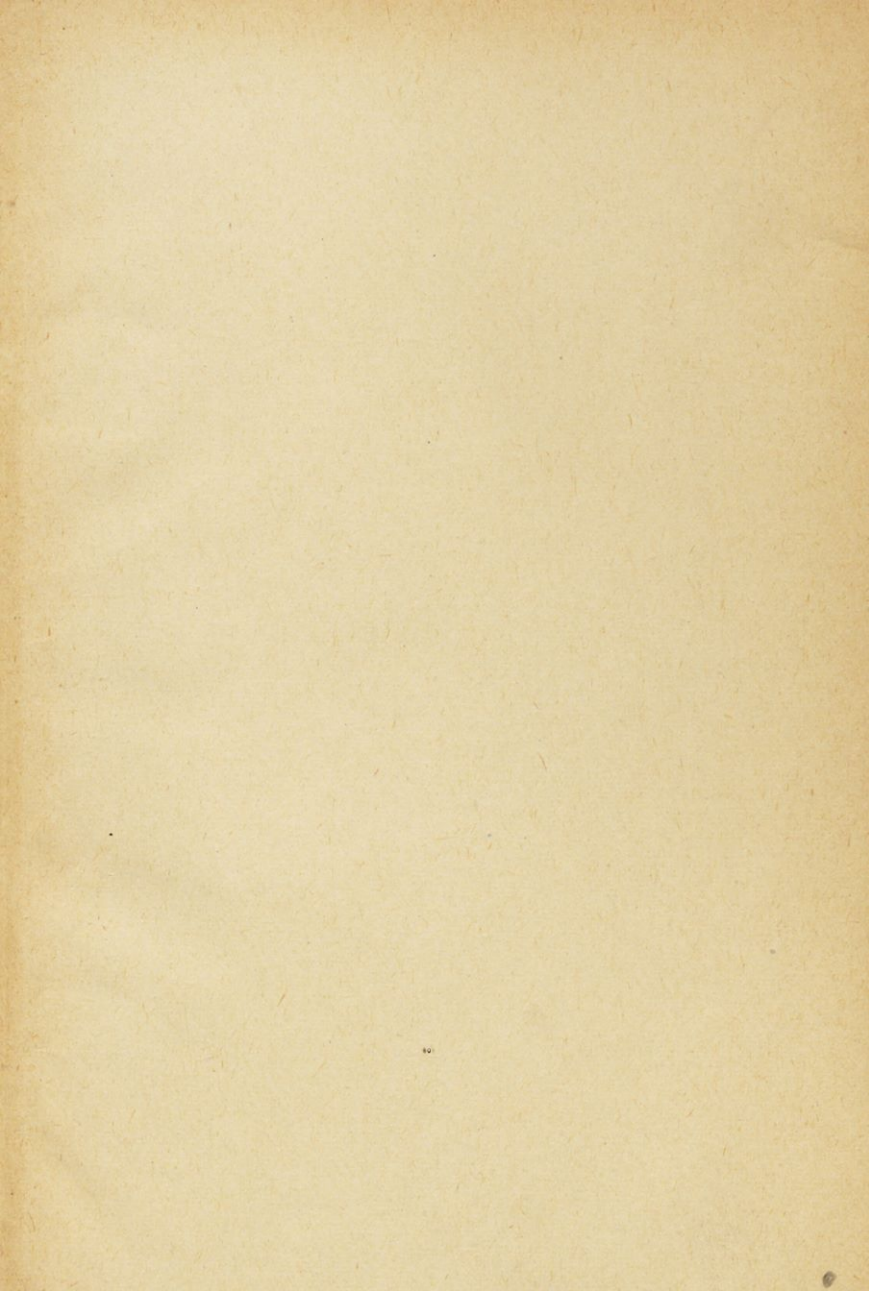
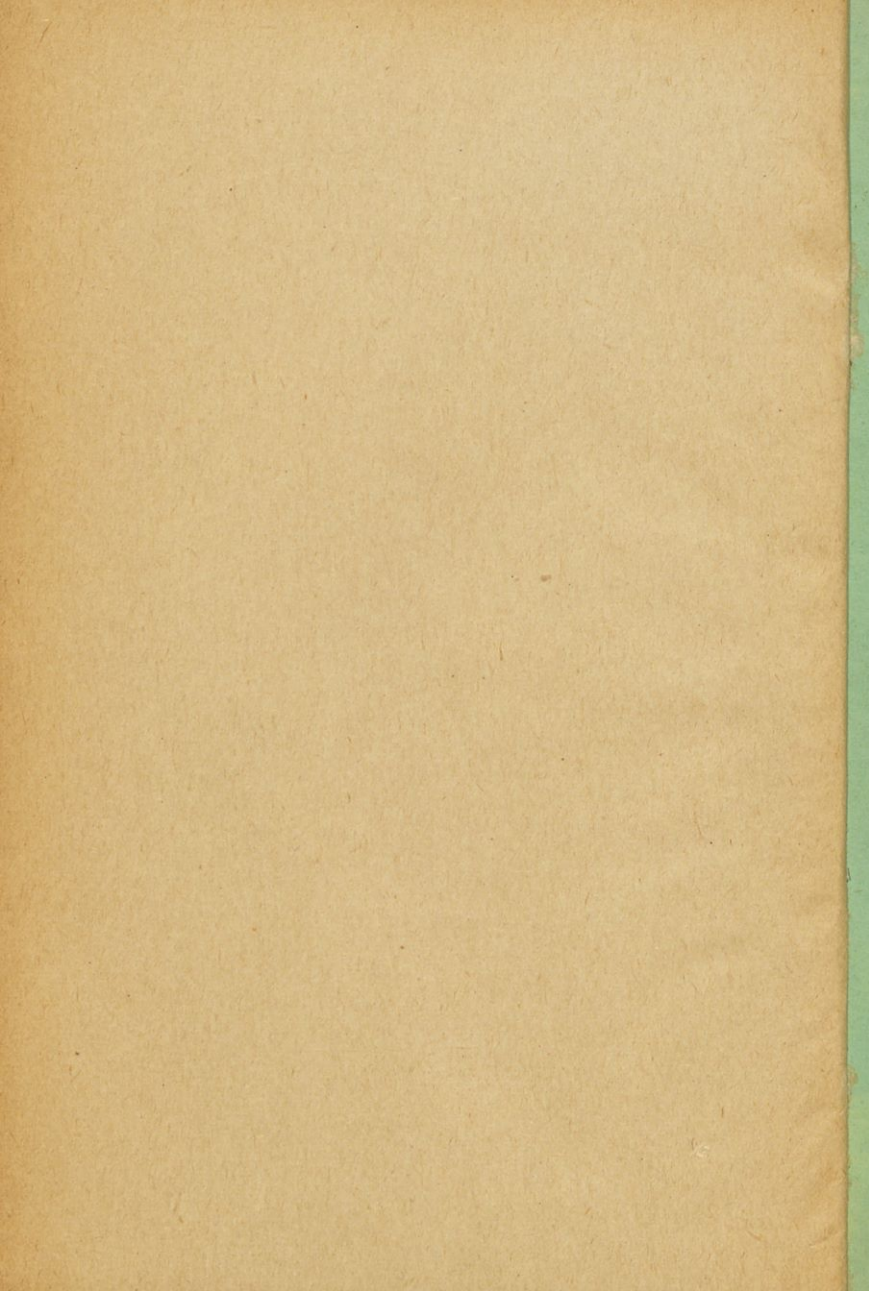

47545

ZAKONI IN UREDBE

Zakon o občem upravnem postopku

Prevedel in priredil
dr. Rudolf Andrejka

Zakon o banski upravi

Pravilnik o organizaciji in delu banskih svetov

V Ljubljani 1931

Založila in natisnila tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani

Zakon **o občem upravnem postopku**

Prevedel in priredil
dr. Rudolf Andrejka

Zakon **o banski upravi**

Pravilnik **o organizaciji in delu banskih** **svetov**

V Ljubljani 1931

Založila in natisnila tiskarna Merkur v Ljubljani
(Predstavnik tiskarne O. Mihálek)

47545

030019600

Vsebina.

Stran

Zakon o občem upravnem postopku.

Uvodne določbe	1
--------------------------	---

I. razdelek.

Splošne določbe.

I. poglavje: O b l a s t v a.

1. Pristojnost	1
2. Teritorialna omejitev pristojnosti	4
3. Poverjanje uradnega poslovanja drugim oblastvom in vzajemna pravna pomoč	5
4. Izključitev in odklonitev upravnih organov	6
5. Tolmači	8

II. poglavje. Stranka in njeno zastopstvo 8

III. poglavje. Občevanje oblastev in strank.

1. Vloge	11
2. Pozivanje	12
3. Zapisnik	14
4. Zabeležka v spisu	16
5. Vpogled v spise in obveščanje o teku postopanja	16

IV. poglavje. V r o č a n j e.

1. Način vročanja	17
2. Posredno vročanje	18
3. Osebno vročanje	19
4. Posebni primeri:	
Pooblaščenec in zakoniti zastopnik	20
Pooblaščenec za sprejemanje vročitev	20
Pravne osebe	21
Odklanjanje sprejema	22
Izpremema stanovanja	22

	Stran
Neposredna predaja	22
Vročanje z javno objavo	23
Vojaške in podobne osebe	23
Vročanje v inozemstvu	24
5. Pomote pri vročanju	24
6. Vročilnice	24

V. poglavje. Roki. 25

VI. poglavje. Vzdrževanje reda. Kazni zaradi kršitve reda in zaradi objesti (nagajivosti)	26
---	----

II. razdelek.

Postopanje do glavne odločbe prve stopnje.

I. poglavje. Splošna načela.

1. Uvedba postopanja	28
2. Splošna načela poizvedovalnega postopanja	28
3. Predhodno (prejudicielno vprašanje)	29
4. Ustna razprava	29
5. Poravnava	33

II. poglavje. Dokazi.

1. Splošna načela o dokazu	33
2. Verjetnost	34
3. Dokaz z listinami	35
4. Dokaz s pričami	37
5. Dokaz z izvedenci	40
6. Dokaz z ogledom	42
7. Zavarovanje dokazov	43
8. Posredno izvajanje dokazov	43

III. razdelek.

Odločba 43

IV. razdelek.

Pritožba 46

V. razdelek.

Razveljavljenje in izpremema odločbe izven pritožbe.

I. poglavje. Postavitev v prejšnji stan	50
II. poglavje. Obnova postopanja	51

III. poglavje. Posebni primeri razveljavljenja in izpremi- njanja odločbe	53
--	----

VI. razdelek.

Izvršba.

I. poglavje. Splošne določbe.	45
II. poglavje. Izvršba denarnih terjatev.	
1. Administrativna izvršba	57
a) Splošne določbe	57
b) Rubež	58
c) Prodaja	61
2. Sodna izvršba	65

III. poglavje. Izvršba nedennarnih
dolžnosti.

1. Izvršba po drugih osebah	66
2. Posredna sila	66
3. Neposredna sila	67

VII. razdelek.

Zavarovanje.

1. Izvršba v zavarovanje	67
2. Začasna odločba	68

VIII. razdelek.

Stroški.

1. Stroški oblastva	69
2. Stroški stranke	70
3. Pristojbine prič in izvedencev	70

IX. razdelek.

Prehodne in končne odredbe	71
Register k zakonu o upravnem postopku	74

Zakon o banski upravi.

Prvo poglavje: Ustroj banske uprave	87
Drugo poglavje: Banova pristojnost	95
Tretje poglavje: Banovinsko gospodarstvo	119
Četrto poglavje: Prehodne odredbe	123
Pravilnik o organizaciji in delu banskih svetov .	127

Mi
ALEKSANDER I.,

po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije,
predpisujemo in proglašamo na predlog predsednika
Našega ministrskega sveta, Našega ministra za notranje
posle

Zakon

o občem upravnem postopku (z. u. p.).¹

Uvodne določbe.

§ 1.

Ta zakon se uporablja za postopanje:

1. vseh oblastev v organizacijskem sestavu obče uprave (čl. 20., odstavek 2. zakona o notranji upravi) njih nadzornih ministrstev in zavodov.
2. banovin in občin, kadar poslujejo kot nosilci oblasti in sicer po pristojnosti tako iz lastnega kakor tudi iz prenesenega področja.

§ 2.

⁽¹⁾ Ta zakon se ne uporablja:

1. v upravnokazenskem postopanju,
2. kadar so oblastva in organi javne varnosti upravičeni, izdajati za obvarovanje javnega miru, varnosti in

¹ »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 25. novembra 1930., št. 271 - XCIII/571. — Pripomba: V prevodu so se upoštevali tudi popravki tiskovnih pogreškov, objavljeni v »Službenih novinah kraljevine Jugoslavije« z dne 20. decembra 1930., št. 292 - C/624.

reda kakor tudi za odvrčanje neposredne nevarnosti nujne ukrepe brez predhodnega postopanja.

(²) Oblastva javne uprave, ki jih ne obsega § 1., postopajo, kolikor ne veljajo za njih postopanje posebni predpisi, kjer treba, zmiselno (analogno) po določbah tega zakona.

I. r a z d e l e k.

Splošne določbe.

I. poglavje.

O b l a s t v a.

1. Pristojnost.

§ 3.

Stvarna in krajevna pristojnost posameznih oblastev se določa s splošnimi predpisi o njih področju in območju kakor tudi s posameznimi upravnimi predpisi.

§ 4.

Kadar ni dovolj osnove za določitev stvarne pristojnosti državnega upravnega oblastva, velja v vseh upravnih predmetih, kolikor niso izključeni iz obče uprave (čl. 20., odst. 2. in čl. 64. zakona o notranji upravi) podmena, da je pristojno obče upravno oblastvo prve stopnje.

§ 5.²

Kolikor ni dovolj osnove za določitev krajevnosti pristojnosti oblastev ene vrste, se določa pristojnost:

1. V stvareh, ki se nanašajo na nepremičnino, po kraju, kjer leži ta nepremičnina;

² § 62. cpp.

2. v stvareh, ki se nanašajo na poslovanje kakšnega podjetja ali na drugo stalno delovanje, po kraju tega poslovanja ali delovanja;

3. v ostalih stvareh po domovališču (domicilu) stranke, to je po kraju, kjer se je ta oseba nastanila z namerom, da tam stalno prebiva. Če je več strank, se pristojnost določa po toženi stranki, odnosno po stranki, zoper katero se je postopanje uvedlo. Če stranka nima domovališča v kraljevini, se pristojnost določa najprvo po kraju bivališča, naposled pa po kraju poslednjega domovališča ali bivanja v kraljevini. Kadar se na ta način ne da določiti pristojnost ali pa je nevarno odlašati, se določi pristojnost po kraju, kjer je povod za voditev postopanja.

§ 6.

Kadar se ne da določiti krajevna pristojnost niti po prednjih načelih, odloči neposredno višje nadzorno oblastvo, katero stvarno pristojno oblastvo naj bo tudi krajevno pristojno. Glede poslovanja, ki se ne da odlašati, je uporabljati § 7., odst. 2.

§ 7.

(¹) Kadar je za razpravljanje enega predmeta pristojno več sovrstnih oblastev, se morajo kar najhitreje sporazumeti o tem, katero izmed njih naj uvede poslovanje. Če se ne sporazumejo, je postopati po § 6.

(²) V obeh primerih mora opravljati ono oblastvo, ki je prvo pričelo postopati, vse, kar se ne da odlašati. To oblastvo mora obvestiti o takem poslovanju tudi ostala oblastva, za katerih krajevno pristojnost gre, kakor tudi svoje nadrejeno oblastvo.

§ 8.

Oblastvo, ki je bilo izpočetka krajevno pristojno, obdrži pristojnost, čeprav se med postopanjem izpremene okolnosti, ki so izpočetka določevale njega pristojnost.

§ 9.

(¹) O sporih več državnih oblastev glede stvarne ali krajevne pristojnosti odloča njih neposredno višje oblastvo. Če jim to oblastvo ni obenem tudi skupno, odloča njih višje skupno oblastvo.

(²) Tudi tu je zmiselno uporabljati § 7. odstavek 2.

(³) V ostalem veljajo določbe zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih.

§ 10.

(¹) Vsako oblastvo mora uradoma **preso**jati svojo stvarno in krajevno pristojnost.³

(²) Oblastvo, ki prejme vlogo, ki za nje reševanje ni pristojno, mora izdati nemudoma odločbo o svoji nepristojnosti in jo čimprej vročiti stranki. Če pa je brez dvoma jasno, katero oblastvo je pristojno za reševanje sprejete vloge, jo mora odstopiti oblastvo, ki jo je prejelo, nemudoma oblastvu, ki je pristojno za prejem in za nadaljno poslovanje ter o tem obvestiti stranko; v tem primeru je računati pravočasnost, če je vloga vezana na rok, po času, ko je vloga dospela na oblastvo, ki je pristojno, jo prejeti.

(³) Z dogovorom strank se ne more izpreminjati niti stvarna niti krajevna pristojnost.⁴

2. Teritorialna omejitev pristojnosti.

§ 11.⁵

(¹) Vsako oblastvo vrši uradne posle v mejah svojega območja.

(²) Poslovanje oblastva v zgradbah ali na plovnih objektih, ki so v posesti vojske, se mora vršiti po pred-

³ cf. §§ 39., 40. cpp.

⁴ cf. § 101. cpp.

⁵ cf. § 30. cpp.

hodni prijavi poveljniku zgradbe odnosno plovnega objekta in po sporazumu z njim.

(3) Poslovanje oblastva, ki se tiče izdeželnih oseb ali se opravlja na izdeželnem prostoru, se vrši s posredovanjem ministrstva za zunanje posle.

(4) Poslovanje oblastva v območju kraljevskega dvora se vrši s posredovanjem dvornega maršalata.

§ 12.⁶

Če bi bilo nevarno odlašati ter bi se moralo kakšno poslovanje oblastva opraviti tudi preko meje oblastvenega območja, sme oblastvo prestopiti meje svojega območja na ozemlju kraljevine; o tem pa mora takoj obvestiti ono oblastvo, v čigar območju je opravilo to poslovanje, kakor tudi svoje neposredno nadzorno oblastvo.

3. Poverjanje uradnega poslovanje drugim oblastvom in vzajemna pravna pomoč.

§ 13.⁷

Da se posel lažje izvrši ali da se prihranijo nepotrebni stroški, sme poveriti višje oblastvo posamezne posle iz svoje pristojnosti nižjemu oblastvu. S tem se ne izpremeni pristojnost glede izdajanja odločbe, določena z zakonom. Med nižja oblastva je šteti tudi občinska oblastva.

§ 14.⁸

(1) Vsa upravna oblastva morajo dajati v uradnih poslih drugo drugemu pomoč. Ta pomoč se zahteva s posebnim zaprosilom. Zaprošeno oblastvo mora postopati na zaprosilo v mejah svojega območja in po veljavnih predpisih.

⁶ cf. § 31. cpp.

⁷ cf. z. n. u. čl. 17., odst. 3.

⁸ cf. z. n. u. čl. 31. in 79.; §§ 35.—38. cpp.

(²) Sodiščem se sme pošiljati tako zaprosilo samo v okviru veljavnih predpisov. Na zaprosbo državnih oblastev morajo sodišča izročati oblastvom svoje spise, kolikor bi to ne oviralo dotičnega sodnega postopanja.

(³) Glede pravne pomoči z inozemskimi oblastvi veljajo določbe državnih pogodb in konvencij o pravni pomoči, — odnosno načelo vzajemnosti.

4. Izključitev in odklonitev upravnih organov.

§ 15.⁹

Upravni organ je izključen poslovati v stvareh:

1. v katerih je stranka ali sam ali njega žena (mož), čeprav je zakon razvezan ali ločen, ali je stranka zaročenka (zaročenec) ali sorodnik po krvi v prvi vrsti ali v stranski vrsti do četrtega kolena ali po zakonu (braku) do drugega kolena, čeprav zakona več ni;

2. v katerih je stranka njegov posinovitelj, pohčiteljica, posvojenec, rednik ali rejenec;

3. v katerih je stranka njemu ali njegovim otrokom krstni boter ali narobe;

4. v katerih je bil ali je še pooblaščenec, poslovodja, varuh ali skrbnik, varovanec ali oskrbovanec ali pa je bil v stvari za pričo ali za izvedenca;

5. v katerih je pooblaščenec oseba, s katero je po krvi soroden v prvi vrsti, v stranski vrsti ali po zakonu (braku) do drugega kolena;

6. v katerih izpodnašajo drugi važni razlogi očitno njegovo popolno nepristranost;

7. v katerih je izdal v nižji stopnji odločbo, ki je v pritožbi.

§ 16.¹⁰

(¹) Če obstoji kateri izmed razlogov, navedenih v § 15., mora upravni organ sam uradoma o tem poročati

¹⁰ cf. § 16. cpp., § 109. z. n. u.

⁹ cf. § 15. cpp.

starešini oblastva, ki v tej zadevi ali sam uvede poslovanje ali pa jo odda drugemu organu v poslovanje.

(²) Če obstoji tak razlog pri starešini urada, mora predati to stvar svojemu zakonitemu namestniku, obenem pa o tem poročati svojemu neposredno mu nadrejenemu oblastvu.

(³) Če starešina nima takega namestnika ali če bi bili tudi ostali organi istega oblastva izključeni ali je sploh nekazno, da bi se uporabljali organi, podrejeni izključeni osebi, opravi nadrejeno oblastvo potrebno poslovanje s pomočjo posebnega organa, ali pa pooblasti za to poslovanje drugo sovrstno oblastvo, ki je v njegovem območju. Taka odločba nadrejenega oblastva ne more biti predmet pritožbe. Odločbe, izdane na ta način, veljajo kakor bi jih bilo izdalo pristojno oblastvo.

§ 17.¹¹

(¹) Iz razlogov, navedenih v § 15., sme stranka zahtevati, da se organ odkloni in sicer, brž ko zve, kateri organ bo opravljal pravdni posel. Pozneje sme stranka zahtevati odklonitev samo, če zve za razlog kesneje ali če nastopi razlog kesneje.

(²) Stranka mora pri tem verjetno izkazati one okoliščine, zaradi katerih zahteva, da se organ odkloni.

(³) O tem strankinem predlogu odloča starešina oblastva, kadar pa gre za njega samega, nadrejeno oblastvo.

(⁴) Odločba o tem, ali naj se ugotovi predlogu, ne more biti predmet pritožbe.

(⁵) Kadar odločujoči organ spozna, da namerja stranka s pokrenitvijo tega predloga samo zavlačevati postopanje, zavrne predlog ter vrhu tega stranko kaznuje radi objesti (§ 67.), kjer bi bilo to potrebno.

¹¹ cf. § 17. cpp.

§ 18.

Upravni organ, za katerega obstoji kateri izmed razlogov, navedenih v § 15., mora opraviti, kolikor bi se ne dalo takoj najti nadomestilo, samo najnujnejše posle, ki se ne dajo nikakor odložiti.

5. Tolmači.

§ 19.

Za tolmače veljajo zmiselno določbe o izvedencih.

II. poglavje.

Stranka in njeno zastopstvo.§ 20.¹²

(1) Sposobnost, biti stranka, in sposobnost, samostojno opravljati pravdna dejanja kot stranka, se presojata, kjer ni posebnega predpisa, po načelih državlanskega prava.

(2) Po posebnih pravnih predpisih in kjer takih ni, po predpisih državlanskega prava je presojeti, kdo je zakoniti zastopnik poedine stranke (n. pr. pravdno nesposobne stranke, ali pravnih oseb in raznih društev) in ali morajo imeti ti zakoniti zastopniki za pravdno dejanje posebno pooblastilo.

§ 21.¹³

(1) Kolikor ne zahteva oblastvo po upravnih predpisih ali po bistvu stvari izrečno osebne navzočnosti, sme pooblastiti stranka ali njen zakoniti zastopnik pooblaščenca za zastopanje.

(2) Poleg pooblaščenca sme tudi pooblastilec sam v lastnem imenu podajati izjave, a tudi oblastvo si sme

¹² cf. § 102. cpp.

¹³ cf. § 127. cpp.

priskrbeti potrebne izjave neposredno od pooblastilca. Kadar so izjave različne, obvelja izjava pooblastilčeva.

(³) Tudi če stranka za kakšen predmet ni določila pooblaščenca, sme nastopiti pred oblastvom v spremstvu svojega pomočnika, ki sme edino njej dajati obvestila in nasvete. Tudi dolžnost osebne navzočnosti sama ne jemlje še stranki pravice, da se posluži tega pomočnika.

§ 22.¹⁴

(¹) Za pooblaščenca se sme postaviti vsaka svojepravna oseba.

(²) Osebe, ki so znane oblastvu kot zakonni pisarji, se ne smejo sprejemati niti za pooblaščenca niti za pomočnike.

§ 23.¹⁵

(¹) Pooblastilo se sme izdajati pismeno ali ustno, podano na zapisnik pri oblastvu samem. Pismeno pooblastilo pridrži oblastvo v izvirniku ali v prepisu.

(²) Če se je izdalo pooblastilo z zasebno listino (§ 84.) in če nastane dvom o njega pristnosti, sme oblastvo odrediti, da se predloži overjeno pooblastilo.

(³) Izjemoma, v stvareh manjše važnosti, oblastvu ni treba zahtevati posebnega pooblastila, če so pooblaščenca znani oblastvu kot člani rodbine, hišnega gospodarstva, delodajalci, nameščenci in vrh tega kot zanesljivi ljudje ter ni posebnega dvoma o obstoju in obsegu pooblastila. To se mora z zapisnikom izrečno ugotoviti.

(⁴) Obseg pooblastila se presoja po določbah pooblastila in državlanskega prava.

(⁵) Glede pravnih dejanj ne preneha pooblastilo niti s smrtjo pooblastilca niti z izpremembo njegove sposobnosti za opravljanje pravnih dejanj niti z izpre-

¹⁴ cf. § 130. cpp.

¹⁵ cf. §§ 135., odst. 2., 137. cpp.

membo njegovega zakonitega zastopstva. Vendar pa sme pooblastilčev pravni naslednik ali novi zakoniti zastopnik vsak čas preklicati staro pooblastilo.

§ 24.¹⁶

Oblastvo mora uradoma paziti v vsakem stanju postopanja, ali ima tisti, ki nastopa kot stranka, sposobnosti za samostojno opravljanje pravnih dejanj, kakor tudi na upravičenost zakonitega zastopnika ali pooblaščenca. Nedostatke pooblastila mora odpraviti po določbah § 29., odstavek 2.

§ 25.¹⁷

(¹) Če pravdno nesposobna stranka nima zakonitega zastopnika ali če se naj še opravi kako dejanje zoper osebo, čije bivališče ni znano, sme postaviti oblastvo, kadar to zahteva važnost in nujnost stvari, za ta primer skrbnika ob strankinih stroških. Za stvari iz pristojnosti selskih občin postavlja te skrbnike pristojni sreski načelnik. O tej postavitvi mora oblastvo obvestiti pristojno skrbstveno oblastvo.

(²) Na isti način se postavlja skrbnik tudi takrat, kadar naj se opravi posel, ki se nikakor ne more odložiti, pa ni moči dotične osebe o pravem času poklicati. Ta postavitev velja, dokler se ne pojavi stranka, ki jo je treba obvestiti o opravljenem poslu.

(³) Postavljena oseba mora prevzeti skrbstvo, kolikor po veljavnih predpisih o skrbstvu ni upravičena odkloniti to dolžnost. Skrbnik ima v dotični stvari pravni položaj zakonitega zastopnika. Ta skrbnik se mora udeleževati postopanja, dokler se ne prijavi zakoniti zastopnik, odnosno stranka sama ali njen pooblaščenec.

¹⁶ cf. §§ 107., 139. cpp.

¹⁷ cf. § 109. cpp.

§ 26.¹⁸

Kar določa ta zakon za stranke, velja zmiselno tudi za njih zakonite zastopnike in pooblaščenice.

III. poglavje.

Občevanje oblastev in strank.

1. Vloge.

§ 27.

Vloge (predlogi, prošnje, prijave, pritožbe in druga naznanila) se smejo predlagati oblastvom pismeno ali brzojavno in kolikor je to po bistvu stvari mogoče, tudi ustno.

§ 28.

(¹) Iz vloge mora biti razvidno, kateremu oblastvu je namenjena, zakaj gre, kaj se zahteva, kdo jo predlaga in kdo je zastopnik ali pooblaščenec, če je tak postavljen, stanovanje teh oseb ter datum vloge.

(²) Pismeno vlogo mora vložitelj odnosno njegov pooblaščenec svojeručno podpisati. Oseba, ki se ne zna ali se ne more podpisati, postavi svoj ročni znak, njeno ime pa zapiše pisanju večča oseba z označbo svojega imena, poklica in domovališča.

§ 29.

(¹) Oblastvo je dolžno sprejemati vloge samo med uradnimi urami; če so vloge ustne in niso neodložne (kakor vloge vezane na rok), samo ob določenih dneh. Ti slednji, kakor tudi splošne uradne ure se objavljajo pri vsakem oblastvu na vidnem mestu.

(²) Zgolj radi formalnega nedostatka vloge, prištevši sem tudi primer, ko ni vložiteljevega podpisa, ne sme

¹⁸ cf. § 106. cpp.

oblastvo vloge kar naravnost zavrniti, marveč mora po uradni dolžnosti skrbeti za to, da se ti nedostatki odpravijo. Zato mora po potrebi predpisati vložitelju, kolikor se za njega ve, potreben rok za popravo. Če se poprava ne izvrši, velja kakor da vloge ni bilo. Na to posledico je treba vložitelja posebej opozoriti. Če se nedostatek v določenem roku odpravi, velja vloga od prve ure za pravilno vloženo. Tako je postopati tudi, kadar je dvomno, ali je pismeno ali brzojavno vlogo v resnici podpisal določni vložitelj. Po tu navedenem je postopati tudi takrat, kadar je treba, da pripozna vložitelj na zapisnik pred oblastvom vsebino vloge.

§ 30.

Če obsega vloga več predmetov, ki jih je treba reševati vsakega zase, se mora lotiti oblastvo reševanja onega, ki je najprvo omenjen, glede ostalih pa mora naročiti vložitelju, naj vloži posebne vloge. Tudi tukaj je uporabljati, če treba, zmiselno § 29., odstavek 2.

§ 31.

Oblastvo mora na ustno zahtevo vložitelja potrditi prejem vloge.

Pozivanje.

§ 32.

Oblastvo je upravičeno, izdajati pozive na osebe, ki prebivajo ali stanujejo (§ 3., točka 5.) v njegovem upravnem območju ali tam stalno vrše kakšno pridobitno delovanje ter je njih navzočnost potrebna. Na ustno razpravo se smejo izjemoma pozvati tudi take osebe, ki stanujejo v drugem upravnem območju, če se da s tem brez večje škode za takó pozvano osebo postopanje pospešiti in poenostaviti.

§ 33.

(¹) V pozivu je označiti razen točnega naslova pozvane osebe in pozivljajočega oblastva kraj, čas in predmet poslovanja, v kakšni lastnosti se oseba pozivlje (kot stranka, priča, izvedenec itd.) in katere pripomočke in dokazila mora prinesiti s seboj. Nadalje je označiti, ali je treba priti pozvani osebi osebno, in da jo zadenejo zakonite posledice, če se ne odzove pozivu. Na posledice po § 34., odstavku 2., je treba le takrat opozarjati, kadar je to umestno po bistvu predmeta.

(²) Čas je treba kolikor moč natančno določiti ne samo po dnevu, ampak tudi po uri. Koder in kolikor to dopušča značaj predmeta, sme dati oblastvo pozvani osebi na izvoljo, da poda do določenega dneva namesto osebne zglasitve potrebno pismeno izjavo.

(³) Če je pozvana oseba v taki javni službi, da se ji mora postaviti zaradi javne varnosti ali drugih javnih pridov namestnik za čas, dokler je zadržana, je treba o tem hkrati obvestiti njenega nadrejenega starešino. Ta predpis velja tudi takrat, kadar se pozivlja uslužbenec ali delavec, ki slušbuje v zasebnem podjetju občnega javnega značaja (kakor večjega prevoznega, vodovodnega, razsvetljevalnega, rudniškega ali podobnega podjetja).¹⁹

§ 34.

(¹) Kdor ni zadržan po bolezni ali po drugih opravičenih vzrokih, se mora odzvati pozivu. Če je ukazano, da mu je priti osebno, mora obvestiti oblastvo v 24 urah po vročitvi poziva ali ko preneha nemožnost za obvestitev, o zaprekah, ki mu branijo, da pride osebno. Če se taka zapreka pojavi kesneje, jo mora naznaniti takoj po tem.

(²) Kdor se neopravičeno ne odzove pozivu, ki mu je bil osebno vročen (§ 48.), se sme k temu prisiliti s

¹⁹ cf. § 427. cpp.

prisilnimi sredstvi (§§ 162. in 163.), ki so se mu zapretila v pozivu. Če povzroči tako neprihajanje ponovno poslovanje z novimi pravnimi stroški, trpi dotična oseba tudi vse one stroške, ki so nastali po njeni krivdi. Zoper osebo, ki ni stranka, se izreče v posebni odločbi, da mora trpeti te stroške; zoper to odločbo smejo vložiti ta oseba kakor tudi prizadete stranke samostojno pritožbo.

(³) Če se ne odzove pozivu oseba, ki je v aktivni službi vojske, mornarice, orožništva, finančne kontrole, obmejne straže, kakor tudi uniformirana oseba javne varnosti, se mora obrniti oblastvo do nadrejenega starešine te osebe z zaprosbo, naj to osebo kaznuje in odredi, da se privede.²⁰

3. Zapisnik.

§ 35.

O ustni izjavi pred oblastvom kakor tudi o uradnem poslovanju se sestavi zapisnik (protokol).

§ 36.

(¹) Vsak zapisnik mora obsegati:

1. kraj, čas in predmet poslovanja in, kjer je to potrebno, tudi kratek opis stanja stvari;

2. označbo oblastva, imena uslužbenca, ki vodi poslovanje in sodelujočih uradnih organov, navzočnih strank ter ostalih oseb, ki se udeležujejo poslovanja;

3. svojeročni podpis organa, ki vodi poslovanje in podpis zapisnikarja, če je bil privzet;

4. podpis strank in drugih oseb, sodelujočih pri poslovanju; če so nepismene, jih podpiše pisanju večša oseba (ne voditelj poslovanja).

(²) V zapisnik o ustni izjavi je sprejeti njeno bistveno vsebino.

²⁰ cf. § 429., odst. 1. in 2. cpp.

(³) V zapisnik o uradnem poslovanju se vpiše točen in kratek potek in vsebina poslovanja. V zapisnik se uvrste vse odločbe, izdane med poslovanjem. Važne izjave strank, prič ali izvedencev se uvrste kar najtočneje, če treba, z njih lastnimi besedami.

(⁴) Če se vrši zaslišanje s pomočjo tolmača, je treba označiti, v katerem jeziku se je podala izjava in kdo je bil za tolmača.

§ 37.

(¹) Vsak zapisnik odnosno njegov del (odstavek 2.) se mora prečitati zaslišanim ali pa onim osebam, ki drugače sodelujejo pri poslovanju, nato se mora podpisati. Kadar obseza zapisnik več posebnih listov, jih mora voditelj poslovanja parafirati.

(²) Če kdo neče podpisati ali če odide, preden se sklene zapisnik odnosno oni del zapisnika, v katerem je njegova izjava, mora voditelj to izrečno ugotoviti v zapisniku ter navesti vzrok, zakaj se je podpis odrekel. To se posvedoči na način, določen v § 36., odstavku 1., točki 4.

Če se poslovanje ne more dovršiti istega dne, se vpisuje vsak dan posebej v isti zapisnik to, kar se je na ta dan izvršilo in se po predpisih podpiše.

§ 38.

V že podpisanem zapisniku se ne sme nič zbrisati, dodajati ali izpreminjati. Mesta, ki so se črtala še med sestavljanjem zapisnika, morajo ostati čitljiva. Poprave in prečrtana mesta se morajo v zapisniku označiti ali pa jih mora voditelj poslovanja parafirati. Bistvene dopolnitve se postavljajo v isti zapisnik s podpisom dotičnih oseb.

§ 39.

Če kdo ugovarja, da se je vpisala kakšna izjava v zapisniku nepopolno ali netočno, ali da se sploh opis

vsebine poslovanja ne ujema z njega pravilnim potekom, se mora zabeležiti tak ugovor z navedenimi razlogi vred v zapisniku.

§ 40.

Zapisnik je javna listina in popoln dokaz o poteku in vsebini poslovanja odnosno izjav, kolikor je sestavljen po pričujočih določbah in kolikor se izrečno ni podala protivna izjava (§ 39.). Nasprotni dokaz ni izključen.

4. Zabeležka v spisu.

§ 41.

(¹) Službena opazovanja, obvestila, ki so se oblatstvu sporočila po telefonu, potem ustna navodila in odredbe, ki se ne izdado pismeno, kakor tudi okolnosti, ki se tičejo samo notranje službe oblasti, se ugotavljajo po potrebi s kratko zabeležko na spisu samem, kolikor ne bi bilo povoda, sestaviti zapisnik.

(²) Uradni organ mora to zabeležbo datirati in svojeručno podpisati.

5. Vpogled v spise in obveščanje o teku postopanja.

§ 42.

(¹) Oblastvo mora strankam dovoliti, da vpogledajo dotične spise kakor tudi, da jemljejo ob svojih stroških njih prepise. Vpogled odnosno prepisovanje se vrši pod nadzorstvom uradnega organa v času, ki je določen za sprejemanje ustnih vlog (§ 29., odst. 1.).

(²) Od tega je načeloma izključen zapisnik o posvetovanju; osnutki za rešitve in razni drugi spisi zaupnega značaja pa so izključeni, če to nasprotuje javnemu interesu odnosno opravičenemu interesu ene stranke ali drugih oseb, kakor tudi tedaj, če se s tem utegne obrezuspešiti namen postopanja.

(3) Prav to se mora dovoliti ob pričujočih pogojih tudi osebi, ki ni v dotični stvari stranka, če verjetno izkaže svoj pravni interes na tem. Take osebe je dopustno, ob času, določenem za sprejemanje ustnih vlog pri oblastvu, obveščati o teku postopanja.

IV. poglavje.

Vročanje.

1. Način vročanja.

§ 43.²¹

(1) Vročanje se vrši praviloma po pošti, če pa se zdi oblastvu pripravneje, po lastnih organih, po občini ali po državnih krajevnih policijskih oblastvih. Državna policijska oblastva niso dolžna, opravljati vročitve spisov občinskih oblastev.

(2) Oblastveni uslužbenci smejo opravljati vročitve samo v območju svoje pristojnosti.

(3) Način vročitve določi oblastvo, čigar odločbo je treba vročiti.

§ 44.²²

(1) V kraju, kjer je treba opraviti vročitev, se opravljajo vročitve redoma v naslovljenčevem stanovanju, poslovnem prostoru, delavnici ali pisarni; vendar pa je vročitev pravnoveljavna, kjerkoli in kadarkoli se je opravila naslovljencu, razen če jo je odklonil po pravici, ki mu jo daje naslednji odstavek. Kadar naslovljenec nima navedenih prostorov, se mu sme opraviti vročitev, kjerkoli ga najdejo.

(2) Vročitve izven prostorov, navedenih v odstavku 1., prav tako tudi vročitve ob nedeljah in praznikih ali ponoči se smejo opravljati samo po izrečnem dovoljenju oblastva, ki je odredilo vročitev. To se daje samo iz

²¹ cf. § 288. cpp.

²² cf. § 298. cpp.

posebno važnih razlogov. Dovoljenje mora biti zabeleženo na spisu samem, ki ga je treba vročiti, kakor tudi na omotu, če se vroča spis v omotu. Če takega dovoljenja ni, naslovljenec ni dolžan sprejeti spisa. Omejitev vročanja ob nedeljah in praznikih ne velja za vročanje po pošti.

(³) Če je naslovljenec samo začasno opustil svoje domovališče in zapustil naslov svojega novega stanovanja, ki se nahaja v kraljevini, se sme poslati spis za njim.

§ 45.

Če je naslovljenec pooblastil osebo, da sprejema na pošti njegove pošiljke, velja vročitev, opravljena tej osebi po pošti, kakor bi bila opravljena naslovljencu samemu.

2. Posredno vročanje.

§ 46.²³

(¹) Kadar onega, ki mu je kaj vročiti, ni najti v stanovanju, se sme opraviti vročitev pravno veljavno vsakemu odraslemu domačinu, ki se tam najde in o katerem vročevalec ve, da spada k rodbini, hišnemu gospodarstvu ali da tam služi.

(²) Kadar ni najti niti takih oseb, se sme opraviti vročitev zakupodavcu (najemodavcu) ali čuvarju hiše, ki tam stanuje, ako pristanejo na to.

(³) Kadar je treba opraviti vročitev v delavnici, poslovnem prostoru ali v pisarni, pa naslovljenca ni tamkaj, se sme opraviti vročitev kateri izmed navzočnih odraslih oseb, o kateri vročevalec ve, da spada k rodbini ali da je tam nameščena.

§ 47.²⁴

(¹) Kadar se vročitev ne da opraviti niti neposredno osebi, ki ji je treba kaj vročiti, niti po § 46., položi vro-

²³ cf. § 299. cpp.

²⁴ cf. § 300. cpp.

čevalec spis, če je bilo treba opraviti vročitev po pošti, pri poštнем uradu v kraju vročitve (§ 44., odstavek 1.), v ostalih primerih pa pri občini v kraju vročitve. Pismo naznanilo o tem nabije vročevalec na vrata stanovanja, poslovnega prostora, delavnice ali pisarne vpričo polnoletne osebe, ki se mora na naznanilu podpisati.

(2) Vročevalec mora označiti na naznanilu z besedami dan, ko je naznanilo nabil.

(3) Vročitev velja za opravljeno, če se je naznanilo po predpisih nabilo in spis položil.

(4) O tem, da se je opravila vročitev na ta način, se mora poročati oblastvu, ki je odredilo vročitev.

(5) Na pravno veljavnost vročitve ne vpliva, če se naznanilo poškoduje ali uniči.

3. Osebno vročanje.

§ 48.

(1) Vročitev se mora opraviti v naslovljenčeve roke:

1. če to določa poedini upravni predpis;

2. če je dan vročitve odločilen za računanje nedolžnih rokov;

3. če to odredi oblastvo vsled posebnih razlogov.

(2) Tak način vročanja označi oblastvo na spisu samem, kadar se pa spis vroči v omotu, tudi na omotu.

(3) Kadar se vročitev ne da izvršiti na ta način, se pozove oseba, ki ji je spis vročiti, s pismenim naznanilom, naj bo zaradi sprejema spisa v svojem stanovanju, obrtnem ali poslovnem prostoru, v delavnici ali pisarni na določen dan in ob določeni uri, ki se ji morata obenem navesti. To naznanilo se pusti v tem prostoru: če pa so ti prostori zaprti, se nabije naznanilo na vhodna vrata vpričo dveh polnoletnih oseb, ki se morata podpisati na njem. Če se stranka temu pozivu ne odzove, je postopati po § 47.²⁵

²⁵ cf. § 302., odst. 2. cpp.

(⁴) Na pravno veljavnost vročitve ne vpliva, če se naznanilo poškoduje ali uniči.

(⁵) Vročitev osebam, navedenim v §§ 49. in 50., velja za opravljeno stranki sami.

4. Posebni primeri.

Pooblaščenec in zakoniti zastopnik.

§ 49.

(¹) Kadar zastopa stranko pooblaščenec (§ 21.) z domovališčem (§ 5., točka 3.) v kraljevini, je opravljati vročitve, dokler pooblastilo ne prestane, temu pooblaščenцу.²⁶

(²) Kadar ima več strank za isti predmet skupnega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, velja vročitev za opravljeno vsem, če se je izročil njemu en izvod onega, kar je bilo treba vročiti.

(³) Kadar ima stranka več zakonitih zastopnikov ali pooblaščenцев, velja vročitev za opravljeno, če se izroči enemu izmed njih izvod onega, kar je bilo treba vročiti.²⁷

Pooblaščenec za sprejemanje vročitev.

§ 50.²⁸

(¹) Kadar je bila oseba, ki stanuje v kraju oblastva, pooblaščenca, da sprejema vročitve za drugo osebo, se opravljajo vročitve temu pooblaščenцу.

(²) Kadar bi se z neposrednim vročanjem stranki ali njenemu zastopniku - pooblaščenцу znatno zavlačevalo postopanje, sme oblastvo naročiti stranki, naj navede za kakšen predmet v določenem roku pooblaščenca za spre-

²⁶ cf. § 292. cpp.

²⁷ cf. § 289. cpp.

²⁸ cf. §§ 292.—297. cpp.

jemanje vročitev, ki stanuje na sedežu tega oblastva. Če stranka ne ugotodi temu naročilu, sme oblastvo postopati po § 25.

(3) Več strank, ki nastopajo skupno z istovetnimi interesi, a nimajo skupnega pooblaščenca, mora prijaviti ob prvem pravnem dejanju oblastvu skupnega pooblaščenca za sprejemanje vročitev, ki stanuje na sedežu oblastva. Če postavijo enega izmed sebe za skupnega pooblaščenca za sprejemanje vročitev, ni treba, da bi ta stanoval v kraju oblastva, kolikor to ne nasprotuje 2. odstavku tega paragrafa. Sicer pa velja za pooblaščenca tisti izmed njih, ki je na prvi skupni vlogi podpisan ali naveden. Kadar se ta mogoče ne da tako določiti ali kadar je treba uporabljati 2. odstavek tega paragrafa, sme oblastvo določiti za pooblaščenca katerokoli izmed teh strank, ki jo ima za najpripravnejšo, ali pa postopati po 2. odstavku. Če je število strank veliko ali če so iz raznih krajev, smejo stranke prijaviti, a oblastvo tudi samo določiti več takih pooblaščenec z navedbo, koga zastopajo.

(4) Pooblaščenec za sprejemanje vročitev, postavljen za poedino osebo, ji mora vsakokrat brez odloga poslati vročeni spis. Prav tako mora obvestiti tudi skupni pooblaščenec nemudoma o tem posamezne osebe ter jim dovoliti, da vpogledajo, prepišejo in overovijo spis, ki ga mora praviloma čuvati on.

(5) Določbe odstavka § 49., odst. 2. veljajo tudi glede pooblaščenca za prejemanje vročitev.

(6) V spisu, ki se vroča, je treba navesti vse osebe, katerim se spis vroči in po katerem pooblaščenca.

Pravne osebe.

§ 51.²⁹

(1) Vročitve javnim organom, ki zastopajo državo, ali drugim oblastvom, občinam, korporacijam, zavodom in

²⁹ cf. § 301. cpp.

drugim pravnim osebam, ki niso fizične osebe, se opravljajo, kolikor ni predpisano za posamezne primere kaj drugega, uradniku ali uslužbencu, ki je določen za sprejemanje pisem, namenjenih kateremu izmed omenjenih naslovljencev.

(2) Če vročevalec takega uradnika ali uslužbenca ne najde, sme opraviti vročitev vsakemu naslovljenčevemu nameščencu, ki ga najde v dotičnem uradu, pisarni ali poslovnem prostoru.

O d k l a n j a n j e s p r e j e m a.

§ 52.

Kadar oseba, ki se ji mora izročiti spis, odkloni sprejem, je postopati v zmislu § 47.

I z p r e m e m b a s t a n o v a n j a.

§ 53.³⁰

(1) Če stranka med postopanjem izpremeni svoje domovališče ali stanovanje, mora o tem obvestiti oblastvo. Prav to velja za strankinega zastopnika-pooblaščenca, kakor tudi za pooblaščenca za sprejemanje vročitev.

(2) Če tega ne store in če teh oseb ni moči najti, ker so izpremenile stanovanje, se opravljajo vse nadaljnje vročitve, ki se tičejo istega predmeta, na dosedanjem kraju vročitve po predpisih § 47., toda tako, da se nadomesti pismeno naznanilo, določeno po § 47, odst. 1, z ustnim obvestilom najemodajavcu, ki stanuje v isti hiši ali hišnemu čuvarju, ki stanuje v njej.

N e p o s r e d n a p r e d a j a.

§ 54.³¹

(1) Kadar je spis, ki naj se vroči, še v pisarni oblastva ali urada, po katerem ga je vročiti, ga sme

³⁰ cf. § 307. cpp.

³¹ cf. § 308. cpp.

naslovljenec neposredno prevzeti tam, če dokaže svojo istovetnost kakor je treba.

(²) Tudi oblastvo samo sme pozvati iz važnih razlogov naslovljenca, naj prevzame spis osebno pri njem.

Vročanje z javno objavo.

§ 55.³²

(¹) Če je ostalo bivališče osebe, ki ji je vročiti kakšen spis, vzlic poizvedbam neznano ali če gre sploh za osebe, ki oblastvu niso znane, niti jim ni postavljen zastopnik ali pooblaščenec, pa tudi ni posebne potrebe, postaviti skrbnika v zmislu § 25., se sme opraviti vročitev z javno objavo na oglasni deski oblastva, ki je odredilo vročitev.

(²) Če ne določi oblastvo daljšega roka ali če se oseba, ki naj se ji opravi vročitev, ne javi radi sprejema spisa, velja vročitev za opravljeno po poteku 30 dni od dne, ko je bila objava nabita. Na pravno veljavnost vročitve ne vpliva, če je bila objava še pred tem časom sneta z oglasne deske ali poškodovana.

(³) Oblastvo sme vrhu tega to objavo oklicati v občini z javnim razglasom, kakor tudi na drug način, ki je v dotičnem kraju običajen, po potrebi tudi v službenih listih, eventualno tudi v drugih časopisih.

Vojaške in podobne osebe.

§ 56.³³

(¹) Osebi, ki je v aktivni službi vojske, mornarice, orožništva, finančne kontrole, obmejne straže in straže za vzdrževanje javne varnosti, se opravlja vročanje po neposredno nadrejenem starešini. Samostojnim poveljnikom (komandantom) se opravlja vročitve neposredno.

³² cf. § 309. cpp.

³³ cf. §§ 290., 426., tudi § 34., odst. 3. cpp.

(²) Če je sicer treba opraviti vročanje v vojaških objektih ali v objektih, ki jih je zasedla vojska, se opravlja vročitev neposredno po predhodnem obvestilu vojaškega zapovednika te zgradbe.

Vročanje v inozemstvu.

§ 57.³⁴

Vročanje osebam v inozemstvu se opravlja po ministrstvu za zunanje posle.

5. Pomote pri vročanju.

§ 58.

Če se pripetijo pri vročanju pogrški, pa se ne dado izlaska odpraviti, velja, da je spis vročen tisti dan, o katerem je dognano, da je imel naslovljenec spis v resnici v rokah.

6. Vročilnice.

§ 59.³⁵

(¹) Spis, s katerim potrjuje oseba, ki ji je bilo poverjeno vročanje, da je vročitev opravila, je vročilnica.

(²) Tisti, ki se mu je karkoli izročilo, mora podpisati vročilnico; ako se ne more podpisati, postavi nanjo svoj ročni znak, podpiše pa ga vročevalec vpričo polnoletne osebe, ki se tudi podpiše na vročilnici. Prav tako se tudi postopa, kadar naslovljenec neče podpisati vročilnice. Vsako vročilnico mora podpisati tudi vročevalec, ki mora napisati z besedami dan, mesec in kraj vročitve, če tega ni storil naslovljenec sam.

(³) Vročilnica se takoj vrne oblastvu, ki je odredilo vročitev.

³⁴ cf. §§ 314., 315. cpp.

³⁵ cf. § 306. cpp.

§ 60.

(¹) Brez vročilnice se smejo opravljati vročitve takrat, kadar se oblastvu ne zdi potrebno, ugotavljati vročitve.

(²) Če se je vročilnica izgubila, se vročitev lahko dokaže na druge načine.

V. poglavje.

R o k i.

§ 61.³⁶

(¹) Ko se izračunava rok, določen po dnevih, ni vračunati v rok tistega dne, ki pade nanj trenotek ali dogodek, po katerem je treba računati začetek roka.

(²) Roki, določeni po tednih, mesecih ali letih, se končujejo s potekom onega dne v poslednjem tednu ali mesecu, ki se ujema po imenu ali številu z dnem, ko se je rok začel. Če tega dne ni v poslednjem mesecu, se konča rok, ko poteče zadnji dan tega meseca.

(³) Konec roka se sme označiti tudi z določenim koledarskim dnem.

§ 62.³⁷

(¹) Začetka in teka rokov ne ovirajo nedelje in prazniki. Če se pa konča rok na nedeljo ali praznik, se šteje za zadnji dan roka prvi prihodnji delavnik.

(²) Kateri dnevi naj veljajo po tem zakonu za praznike, predpiše z uredbo minister za notranje posle.

§ 63.³⁸

(¹) Rokov, določenih z zakonom ali uredbo, oblastvo ne sme izpreminjati.

³⁶ cf. § 189. cpp.

³⁷ cf. § 190. cpp.

³⁸ cf. § 192. cpp.

(²) Oblastvo sme izpreminjati roke, ki jih sámo do-
loča.

§ 64.³⁹

(¹) Dan, ko se odda vloga za oblastvo priporočeno
na pošto, velja za dan izročitve pri oblastvu samem.

(²) Od tega se izvzema primer, ko oblastvo iz važnih
vzrokov izrečno odredi, da je za rok odločilen dan, ko
dospe vloga na kraj namembe. To sme oblastvo odrediti
le takrat, kadar sámo ustanavlja roke.

VI. poglavje.

**Vzdrževanje reda. Kazen zaradi kršitve
reda in zaradi objesti (nagajivosti).**

§ 65.⁴⁰

(¹) Voditelj poslovanja vzdržuje red.

(²) Upravičen je opominjati na red osebe, ki z ne-
dostojnim ponašanjem motijo razpravo, ter odrejati, če-
sar je treba, da se vzdržuje red.

§ 66.⁴¹

(¹) Kdor vzlic opominom moti red ali zagreši nedo-
stojnost, tega je dopustno odstraniti. Osebo, ki se udeleži
postopanja, je odstraniti šele tedaj, ko je bila poprej
posvarjena, da bo odstranjena. Če je bila na ta način
odstranjena stranka, ki nima pooblaščenega zastopnika
ali če je bil odstranjen pooblaščenec, čigar pooblastilec
ni navzočen, mora voditelj poslovanja, če treba, pozvati
osebo, ki se odstranjuje, naj si postavi pooblaščenca; če
ta oseba tega ne stori, ga postavi voditelj poslovanja

³⁹ cf. § 193. cpp.

⁴⁰ cf. § 261. cpp.

⁴¹ cf. §§ 262., 263., 268. cpp.

sam. Pooblastilo takega pooblaščenca velja samo za ono poslovanje, od katerega je bila stranka odstranjena.

(²) Kdor zagreši med poslovanjem večjo nedostojnost ali hujše krši red, se sme kaznovati, ne glede na pričujoče določbe (odstavka 1.), zaradi kršitve reda z denarno kaznijo od 10—500 Din v prid državni blagajni; v prid občinski blagajni pa takrat, kadar izreče kazen občinsko oblastvo.

(³) Če kaznovana oseba ne plača denarne kazni v določenem roku, se ji izpremeni kazen v zapor, kar je treba izreči z istim odlokom. Zapor ne sme trajati daljega 10 dni. Ta kazen ne izključuje druge kazenske in disciplinske odgovornosti. Z isto kaznijo se smejo kaznovati tudi osebe, ki v svojih pismenih vlogah kršijo dolžno spoštovanje do javnega oblastva, njegovih organov ali sploh do oseb, ki se udeležujejo v kakršnikoli lastnosti dotične zadeve.

§ 67.

Na način, naveden v § 86., odst. 2., je postopati zoper osebe, ki iz očitvidne objesti, tudi po posvaritvi, povzroče poslovanje oblastva ali pa skušajo zavlačevati postopanje.

§ 68.

(¹) Zoper kazen zaradi kršitve reda ali kazen zaradi objesti je dopustno vložiti ob splošnih zakonitih pogojih samostojno pritožbo. Pritožba zoper kazen zaradi kršitve reda nima odložne moči.

(²) Kazni zaradi kršitve reda ali zaradi objesti izreka pri poslovanju selskih občin občinski kapetan (§ 63., odst. 2. zakona o notranji upravi), kjer pa tega ni, sreski načelnik, v čigar območju je dotična selska občina.

(³) Če zagreši tako dejanje vojaška oseba, ki je v kazenskih stvareh pod vojaško sodno oblastjo, ni izreči kazni, marveč se zadeva odstopi vojaškemu oblastvu zaradi izrekanja kazni po §§ 66. in 67.

II. r a z d e l e k.

Postopanje do glavne odločbe prve stopnje.

1. poglavje.

Splošna načela.

1. Uvedba postopanja.

§ 69.⁴²

Upravno oblastvo uvede postopanje uradoma, kolikor ni potreben po bistvu stvari in po pravnih predpisih izrečen strankin predlog.

2. Splošna načela poizvedovalnega postopanja.

§ 70.

(¹) Poizvedovalno postopanje ugotavlja stanje stvari, ki je podstava za reševanje predmeta ter daje strankam priliko, da oživetvorijo ali zaščitijo svoje pravice in pravne interese.

(²) Oblastvo sme opustiti izvedbo ločenega poizvedovalnega postopanja ter rešiti stvar neposredno na osnovi strankinih predlogov in predloženih njenih dokazil ali na osnovi dejstev, ki so mu znana:

1. Če je stanje stvari že dovolj dognano in če ni treba posebej zasliševati strank zaradi zaščite njih pravic, odnosno pravnih interesov.

2. Če gre za ukrepe, ki jih zaradi javnih pridov ni moči odlašati.

§ 71.

Oblastvo določa uradoma tek in obseg poizvedovalnega postopanja, držeč se določb tega razdelka; pri tem se mora stalno ozirati na njegov pglavitni namen (§ 70.,

⁴² cf. § 321. cpp.

odst. 1.) ter skrbeti za to, da bodi vse postopanje kar najbolj smotrno, hitro, enostavno in po ceni.

3. Predhodno (prejudicielno) vprašanje.

§ 72.⁴³

(¹) Če naleti oblastvo, ko ugotavlja celokupno stanje stvari, na vprašanje, ki je sestavni del tega stanja stvari in brez katerega ni moči reševati glavne stvari, pa je to vprašanje za se samostojna pravna celota ter bi spadalo, kot ločena glavna stvar, v pristojnost kakega drugega upravnega ali sodnega oblastva, ga sme, kolikor mu tega ne brani kak pravni predpis, predhodno (prejudicielno) vzeti v pretres kot sestavni del celokupnega stanja stvari ter na tej podstavi rešiti glavno stvar.

(²) Oblastvo sme tudi prekiniti postopanje dotlej, da pristojno upravno ali sodno oblastvo pravnomočno reši predhodno vprašanje, ako je postopanje glede tega vprašanja kot ločene glavne stvari že v teku ali pa se od tedaj pokrene pri teh oblastvih. Oblastvo sme tudi prekiniti postopanje ter z odločbo naročiti eni stranki, naj pokrene v določenem roku po izvršnosti odločbe postopanje o tem, zanjo prejudicielnem vprašanju pri onem upravnem ali sodnem oblastvu, ki je pristojno za rešitev tega vprašanja kot glavne stvari, in naj predloži oblastvu potrdilo, da se je stvar pokrenila. Zoper to odločbo gre stranki pravica do samostojne pritožbe. Po preteku roka mora oblastvo, kakor pač nanesejo prilike, ali prekiniti postopanje dotlej, da se dosodi o prejudicielnem vprašanju, ali pa nadaljevati svoje postopanje, če mu ni bilo izročeno omenjeno potrdilo.

4. Ustna razprava.

§ 73.

(¹) Oblastvo razpiše ustno razpravo bodisi uradoma, bodisi na predlog strank, kadär je to potrebno po določbah § 71.

⁴³ cf. § 254. cpp.

Ustna razprava se vrši ob navzočnosti znanih strank; priče in izvedenci morajo biti navzočni, dokler je njih navzočnost potrebna.

(2) Izprevidnosti oblastva je prepuščeno, ali smejo biti navzočne pri ustni razpravi tudi osebe, ki se ne udeležujejo postopanja.

(3) Če se izvaja na razpravi dokaz z ogledom, pa se mora izvršiti ta ogled na posebnem mestu, se vrši razprava praviloma na mestu ogleda, sicer pa na sedežu oblastva ali pa na mestu, ki je za posamezno stvar najpripravnejše.

§ 74.⁴⁴

(1) Ustno razpravo mora odrediti oblastvo tako, da lahko vse osebe, ki se je udeležujejo, o pravem času prispejo tja ter se pripravijo, kjer je treba, za razpravo. V tem drugem primeru, ako ni treba hitrejšega postopanja, se mora razprava razpisati tako, da ostane pozvani osebi od vročitve poziva do razprave najmanj rok 8 dni na razpolago.

(2) Pozivi na razpravo se vročajo onim osebam, ki so udeležene, v zmislu določb § 48. osebno, s pripombo, da jih zadenejo, če bi ne prišle, posledice § 75.

(3) Poleg osebne pozivljanja znanih strank sme oblastvo, kjer se mu zdi to potrebno ali primerno, javno razglasiti ustno razpravo na svoji oglasni deski in po krajevnem običaju v dotični občini, če treba, tudi v službenih listih, eventualno tudi po drugih časopisih.

(4) Če se zaradi ustne razprave razgrnejo javno na pogled načrti ali drugi spisi, je treba obenem v pozivu (razglasu) navesti kraj in čas, kje in kdaj se morejo pred ustno razpravo vpogledati.

§ 75.

(1) Če stranka, ki se ji je vročil poziv v zmislu določb § 48., ne poda pripomb glede poslovanja, ki se

⁴⁴ cf. § 352. cpp.

izvaja na razpravi, najkasneje na razpravi sami, velja podmena, da soglaša s tem poslovanjem; njen poznejši ugovor se sme upoštevati samo, če temeljito in zadostno opraviči svojo zakesnitev. Prav tako je postopati tudi v primeru javnega razgласа (§ 74., odst. 3.) glede ugovornikov, ki niso dobili osebno poziva, kolikor ne bi verjetno izkazali, da niso mogli zvedeti za ta javni razglas.

(²) Če oseba, ki se je na njen predlog uvedlo postopanje, ne pride na ustno razpravo ter se da domnevati, da je predlog umaknjen, ustavi oblastvo postopanje. Če pa tega ni moči domnevati, ali če bi se morala razprava o predmetu nadaljevati uradoma zaradi javnih pridov, mora oblastvo, kakršne so pač okoliščnosti, ali izvesti razpravo brez te osebe ali pa jo preložiti.

(³) Če oseba, zoper katero se je postopanje uvedlo, ne pride na ustno razpravo, sme oblastvo, kakršne so pač okoliščnosti, ali izvesti razpravo brez te osebe ali pa jo preložiti.

§ 76.

(¹) Upravni organ, ki vodi razpravo, mora uradoma skrbeti za to, da se posamezni predmet, kolikor treba, korenito preišče, da se obenem strogo prepreči vsako nepotrebno zavlačevanje razprave in da se ne načenjajo vprašanja, ki niso bistvena. Pri tem si mora prizadevati, da se dokonča predmet po možnosti brez prekinjenja z eno samo razpravo.

(²) Po otvoritvi razprave mora voditelj najprej ugotoviti, katere osebe so navzočne in v kateri lastnosti (stranka, priča, izvedenec in podobno), preizkusiti eventualne pooblastitve za zastopanje (pooblastila), dognati, katere osebe so o pravem času prejele poziv, a niso prišle, potem pa navzočnim osebam jasno in kratko razložiti razpraven predmet. Kadar gre za nadaljevanje ustne razprave, ki se je že vodila, mora voditelj v bistvenih in kratkih potezah ponoviti potek in postopek dotdanje razprave.

(³) Voditelj razprave določa red cele razprave, zlasti po katerem redu naj se zaslišujejo stranke, izvedejo dokazi in pretehta njih uspeh, odnosno predoči ali pretehta že prej izvedeni dokaz. On odloča o vseh predlogih in zavrača očitno nepotrebne predloge.

(⁴) Vsaka stranka ima pravico, da je pri razpravi navzočna in da se zasliši, kadar je pri razpravi navzočna, natančno o svoji stvari. Upravičena je, da podaja in obrazlaga predloge, ki se nanašajo na presojo njene stvari, ter da se izjavi o vseh bistvenih vprašanjih. Zlasti ima stranka pravico, da se izjavi o trditvah, pravni razlagi, predlogih in ponujenih dokazih druge stranke, o izvedenih dokazih in njih posledku, bodisi, da so se izvedli na razpravi sami ali izven nje. Stranka sme zastavljati po voditelju razprave ali z njegovo dovolitvijo neposredno drugim strankam, pričam in izvedencem vprašanja, o katerih meni, da so potrebna zaradi pojasnila ali dopolnitve. Voditelj ne sme dopustiti vprašanja, ki ni v zvezi s predmetom razprave ali ne bi pripomoglo k razjasnitvi predmeta.

(⁵) Voditelj sme po potrebi razpravo prekiniti ali preložiti. Če jo preloži, mora po možnosti takoj sporočiti navzočnim osebam čas in kraj, kdaj in kje se bo nadaljevala. Glede oseb, katerih nenavzočnost ob času te priobčitve je opravičljiva, ki pa so za nadaljevanje razprave potrebne, mora poskrbeti, da se o tem nadaljevanju o pravem času obveste.

§ 77.

(1) O vsaki ustni razpravi je sestaviti zapisnik po določbah §§ 36.—39.⁴⁵

(2) Razpravnemu zapisniku se priložé: pismene izjave in sporočila strank, zapisniki o izvedbi dokazov izven razprave in pred njo, poročila, izvedeniška mnenja in

⁴⁵ cf. § 269. in sl. cpp.

podobno. V razpravnem zapisniku samem je navesti natančen izkaz teh prilog. Udeleženci ustne razprave podajajo praviloma samo ustne izjave.

5. Poravnava.

§ 78.⁴⁶

(¹) Kadar nastopa v kakšni stvari dvoje ali več strank z nasprotnimi zahtevki, mora skrbeti oblastvo v vsakem stanju postopanja za to, da se stranke poravnajo popolnoma ali vsaj v posameznih spornih točkah; pri tem pa mora paziti, da se s to poravnavo ne oškodujejo javni ali privatni pridi, ki jih je treba ščititi uradoma.

(²) Če je postala s poravnavo nadaljnja voditev postopanja brezpredmetna in ni niti treba izdati glavne odločbe, se napravi o tej poravnavi poseben zapisnik ter se njega overjen prepis vroči strankam.

II. poglavje.

D o k a z i.

1. Splošna načela o dokazu.

§ 79.

(¹) Dejstev, ki so oblastvu vobče znana, ni treba dokazovati.⁴⁷

(²) Dejstev, o katerih zakon domneva, da obstoje, ni treba dokazovati. Dokaz o nasprotnem je dopusten, kolikor ga zakon ne izključuje.⁴⁸

(³) Skrbno oziraje se na posledek celotnega poizvedovalnega postopanja, mora oblastvo presoјati po svobodnem

⁴⁶ cf. §§ 282.—284. cpp.

⁴⁷ cf. § 365. cpp.

⁴⁸ cf. § 366. cpp.

prepričanju, ali je jemati navedbo kakšnega dejstva za resnično ali ne.⁴⁹

(4) Strankam se mora dati prilika, da izvedo za posledek dokazovanja in da se o tem izjavijo.

(5) Stranke morajo svoje trditve po možnosti dokazati ter v ta namen oblastvu predložiti dokaze ali pa jih vsaj navesti.

§ 80.

Za dokazilo je uporabljati vse, kar pripomore do tega, da se dožene stanje stvari in kar je po posameznem primeru prikladno.

2. Verjetnost.

§ 81.⁵⁰

(1) Kdor mora verjetno izkazati kakšno okolnost, se sme zato posluževati vseh pripravnih dokazil.

(2) Izvajanje dokazov, ki se vrši v nameri, da se izkaže verjetnost kakšne okolnosti, ni vezano na posebne predpise o dokaznem postopanju.

3. Dokaz z listinami.

§ 82.⁵¹

(1) Listine, ki jih izda v državi v predpisani obliki in v mejah svojega službenega področja javno oblastvo ali ki jih izda v svojem poslovnem področju oseba, uživajoča po zakonu samem javno zaupanje (javne listine), dokazujejo vse to, kar v njih oblastvo ali oseba javnega zaupanja službeno odreja ali izjavlja ali posvedoča. Prav to velja tudi za listine, ki so se izdale izven naše države, a jih izdajajo v mejah svojega področja javni organi, ki so podrejeni oblastvu s sedežem v naši državi.

⁴⁹ cf. § 368. cpp.

⁵⁰ cf. § 370. cpp.

⁵¹ cf. § 388. cpp.

(²) Dopustno je dokazati, da je v listini neresnično ugotovljen dogodek ali da je v njej neresnično ugotovljeno dejstvo ali da je listina sama nepravilno sestavljena.

§ 83.⁵²

(¹) Enako dokazno moč imajo tudi druge listine, ki so priznane s posebnimi zakonitimi predpisi za javne listine.

(²) Listine, izdane zunaj kraljevine, ki veljajo v kraju, kjer so bile izdane, za javne listine, imajo ob pogoju vzajemnosti tudi v naši državi dokazno moč javnih listin, če so po predpisih overjene. Za dokaz pristnosti take listine zadostuje, kjer ni posebnega drugega predpisa, da jo overi ministrstvo za zunanje posle ali kakšen poslanik ali konzul kraljevine.

§ 84.⁵³

Zasebne listine dokazujejo, če jih je podpisal izdajatelj ali če je overjen na njih njegov ročni znak po pristojnem oblastvu, da je podal izdajatelj listine izjave, ki so v njih obsežene.

§ 85.⁵⁴

(¹) Splošne pogoje za dokazno moč trgovskih knjig kakor tudi dnevnikov in sklepnih listov trgovskih posrednikov (mešetarjev) je presojati po veljavnih zakonih; koliko dokazne moči imajo te listine, pa je presojati po § 79., odst. 3.

(²) Enako se presoja tudi dokazna moč trgovskih knjig, ki se vodijo v kakšni tuji državi, po predpisih, ki tam veljajo.

⁵² cf. § 389. cpp.

⁵³ cf. § 390. cpp.

⁵⁴ cf. § 391. cpp.

(³) Po § 79., odst. 3. mora oblastvo presojudati, koliko dokazne moči daje knjiga, ki se vodi o poslih kakšnega gospodarstva, obrta ali kakšnega drugega poslovnega podjetja, glede svoje vsebine in glede poslov in dejanj, na katerih slone vpisi.

§ 86.⁵⁵

Kadar je na listini kaj prečrtanega, izstruženega (izradiranega), ali drugače izbrisanega, vrinjenega ali kadar so na listini drugi zunanji nedostatki, mora oblastvo po § 79., odst. 3. presojudati, ali in v koliki meri je zmanjšana ali uničena dokazna moč listine.

§ 87.⁵⁶

(1) Če ne gre za predmet, ki ga je mogoče pokreniti izključno na predlog zasebne stranke, sme naročiti oblastvo z odlokom tretji osebi, v čije rokah je listina, potrebna za dokazovanje, da mu to listino pokaže.

(2) Tretja oseba sme to odreči iz istih razlogov, iz katerih se sme odreči tudi pričanje (§ 90.), razen tega pa tudi zategadelj, ker ima listino pri sebi v imenu kakšne druge osebe, ki se ne udeležuje postopanja. Če brez razlogov neče pokazati listine, je postopati po § 92., odst. 2.

(3) Zoper odločbo oblastva, naj se predloži listina na pogled, ima tretja oseba pravico do samostojne pritožbe.

§ 88.⁵⁷

Skrbno pretehtaje vse okoliščnosti, mora oblastvo presoditi, koliko dokaza dajejo spomeniki, mejni znaki in podobna znamenja.

⁵⁵ cf. § 392. cpp.

⁵⁶ cf. §§ 404., 405. cpp.

⁵⁷ cf. § 414. cpp.

4. Dokaz s pričami.

§ 89.⁵⁸

Za priče se ne smejo zaslišati:

1. Osebe, ki niso sposobne, priobčiti tega, kar so opazile, ali ki niso bile ob času, na kateri bi se nanašala njih izpovedba, sposobne opaziti dejstva, ki ga je treba dokazati.

2. Duhovniki o tem, kar jim je bilo zaupano pri spovedi ali sicer kot tajnost duhovske službe.

3. Državni, banovinski in občinski uslužbenci, čeprav so že izstopili iz te službe, če bi s svojo izpovedbo prekršili uradno tajnost, dokler jih njih starešina ne razreši dolžnosti, da varujejo to tajnost.

§ 90.⁵⁹

Priča sme odreči pričevanje:

1. na vprašanje, na katero bi ji bil odgovor v sramoto ali pa povzročil kazenski pregon zoper pričo ali osebe, ki so s pričo v razmerju, označenem v § 15., točki 1., 2. in 3.;

2. na vprašanje, ki bi odgovor nanje prinesel neposredno in veliko imovinsko škodo priči ali kateri izmed oseb pod točko 1.;

3. o dejstvih, o katerih priča ne bi mogla pričati, ne da bi prekršila svojo dolžnost molčečnosti, priznane z zakonom, kolikor ni veljavno razrešena te dolžnosti;

4. o tem, kar je bilo zaupano priči kot zastopniku-pooblaščenцу;

5. na vprašanje, na katero priča ne bi mogla odgovoriti, ne da bi izdala kakšno umetniško ali poslovno tajnost.

⁵⁸ § 416. cpp.

⁵⁹ cf. § 417. cpp.

§ 91.⁶⁰

O napravi ali vsebini pravnih poslov, pri katerih je bila priča navzoča kot pozvana priča; o porodih, ženitvah ali smrti svojcev, označenih v § 90., točki 1., — se ne sme odreči pričevanje.

§ 92.⁶¹

(¹) Priča, ki sploh neče pričati ali neče pričati na posamezna vprašanja, mora za to navesti razloge bodisi na razpravi sami, ki je bila razpisana za njeno zaslišanje, ali pa pred razpravo. Če treba, mora izkazati verjetnost teh razlogov.

(²) Če se priča neupravičeno brani pričevanja, je postopati po § 162. Pravdni stroški, povzročeni z neupravičenim odrekanjem pričevanja, zadenejo pričo po § 34., odst. 2.

§ 93.⁶²

Zaslišanje priče se začne s tem, da se priča vpraša za ime, starost po letih, veroizpoved, opravilo in domovališče odnosno kraj bivanja. Če treba, jo je poprašati tudi za take okoliščnosti, ki se tičejo njene verodostojnosti v dotičnem predmetu, zlasti pa za njene odnose do strank. Pričo je treba poučiti, na katera vprašanja sme odreči pričevanje (§§ 90. in 91.). Nato je opozoriti na dolžnost, da govori resnico, na kazenskopravne posledice lažne izpovedbe in, če ji je treba opraviti prisego, na njeno svetost in pomen.

§ 94.⁶³

(¹) Priča se zapriseže samo, kjer to izrečno določa poedini zakon ali uredba z močjo zakona in sicer po zaslišanju. Ne smejo pa se zaprisegati priče, ki so bile

⁶⁰ cf. § 418. cpp.

⁶¹ cf. §§ 419., 421. cpp.

⁶² cf. §§ 434., 435., 436. cpp. § kaz. zak.

⁶³ cf. § 432. cpp.

obsojene zaradi krivega pričevanja ali krive prisega ali ki niso še za časa zaslišanja šestnajt let stare, kakor tudi one osebe, ki zaradi nedostatnega razuma ne pojmiyo dovolj vsebine in pomena prisega. Javnih organov, ki se zaslišujejo kot priče o svojih službenih opazovanjih in so že prej opravili svojo uslužbenko prisego, ni treba posebej zaprisesgati, marveč jih je pred zaslišanjem samo opozoriti na opravljeno prisego. Neopravičeno odrekanje prisega ima iste posledice kakor neopravičeno odrekanje pričevanja.

(²) Kadar je predpisano, da se priča zapriseže, je opraviti prisego z nastopnimi besedami:

»Prisegam pred Bogom vsegamogočnim in vsevednim, da sem o vsem, kar me je oblastvo vprašalo, povedal čisto in popolno resnico in nič drugega kot resnico. Tako mi Bog pomagaj!« Kolikor je po razmerah dopustno, se opravlja prisega tako, kakor se opravlja v pravnem postopanju.

(³) Če ne pripada priča nobenemu veroizpovedanju, poda namesto prisega slovesno obljubo, da je po svoji vesti povedala resnico.

(⁴) Neme priče, ki znajo brati in pisati, se zaprisežejo tako, da podpišejo besedilo prisega, gluhe priče pa preberejo besedilo prisega. Če gluhe in neme priče ne znajo ne brati ne pisati, se zaprisežejo po zapriseženem tolmaču, ki se zna sporazumeti s pričo.

(⁵) Prisega se opravlja pred voditeljem poslovanja in se ugotovi z zapisnikom.

§ 95.⁶⁴

(¹) Voditelj razprave določi, po kakšnem redu je zaslišati priče. Praviloma jih je treba zaslišati posamič, brez navzočnosti onih prič, ki naj se zaslišijo pozneje. Dokler se ne konča zaslišanje vseh pozvanih prič, ne sme

⁶⁴ cf. § 435. cpp.

oditi nobena priča brez dovolitve voditelja razprave. Priče, katerih izpovedbe se ne ujemajo druga z drugo, se smejo soočiti.

(²) Priče se praviloma zaslišujejo na ustni razpravi. Vendar jih sme oblastvo zaslišati izjemoma izven ustne razprave ali pa prevzeti od njih pismeno izjavo (§ 33., odstavek 2.). S tem se ne sme kršiti pravica zasliševanju strank (§ 76., odstavek 4., in § 79., odstavek 4.).

5. Dokaz z izvedenci.

§ 96.⁶⁵

(¹) Če je treba za presojanje dejstva, važnega za odločbo ali za to, da se opravi ogled, strokovnega znanja, s katerim oblastvo ne razpolaga, se izvede dokaz z izvedenci.

(²) Oblastvo mora uporabljati za izvedence v prvi vrsti one strokovnjake, ki služijo pri njem. Če ne razpolaga s takim strokovnjaki ali če je to v posebnem primeru izrečno potrebno, privzame za izvedence tudi druge osebe in sicer predvsem one, ki so javno postavljene za to, da oddajajo mnenje dotične vrste. Oblastvo določa, kakor je pač v posameznem primeru potrebno, enega ali več izvedencev. Kadar se izvedenec ne jemlje iz kroga uradnih oseb, je praviloma treba zaslišati stranke o njegovi postavitvi.

§ 97.⁶⁶

(¹) Kdor je javno postavljen za odajanje mnenj določne vrste ali kdor se javno bavi z znanostjo, umetnostjo, spretnostjo ali obrtom, ki jih je treba poznati, da se more oddajati potrebno mnenje, ali kdor je javno nameščen ali pooblaščen, da se bavi z njimi, se mora odzvati, kadar ga oblastvo postavi za izvedenca.

⁶⁵ cf. § 447. cpp.

⁶⁶ cf. § 449. cpp.

(²) Izvedenec sme odreči oddajanje izvedeniškega mnenja zaradi istih razlogov, zaradi katerih sme tudi priča odreči pričevanje (§ 90.).

(³) Javni nameščenec se mora razen tega razrešiti te dolžnosti tudi takrat, kadar mu starešina iz službenih ozirov prepove, opravljati izvedeniški posel ali kadar je s posebno določbo oproščen te dolžnosti.

(⁴) Če se postavljeni izvedenec neopravičeno brani oddati mnenje, je uporabiti določbe § 92., odstavka 2.

§ 98.

Za izključitev in odklonitev od dolžnosti, oddajati izvedeniško mnenje, je zmiselno uporabljati določbe o izključitvi in odklonitvi upravnih organov.⁶⁷ Razen tega sme stranka zahtevati odklonitev izvedenca, ki ni uradna oseba, če verjetno izkaže okoliščnosti, ki izpodnašajo izvedenčevo strokovno znanje.

§ 99.⁶⁸

Vsak izvedenec, ki ni uradna oseba (§ 96., odstavek 2.) mora opraviti prisego, predpisano za izvedence, preden se prične izvajanje dokazov. Če je izvedenec zaprisežen za stalno oddajanje mnenj dotične vrste, za dostuje, da se opozori na opravljeno prisego.

Prisega se glasi: »Prisegam pred Bogom vsemogočnim in vsevednim, da bom oddal izvid in svoje mnenje po svoji najboljši vednosti in vesti ter po pravilih znanosti (umetnosti, obrta). Tako mi Bog pomaga!«

Način, kako se opravlja prisega za izvedence, je isti kakor za priče.

§ 100.

Dokaz z izvedenci se izvaja praviloma na ustni razpravi v navzočnosti strank. Vendar pa se sme izveden-

⁶⁷ cf. §§ 15. do 18. z. u. p.

⁶⁸ cf. § 451. cpp.

cu naročiti, da posluje kot izvedenec tudi izven ustne razprave. V tem primeru mora podati izvedenec, če se to zahteva, ustno pojasnilo o svojem pismenem mnenju.

Kadar je postavljenih več izvedencev, smejo oddati svoje mnenje skupaj, če se njih mnenja ujemajo. Če se različnega mnenja, mora vsak izvedenec posebej razložiti svoje mnenje in razloge zanj.

6. Dokaz z ogledom.

§ 101.⁶⁹

Da se stvar razjasni, sme odrediti oblastvo ogled na predlog ali pa uradoma. Če treba, pozove na ogled enega ali več izvedencev.

Ogled stvari, ki se da lahko donesti pred oblastvo, se vrši pri oblastvu samem, sicer pa na mestu, kjer se stvar nahaja.

§ 102.

(¹) Vsak lastnik ali posestnik stvari, prostorov ali zemljišč, ki jih je ogledati ali v katerih, odnosno na katerih so stvari, določene za ogled, ali čez katero je treba iti, mora dopustiti, da se opravi ogled. Lastnik ali posestnik, ki bi se brez razloga branil izpolniti te dolžnosti, se sme primorati k tej dolžnosti s prisilnimi sredstvi.

(²) O povračilu škode, ki bi se s tem ravnanjem napravila lastniku ali posestniku, odločuje oblastvo, ki je odredilo ogled, s posebno odločbo, zoper katero je dopustna samostojna pritožba. Ta zahtevek je priglasiti pri tem oblastvu v enem mesecu.

§ 103.

Oblastvo mora uradoma paziti na to, da se ogled ne zlorabi, odnosno, da se komu ne dela škode glede njegove umetniške, poslovne ali poklicne tajnosti.

⁶⁹ cf. § 464. cpp.

7. Zavarovanje dokazov.

§ 104.⁷⁰

Če se je bati, da se bo kakšno dokazilo izgubilo ali otežkočila njega uporaba, sme stranka, odnosno pravni interesent zahtevati, oblastvo pa, bodisi na ta predlog ali uradoma, v vsakem stanju postopanja, celo preden se je postopanje začelo, skleniti, da se izvrši zaradi zavarovanja dokazov ogled ali oddaja izvedeniškega mnenja ali da se zaslišijo priče. Zoper zavrnitev predloga se sme vložiti samostojna pritožba, ki pa ne ustavi teka postopanja.

8. Posredno izvajanje dokazov.

§ 105.

(¹) Oblastvo sme izvajati dokaze tudi po drugih upravnih oblastvih ali po poedinih, za to določenih službenih organih. Zlasti se smejo poveriti uradni izvedenci, da samostojno izvrše ogled, ki se vrši izven ustne razprave.

(²) Sodna oblastva se smejo zaprositi za izvajanje dokazov samo v primerih, kjer to posamezni predpisi izrečno določajo.

III. r a z d e l e k.

Odločba.

§ 106.⁷¹

(¹) Odločba je vsaka rešitev ali odredba, ki jo izda oblastvo v postopanju.

(²) Z glavno odločbo se odloča o glavnem pravnem predmetu, s postransko odločbo pa o poedinih vprašanjih, ki se pojavljajo kot postranska v postopanju samem.

⁷⁰ cf. § 480. cpp.

⁷¹ cf. § 500. cpp.

§ 107.

(¹) Odločba mora obsegati označbo strank, razložitev predmeta postopanja, izrek (dispozitiv) in obrazložitev kakor tudi pouk o pravnem sredstvu (IV. oddelek in § 111.), kolikor ne izda odločbe centralno upravno oblastvo, ko zoper njega odločbo ni dopustno pravno sredstvo.

(²) Odločba v pismenem odpravku mora obsegati tudi označbo oblasti, ki jo je izdalo, datum in podpis upravičenega organa. Odpravek se sme izvršiti tudi s prepisom, overjenim po pisarni.

§ 108.

(¹) Izrek rešuje predmet postopanja, vse predloge strank, ki se nanašajo na glavno vprašanje in vprašanje stroškov postopanja — jasno, izčrpno in kratko — s pozivom na pravne predpise.

(²) Z glavno odločbo se mora predmet postopanja praviloma rešiti v celoti. Kjer pa se da razdeliti tak predmet na več točk, se sme izdati, če je to primerno, o vsaki točki posebna glavna odločba.

(³) Izrek o stroških obsega načelno rešitev, kdo mora trpeti stroške postopanja in v kateri višini. Če oblastvo iz kakšnih razlogov ne odloči o tem v glavni odločbi sami, mora izrečno izjaviti, da bo izdalo o tem vprašanju poznejšo odločbo.

(⁴) Če se naloži z odločbo kakšna storitev, se določi obenem rok, v katerem jo je izvršiti. Če se rok ne določi, velja, da znaša ta rok 15 dni.

§ 109.

(¹) V obrazložitvi je navesti stanje stvari, pravno presojanje, po potrebi pa tudi okolnosti, ki so bile odločilne za ocenjanje dokazov.

(²) Posebne obrazložitve ni treba, kadar se stranki-nemu predlogu popolnoma ugoti ter ni nobenega ugovora kakšne druge stranke.

§ 110.

(¹) Pouk obvešča stranko, ali je zoper odločbo dopustno pravno sredstvo, v katerem roku, pri katerem oblastvu ga je prigrasiti in pri katerem vložiti, ali pisмено ali ustno in s kolikšno takso.

(²) Če nima odločba nikakršnega pouka, ali če je bil pouk izdan nezadostno ali napačno, sme postopati stranka, ne da bi izgubila svojo pravico, ali po pouku ali po veljavnih predpisih.

(³) Razen tega sme zahtevati stranka, če nima odločba nikakšnega pouka ali če ima le nezadosten pouk, v roku 5 dni, da se odločba dopolni s poukom; tedaj se računi rok za pravno sredstvo (odnosno za tožbo na upravno sodišče) od dne prejema dopolnjene odločbe.

(⁴) Če se je stranka v odločbi napačno napotila na pravno sredstvo, čeprav je nedopustno, pa ga po tem pouku vloži, začne teči rok za tožbo na upravno sodišče z dnem prejema odločbe, s katero se pravno sredstvo zavrne, kolikor ne bi že stranka sama vložila pred tem časom tožbo na upravno sodišče.

§ 111.

(¹) Kadar se izda odločba v zmislu § 70., odstavek 2., točka 2., gre stranki pravica do ugovora v petnajstih dneh po vročitvi odločbe pri onem oblastvu, ki je izdalo odločbo samo. Tudi za tako odločbo veljajo prednje določbe o odločbi. Sicer pa je uporabljati glede tega ugovora zmiselno §§ 116. do 119.

(²) Oblastvo mora uvesti v 15 dneh, ko je prispel k njemu ta ugovor, poizvedovalno postopanje. Če tega ne

stori, izgubi napadena odločba pravno moč, o čemer mora izdati oblastvo na strankino zahtevo potrdilo.

§ 112.

(1) Glavna odločba se izda strankam pismeno. Oblastvo sme na koncu ustne razprave tudi ustno proglasiti glavno odločbo, vendar pa jo mora strankam vročiti tudi pismeno.

(2) Postranska odločba se priobči stranki ustno, kar se ugotovi v zapisniku ali pa se izda po izprevidnosti oblastva stranki pismeno, kakorkoli in kadarkoli zahteva stranka ob priobčitvi pismeno odločbo, če ji gre pravica do samostojne pritožbe.

(3) Ako se postopanje ustavi, je izdati stranki pismeno odločbo, če se zdi to oblastvu potrebno ali če stranka to izrečno zahteva.

§ 113.⁷²

Oblastvo, ki je izdalo odločbo, sme uradoma ali na strankin predlog vsak čas popraviti pogoške v pisanju ali računanju in druge očitne netočnosti v odločbi ali v njenih odpravkih.

I V. r a z d e l e k.

Pritožba.

§ 114.⁷³

Zoper odločbo prve stopnje ima stranka pravico pritožbe samo na eno neposredno višje oblastvo. To velja tudi, kadar izdaja ban v prvi stopnji odločbe v banskih poslih kakor tudi v banovinskih poslih.

⁷² cf. § 518. cpp.

⁷³ cf. čl. 76. Z. N. U., § 555. cpp.

§ 115.

Pritožba je dopustna zoper glavno odločbo. Postranska odločba se izpodbija praviloma s pritožbo zoper glavno odločbo, s samostojno pritožbo pa le, če je bila ta odločba izdana pozneje kakor glavna odločba ali če to zakon izrečno zahteva.

§ 116.

Za pritožbo je uporabljati določbe tega zakona o vlogah (§§ 27. do 31.). Ni treba, da bi bila pritožba posebej obrazložena; zadostuje, da se navede, v čem je stranka nezadovoljna z izdano odločbo.

§ 117⁷⁴

(¹) Pritožba se vloga v roku 15 dni.

(²) Rok se začne z dnem (§ 61., odst. 1.), ko je bila vročena stranki odločba, odnosno pri odločbi, ki se priobči stranki samo ustno (§ 112., odstavek 2.), z dnem, ko se je priobčitev izvršila.

§ 118.⁷⁵

Pritožba se izroči onemu oblastvu, ki je izdalo odločbo v prvi stopnji.

§ 119.⁷⁶

(¹) Pritožba, priglašena po predpisih, zavre izvršbo odločbe.

(²) Izjemoma sme oblastvo, brez ozira na pritožbo, izvršiti odločbo, če je to neizogibno potrebno v javnem interesu ali če bi prizadelo zavlačevanje izvršbe kakšni stranki škodo, ki bi se ne dala popraviti. V poslednjem primeru sme zahtevati oblastvo primerno varnost od stranke, kateri v prid se izvaja izvršba, in na to navezati izvršbo.

⁷⁴ cf. § 558. cpp.

⁷⁵ cf. § 559. cpp.

⁷⁶ cf. § 560. cpp.

(³) O tem, da se izvrši odločba, brez ozira na pritožbo, je odločati v glavni odločbi; posebej pa je treba odločati tedaj, ko se ugotovi potreba izvršbe šele po izdaji odločbe.

§ 120.

(¹) Prepozno vloženo ali sploh nedopustno pritožbo zavrne oblastvo, ki mu je bila pritožba izročena (§ 118.). Zoper zavrnitev je dopustna posebna pritožba; če spozna višje oblastvo to pritožbo za umestno, izda o tem odločbo obenem z odločbo v glavnem predmetu.⁷⁷

(²) Če spozna oblastvo, ki je izdalo izpodbijano odločbo, pritožbo za umestno, sme samo izpremeniti svojo odločbo, kolikor se ta tiče samo pritožilca.

(³) Če je oblastvo izdalo odločbo v zmislu § 70., odstavka 2., točke 1. ali izvedlo razpravo v odsotnosti kakšne stranke, pa se pozneje pokaže, da je bila stranka odsotna brez svoje krivde, in če navaja pritožilec v obeh primerih taka nova dejstva in dokaze, ki bi utegnili povzročiti drugačno odločbo, mora oblastvo to posebej preiskati ter po uspehu poizvedb ali ostati pri svoji prejšnji odločbi ali pa jo nadomestiti z novo. V prvem primeru ne izda nove odločbe, ampak pošlje ves spis o tem predmetu s pritožbo vred višjemu oblastvu; v drugem primeru kakor tudi v primeru prednjega odstavka (²) pa velja, kakor bi se bila izdala nova odločba.

(⁴) Sicer pa razsoja o pritožbi samo ono višje oblastvo, na katero je naslovljena. Oblastvo, pri katerem je pritožba vložena, jo mora poslati čimprej z vsemi spisi pristojnemu oblastvu.

§ 121.⁷⁸

Če navaja pritožilec v pritožbi nova dejstva in dokaze, mora oblastvo, kateremu se izroči pritožba, o tem takoj obvestiti — kolikor ne bi bilo to naknadno nava-

⁷⁷ cf. §§ 564. do 570. cpp.

⁷⁸ cf. §§ 575., 582., 583. cpp.

janje sploh izključeno — pritožilčeve nasprotnike, jim določiti potreben rok, da se izjavijo o tem, ter jih opozoriti, da se zakesnele izjave ne bodo upoštevale.

§ 122.⁷⁹

(¹) Višje oblastvo mora zavrniti prepozno vloženo ali nedopustno pritožbo, če je ni odbilo nižje oblastvo.

(²) Če je treba dopolniti poizvedovalno postopanje, izvede to oblastvo, na katero je pritožba naslovljena, po oblastvu prve stopnje, pa tudi samo, če se mu zdi to primerno.

(³) Če je stanje stvari, po katerem bi bilo rešiti pritožbo, tako nezadostno dognano, da je potrebna nova razprava, mora oblastvo, kateremu je bila pritožba priglašena, napadeno odločbo razveljaviti ter predmet vrniti nižjemu oblastvu z nalogom, da predmet iznova obravnava in izda novo odločbo.

(⁴) V obeh prednjih primerih (odstavka 2. in 3.) so pripombe višjega oblastva obvezne za nižje oblastvo.

(⁵) V ostalih primerih razsodi višje oblastvo o predmetu samem (meritorno) ter izpodbijano odločbo ali odobri ali pa jo v vsakem pogledu izpremeni ali dopolni, pa najsi tudi na škodo pritožilca, če gre za javne pride.

(⁶) Višje oblastvo pošilja svojo odločbo oblastvu prve stopnje.

§ 123.

Določbe III. razdela tega zakona je zmiselno uporabljati tudi na odločbe višjega oblastva. Vse navedbe v pritožbi se morajo oceniti in obrazložiti v odločbi višjega oblastva, kolikor niso pravilno ocenjene in obrazložene v odločbi oblastva prve stopnje; sicer pa zadoštuje, da se višje oblastvo samo sklicuje na te razloge.

⁷⁹ cf. §§ 588. do 594. cpp.

V. r a z d e l e k.

Razveljavljenje in izprememba odločbe izven pritožbe.

I. poglavje.

Postavitev v prejšnji stan.§ 124.⁸⁰

Ako trpi stranka škodljive pravne posledice, ker je zamudila kakšno pravdno dejanje, je dovoliti na njen predlog postavitev v prejšnji stan:

1. če stranka verjetno izkaže, da je bila po kakšnem nenadejanem ali neizogibnem dogodku zadržana, pravočasno priti na razpravo ali opraviti pravdno dejanje, ali

2. če zamudi stranka rok za pravno sredstvo zavoljo tega, ker je bil izdan v odločbi napačen pouk, da zoper njo ni dopustno pravno sredstvo.

§ 125.⁸¹

(¹) Predlog za primer § 124., točke 1. se mora podati v 15 dneh od dne, ko je prenehala zapreka, ki je povzročila zamudo, nakasneje pa v 3 mesecih od dneva zamude, v primeru točke 2. istega paragrafa pa najkasneje v 3 mesecih od dneva, ko se je opustilo pravno sredstvo, odnosno v roku 15 dni po prejemu pravnomočne razsodbe upravnega sodišča o zavrnitvi tožbe, ki je bila pravočasno vložena zaradi napačnega pouka v pravnem sredstvu.

(²) Predlog se poda pri pristojnem prvostopnem oblastvu, o njem pa odločuje oblastvo, pri katerem je

⁸⁰ cf. § 210. cpp. § 58. i. r.

⁸¹ cf. § 212. cpp.

bilo treba opraviti zamujeno pravdno dejanje, ali ki je odredilo zamujeno razpravo ali izdalo nepravilni pouk.

(³) Če je bil zamujen kakšen rok, mora predlagatelj izvršiti s predlogom vred dotično pravdno dejanje.

(⁴) Če se zamudi rok za vlaganje predloga o postavitvi v prejšnji stan, se ne more zaradi tako zamujene ga roka zahtevati tudi še postavitve v prejšnji stan.

§ 126.⁸²

(¹) S predlogom se ne zaustavi tek postopanja. Vendar pa sme oblastvo na predlog začasno prekiniti postopanje, če se pokaže za enkrat to za potrebno, da se zavaruje popolen uspeh postavitve v prejšnji stan, ki se bo verjetno dovolila.

(²) Če zahteva stranka postavitve v prejšnji stan zaradi zamujene ustne razprave ter prihlasi tudi pritožbo zoper glavno odločbo, je odločiti o tej pritožbi, ako se ne ugotovi predlogu za postavitev v prejšnji stan.

§ 127.

(¹) Z dovolitvijo postavitve v prejšnji stan se vrne postopanje v stanje, v katerem je bilo pred zamudo.

(²) Zoper odločbo, izdano na predlog za vpostavitve v prejšnji stan, se sme prigrasiti pritožba samo, če izda to odločbo oblastvo prve stopnje ter predlogu ne ugoti.

II. poglavje.

Obnova postopanja.

§ 128.⁸³

(¹) Postopanje, dokončano z odločbo upravnega oblastva, zoper katero ni pravnega sredstva (IV razdelek in § 111.) se mora obnoviti na strankin predlog:

⁸² cf. § 216. cpp.

⁸³ cf. § 624. cpp.

1. če je listina, na katero se odločba opira, lažna;
 2. če sta podala priča ali izvedenec lažno izpovedbo, odločba pa se opira na to izpovedbo, ali če je bila sploh odločba izposlovana z dejanjem, kaznivim po kazenskem zakonu;

3. če zve stranka za nova dejstva ali najde ali pridobi možnost, da uporabi dokazila, ki bi verjetno utegnila povzročiti drugačno odločbo v glavnem predmetu, ki pa jih stranka, brez svoje krivde, ni mogla navesti prej;

4. če je rešilo oblastvo kot predhodno kakšno vprašanje iz pristojnosti drugega upravnega ali sodnega oblastva (§ 72., odstavek 1.), pristojno upravno ali sodno oblastvo pa reši pozneje isto vprašanje v bistvenih točkah drugače;

(²) Kadar gre za javne pride, sme tudi oblastvo samo iz istih razlogov uradoma obnoviti postopanje.

§ 129.⁸⁴

(¹) Stranka mora zahtevati obnovo v roku 15 dni od dne, ko je zvedela za razlog obnove; če pa je zvedela zanj, preden je bilo končano postopanje, toda potem, ko je potekel rok za pritožbo, od dne, ko je bilo postopanje dokončano. Vse to pa najkasneje v 5 letih po dokončanem postopanju upravnega oblastva.

(²) Oblastvo sme obnoviti postopanje uradoma v 5. letih po izdani odločbi.

(³) Na strankino zahtevo ali uradoma se sme obnoviti postopanje tudi po 5 letih iz razlogov § 128., odstavka 1., točke 1. in 2.

§ 130.⁸⁵

(¹) Predlog za obnovo se poda pri oblastvu, ki je izdalo odločbo na prvi stopnji. Stranka mora v svojem

⁸⁴ cf. § 628. cpp.

⁸⁵ cf. § 626. cpp.

predlogu za verjetne izkazati okolnosti, na katere opira predlog, kakor tudi okolnosti, da je bil predlog podan v zakonitem roku.

(2) O predlogu odloča oblastvo, ki je izdalo odločbo na zadnji stopnji.

§ 131.

(1) V odločbi o obnovi postopanja je treba izreči, v kakšnem obsegu in pred katerim oblastvom naj se obnovi postopanje.

(2) Prejšnjih poizvedb in dokaznega izvajanja, na katere ne vplivajo razlogi obnove, ni ponavljati.

§ 132.

(1) Zoper odločbo o obnovi postopka se more prijaviti pritožba samó, če izda to odločbo oblastvo prve stopnje.

(2) Odločba, s katero se odobri obnova postopanja, zavre izvršitev obstoječe odločbe.

III. poglavje.

Posebni primeri razveljavljanja in izpreminjanja odločbe.

§ 133.

Oblastvo, ki je izdalo pravnomočno odločbo, jo sme s pristankom oseb, ki so pridobile s to odločbo pravico, ob splošnih zakonitih pogojih razveljaviti ali izpremeniti.

§ 134.

(1) Najvišje oblastvo, ki je pristojno, odločati v dotičnem predmetu (inštanca), je upravičeno, da zaradi zaščite javnih pridov v potrebnem obsegu razveljavi ali izpremeni pravnomočno odločbo, kolikor je to neizogibno potrebno, da se odvrne silna nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za državno varnost, za javni mir in red, za javno varnost in moralo ali za narodno gospodarstvo.

(2) Kadar se izdaja taka odločba, je treba kar najbolj obvarovati pridobljene pravice. O povračilu škode

vsled uničenja pridobljene pravice razsojajo po svobodnem prepričanju upravna sodišča na prvi stopnji, državni svet pa na drugi stopnji. Pravica do povračila škode zastara čez leto dni po prejemu končne odločbe upravnega oblastva, odnosno upravnega sodišča ali državnega sveta, če je stranka vložila tožbo.

§ 135.⁸⁶

(1) Izvrševaje pravico nadzora, proglasi nadzorno oblastvo za nično odločbo, zoper katero ni pravnega sredstva:

1. če jo je izdalo oblastvo, ki za dotični predmet ni stvarno pristojno, ali jo je izdal organ, ki v nobenem primeru ni mogel biti upravičen, izdajati tak akt.

2. če utegne povzročiti s svojo izvršbo zločin ali pregrešek;

3. če vsebuje pogrešek, ki povzroča ničnost po kakšni izrečni zakoniti določbi.

(2) Posamezna ministrstva smejo ob pričujočih pogojih proglasiti za nične tudi lastne pravnomočne odločbe.

(3) Odločba, izdana po tem paragrafu kakor tudi po §§ 133. in 134., velja glede pravnih sredstev za nov predmet.

VI. r a z d e l e k.

Izvršba.

I. poglavje.

Splošne določbe.

§ 136.

(1) Izvršna je ona določba, zoper katero ni več pravnega sredstva (IV. oddelek in § 111.) ali je le-to brez odložne moči.

⁸⁶ cf. § 623. cpp.

(2) Odločbo proglasi za izvršno ono oblastvo, ki jo je izdalo v prvi stopnji.

(3) Če je izvršba odločbe v javnem interesu, jo je izvesti uradoma, uvede pa jo ono oblastvo, ki je izdalo odločbo v prvi stopnji, — sicer pa na strankin predlog.

(4) Tudi na osnovi poravnave po § 78. se sme izvesti izvršba, kolikor se nanašajo poravnave na predmete, o katerih so pristojna odločati ona oblastva, pred katerimi so se poravnave sklenile.

(5) Da se uvede prisilna izvršba, je treba, da je v primeru § 108., odstavek 4. že potekel rok za prostovoljno izpolnitev storitve.

§ 137.

(1) Administrativno izvršbo po tem zakonu opravlja obče upravno oblastvo. Kolikor ni določeno v poedinih predpisih kaj drugega, mora opravljati to oblastvo tudi izvršbe odločb drugih oblastev in javnopravnih oseb, ki se izvršujejo administrativno, če jim samim ne gre pravica za to izvršbo. Omenjena oblastva in javnopravne osebe se obračajo zaradi tega s posebnimi vlogami na izvršilno oblastvo. Glede pristojnosti izvršilnega oblastva je zmiselno uporabljati določbe tega zakona o pristojnosti.⁸⁷

§ 138.

Kadar se opravljajo administrativne izvršbe, je uporabljati po možnosti ono sredstvo, ki je za zavezanca najmilejše, ki pa vendarle privede do končnega uspeha.

§ 139.⁸⁸

Ob nedeljah, ob državnih praznikih, ob verskih praznikih zavezanca kakor tudi ponoči se smejo opravljati

⁸⁷ cf. §§ 3. o 9. z. u. p. in čl. 77. z. n. u.

⁸⁸ cf. § 30. i. r.

izvršilna dejanja samo. če je izvršbo nevarno odlašati. in sicer po pismenem nalogu oblastva.

§ 140.

(¹) V postopanju po tem (VI.) razdelku se sme vložiti pritožba samo:

1. če je izvršba nedopustna;
2. če se odločba o izvršbi ne krije z odločbo, ki jo je izvršiti;
3. če naročena ali uporabljiva prisilna sredstva niso osnovana v zakonu ali če so v nasprotju z določbami § 138.;
4. v primerih, navedenih v § 148., razen primera, ko se tretja oseba napoti na tožbo pri sodišču;
5. če se v primeru § 156., odstavek 3. odloča o višini v razliki zaradi manj dosežene cene;
6. zoper odmero izvršilnih stroškov po § 161.

(²) Pritožba zoper odločbe izvršilnega oblastva se priglasí neposredno pri višjem oblastvu (§ 114.) ter nima odložne moči. razen v primerih, navedenih pod točkama 4. in 5.

§ 141.

(¹) Izvršbo je ustaviti in hkrati razveljaviti vsa že opravljena dejanja, če je postala izvršba brezpredmetna. zlasti če je dokazano, da se je obvezna dolžnost izpolnila ali da je upravičena stranka odstopila od dovoljene izvršbe. nadalje če je dognano, da izvršba sploh ni bila dopustna ali da se je uvedla zoper nezavezano osebo.

(²) Izvršbo je odložiti, če se dokaže, da je bil glede obvezne dolžnosti dovoljen odlog. Oblastvo ali javno-pravna oseba, ki je uvedla izvršbo uradoma, odobri odložitev izvršbe.

II. poglavje.

Izvršba denarnih terjatev.

1. Administrativna izvršba.

a) Splošne določbe.

§ 142.

(¹) Administrativna izvršba se opravlja z rubežnimi popisom (rubežem) in s prodajo telesnih premičnih stvari zavezančevih.⁸⁹

(²) Pojem premičnih telesnih stvari se presoja po državljanskem pravu.⁹⁰

§ 143.

Stvari, izvzete iz sodne izvršbe, so izvzete tudi iz administrativne izvršbe.⁹¹

⁸⁹ cf. § 249. i. r.

⁹⁰ cf. § 293. o. d. z.

⁹¹ cf. §§ 250. do 251. i. r.

§ 250.

Na reči, ki se rabijo za opravljanje božje službe zakonito pripoznane cerkve ali verske družbe in pa na kosce svetega križa in na ostanke svetnikov, izvzemši njih okov, se ne sme segati z izvršbo. Ako se seže z izvršbo na okov koscev svetega križa ali ostankov svetnikov, se ne sme poškodovati avtentika.

§ 251.

Dalje se ne sme segati z izvršbo:

1. na oblačila, postelje, perilo, hišno in kuhinjsko pripravo, zlasti kurilne in kuhalne peči, kolikor so te reči neogibno potrebne za zavezanca in za njegove družinske ude in posle, živeče z njim v skupnem hišnem gospodarstvu;

2. na živež in kurivo, kolikor ju je potreba na štirinajst dni za zavezanca in njegove družinske ude in posle, živeče z njim v skupnem hišnem gospodarstvu;

3. na eno samo molzno kravo ali, če si zavezanec tako izbere, na dve kozi ali tri ovce s krmo in steljo vred, če ju je

b) Rubež.

§ 144.

Rubež odredi izvršilno oblastvo s posebno pismeno odločbo, ki jo sme vročiti zavezancu tudi izvršilni organ sam ob začetku rubeža.

potreba za rejo in nastiljanje do prve prihodnje žetve, če so označene živali neogibno potrebne za prehrano zavezanca in njegovih družinskih udov in poslov, živečih z njim v skupnem hišnem gospodarstvu;

4. na podpore v prirodninah, katere so se podelile zavezancu iz javnih sredstev, če nastane v deželi ali v deželnem delu stiska;

5. pri uradnikih, duhovnikih, učiteljih, odvetnikih, notarjih, zdravnikih in umetnikih in pa pri drugih osebah, katere izvršujejo znanstven poklic, na predmete, potrebne za opravljanje službe ali izvrševanje poklica in pa na spodobno obleko; prav tako tudi pri osebah oborožene sile in orožništva na vse predmete, potrebne za opravljanje službe;

6. pri rokodelcih, ročnih in tovarniških delavcih in pa pri porodnih babicah na predmete, ki so potrebni za osebno izvrševanje njih posla;

7. pri osebah, katerih denarni prejemki so z zakonom ali privilegijem popolnoma ali deloma odtegnjeni izvršilu, na tisti delni znesek najdene gotovine, ki je primeren izvršilu ne podvrženim dohodkom, pripadajočim na čas od rubeža do bližnjega roka za plačilo prejemka;

8. na gotovino, ki izvira očitno iz podpore, dane zavezancu iz javnih sredstev po povodu stiske (št. 4) ali iz povratnega predplačila, dodeljenega z enakim pogojem iz javnih zakladov;

9. na orodje, posode in zaloge blaga, neogibno potrebne za obrat lekarne, kar pa ne brani dopustnosti prisilne uprave tega obrata;

10. na knjige, ki so namenjene za rabo zavezanca in njegovih, v skupnem hišnem gospodarstvu z njim živečih družinskih udov v cerkvi in šoli;

11. na poročni prstan zavezančev, pisma in druga pisanja zavezančeva in pa družinske podobe, izvzemši okvire;

12. na rede in častne znake.

§ 145.⁹²

(1) Rubež se opravi na ta način, da izvršilni organ na kratko zabeleži in posamič popiše v zapisniku vse tiste stvari, na katere se nanaša rubež (rubežni zapisnik). Te stvari se zarubijo do one vrednosti, s katero je moči pokriti obvezno dolžnost in izvršilne stroške. Izvršilni organ odloči, katere stvari bo zarubil, vpoštevaje v prvi vrsti take stvari, ki jih zavezanec sam označi in katere se dajo lahko spraviti v denar.

(2) Če se pri izvršencu niso našle nobene zarubne stvari ali ne v zadostni vrednosti, mora to izvršilni organ ugotoviti v rubežnem zapisniku in po možnosti navesti, ali ima zavezanec kakšno drugo premoženje ali nepremično imovino, na katero bi se dala raztegniti izvršba.

(3) Zavezančeve stvari, ki so pri drugi osebi, se smejo zarubiti (z administrativno izvršbo) samo, če jih je ta druga oseba voljna izročiti.

(4) Izvršilni organ vpošlje rubežni zapisnik po izvršenem poslovanju izvršilnemu oblastvu.

§ 146.

Rubež se opravlja ob zavezančevi navzočnosti. Izvršilni organ sme odstraniti osebe, ki motijo izvršbo ali se pri tej nedostojno vedejo. Če je zavezanec odsoten ter ni nobenega polnoletnega člana njegove rodbine odnosno nameščenca, zastopnika - pooblaščenca, mora pozvati izvršilni organ dve polnoletni osebi za priči in sicer v prvi vrsti zavezančeve sorodnike ali sosede.

Če se opravlja rubež v zavezančevi odsotnosti in brez njegovega zastopnika-pooblaščenca, mora izvršilno oblastvo o tem zavezanca obvestiti pismeno s tem, da mu vroči prepis rubežnega zapisnika.

§ 147.

(1) Z rubežem se pridobi zastavna pravica na stvarih, popisanih v rubežnem zapisniku, za dolžno obvez-

⁹² cf. §§ 253., 254. i. r., tudi § 27. i. r.

nost in vse izvršilne stroške. O tem mora izvršilni organ po opravljenem popisu posebej obvestiti zavezanca ali osebe, ki so bile navzočne namesto njega pri popisu ter jih opozoriti na zakonite posledice.⁹³

(2) Zarubljeni denar, zarubljene dragocenosti in vrednostne papirje preda izvršilni organ izvršilnemu oblastvu, ostale stvari pa pusti praviloma v hrambi pri zavezancu samem, ko ga je opozoril, da jih mora hraniti in da jih ne sme odtujiti, ker bi bil sicer kazensko odgovoren. Po potrebi pritrdi izvršilni organ na te zarubljene stvari posebno označbo, s katero se ne sme oškodovati vrednost stvari.

Ce je po pravici sumiti, da zarubljene stvari pri zavezancu niso varne, ali da zavezanec ne daje zadostnega jamstva, da bo izpolnjeval dolžnost hrambe, jih sme izvršilni organ ob zavezančevih stroških, kakršne so pač razmere, ali zakleniti pri zavezancu v posebnem prostoru in dohod k temu zapečatiti ali pa jih predati v hrambo občini ali pa imovinsko zanesljivi osebi.

§ 148.

(1) Če zavezanec ugovarja, da so stvari izvzete od izvršbe, (§ 143.) ali da se je opravil rubež v prevelikem obsegu (§ 145.) ali če trdi, da te stvari niso v njegovi popolni lasti, ali če ugovarjajo druge osebe izvršbi, češ da imajo določene pravice na zarubljenih stvareh, je vse to zapisati v rubežni zapisnik.

(2) Če se ugovori ne sprejmejo v zapisnik, jih je dopustno priglasiti pri izvršilnem oblastvu samem. Prav to velja tudi za osebe, ki niso bile navzočne pri rubežu.

(3) Če izvršilno oblastvo nedvomno dožene, da gre drugi osebi na zarubljenih stvareh pravica, ki izključuje izvršbo ter bi se ta pravica ne osporavala, razveljavi rubež dotičnih stvari. V nasprotnem primeru pa odloži

⁹³ cf. § 256. i. r.

izvršbo glede teh stvari, dokler se pravnomočno ne reši sporno vprašanje pri pristojnem sodišču, če je tožba že vložena; če pa tožba še ni vložena, pozove z odlokom ono drugo osebo, naj vloži v določenem roku pri sodišču izločitveno tožbo in da o tem predloži potrdilo. Če oni, ki je bil napoten na sodišče, izvršilnemu oblastvu ne predloži potrdila ali ne uspe s tožbo, se izvršba nadaljuje.

c) Prodaja.

§ 149.⁹⁴

Dan za prodajo zarubljenih stvari določi izvršilno oblastvo tako, da je med rubežem in prodajo presledek enega meseca. Če so bili zoper rubež vloženi ugovori (§ 148.), se sme izvesti prodaja samo, če so bili ti ugovori pravnomočno odbiti. Vendar pa sme izvršilno oblastvo izjemoma odrediti prodajo tudi pred omenjenimi roki, če pristanejo na to prizadete osebe ali če so se zarubile stvari, ki bi se utegnile ob daljši hrambi po svoji naravi lahko pokvariti ali ki bi se jim utegnila, če se prodaja odloži, znatno zmanjšati njih vrednost in naposled, če bi utegnili nastati vsled daljše shrambe zarubljenih stvari nerazmerno veliki stroški.

§ 150.⁹⁵

(¹) Zarubljeni vrednostni papirji in druge stvari, ki imajo borzno ali tržno ceno, se prodajo pod roko, če treba s posredovanjem borznega ali trgovinskega posrednika po možnosti za borzno ali tržno ceno, ki jo imajo ob času prodaje.

(²) Izvršilno oblastvo sme po zaslišanju zavezanca odrediti, da se pošljejo zarubljene stvari omenjene vrste zaradi prodaje v drug kraj, če se morejo v tem drugem kraju ugodneje prodati.

⁹⁵ cf. § 268. i. r.

⁹⁴ cf. § 273. i. r.

(³) Če odredi izvršilno oblastvo prodajo pod roko, mora določiti tudi ceno, pod katero se ne sme prodati, kakor tudi rok, v katerem je izvesti prodajo.

(⁴) Če se glasi vrednostni papir na ime, sme zahtevati izvršilno oblastvo prepis na kupčevo ime.

(⁵) Prodaja pod roko ima za poštenega pridobitelja isti pravni učinek kakor dražba.

§ 151.

(1) Zarubljene stvari, ki ne spadajo med vrste, omenjene v § 150., je prodati na dražbi.

(2) Tudi stvari, za katere se je odredila po § 150. prodaja pod roko, je prodati na dražbi, če jih ni bilo moči prodati v določenem roku pod roko.

§ 152.⁹⁶

(1) Izvršilno oblastvo objavi dražbo z oklicem, ki vsebuje:

1. kraj, dan in uro dražbe;
2. natančno označbo zarubljenih stvari, po potrebi tudi njih cenilno vrednost;
3. kraj in čas, ko se morejo pred dražbenim dnem ogledati;
4. podrobnejše dražbene pogoje, kolikor se zdi to izvršilnemu oblastvu primerno.

(2) Po en odpravek dražbenega oklica je vročiti zavezancu in stranki, (če taka stranka obstoji), ki se na njen predlog opravlja izvršba. Poleg tega se nabije po en izvod tega oklica na razglasni deski izvršilnega oblastva kakor tudi na razglasni deski občine, v kateri je dražbo opraviti, in občine, v kateri so zarubljene stvari, po potrebi pa tudi v sosednih občinah. Vrh tega sme izvršilno oblastvo, če se mu zdi primerno, ta oklic javno razglasiti na način, ki je običajen v dotičnih krajih. Stranke in drugi udeleženci smejo zahtevati, da se raz-

⁹⁶ cf. § 170. i. r.

glasi oklic ob njih stroških ne samo na način, ki ga je odredilo oblastvo, ampak tudi kako drugače.

§ 153.

Dražbo je opraviti v kraju, kjer so zarubljene stvari, razen če je jasno, da se da doseči v drugem kraju ugodnejši uspeh.

§ 154.⁹⁷

(¹) Zarubljene stvari je spraviti za dan dražbe praviloma na mesto, kjer je dražba napovedana.

(²) Dražbo mora opraviti izvršilni organ, ki se mora o pravem času prepričati, ali je bil dražbeni oklic vročen udeležencem in ali je bila dražba veljavno oklicana: če opazi v tem pogledu kakšen nedostatek, poroča o tem izvršilnemu oblastvu, ki mora ukreniti nadalje, česar je treba.

§ 155.

(¹) Zarubljene stvari se prodajajo posamezno ali v večjih ali manjših partijah, kakor je najkoristnejše, da se doseže čim boljša cena.⁹⁸

(²) Izvršilni organ določa red, po katerem naj se dražijo posamezne stvari, upošteva pri tem po možnosti zavezančeve želje.

(³) Izvršilni organ in njegovi sorodniki (§ 15. točka 1. do 3.) ne smejo podajati ponudb niti v svojem niti v tujem imenu.⁹⁹

§ 156.

(¹) Dražba se nadaljuje, dokler podajajo ponudniki večje ponudbe. Posameznemu izmed njih je dovoliti, če to zahteva, tudi krajši čas za premislek. Če se tudi po tretjem pozivu ne doseže večja ponudba, mora izvršilni

⁹⁷ cf. § 273., odst. 2. i. r.

⁹⁸ cf. § 276., odst. 1. i. r.

⁹⁹ cf. § 180., odst. 1. i. r.

organ zadnjo ponudbo še enkrat jasno izklicati in stvari predati najboljšemu ponudniku.¹⁰⁰

(2) Prodana stvar se sme predati kupcu samo proti plačilu v gotovini. Kupec mora stvar takoj prevzeti in nima pravice zahtevati jamčevanja zaradi kakšnih nedostatkov prodane stvari.¹⁰¹

(3) Če kupec ne položi kupnine do sklepa dražbe, se mora stvar takoj iznova prodajati. Prvega kupca se ne sme pripustiti za ponudnika na ponovni dražbi. Odgovoren je za razliko v ceni, ki bi nastala, in za stroške ponovljene dražbe; nima pa pravice do prebitka, ki bi se dosegel s ponovno dražbo. Višino razlike zaradi manj dosežene cene ugotovi izvršilno oblastvo.¹⁰²

§ 157.

(1) Kadar se dražbeno prodaja več stvari, se dražba zaključi, brž ko se doseže zadosten znesek za poplačilo terjatve, zaradi katere se opravlja izvršba in vseh posttranskih pristojbin, kakor tudi izvršilnih stroškov. Prav to velja, če položi zavezanec znesek, ki popolnoma krije navedene vsote.¹⁰³

(2) V dražbeni zapisnik je izrečno zapisati izdražene stvari, ime in domovališče najboljšega ponudnika in ceno, za katero je bila vsaka stvar prodana, odločbe, izdane med dražbo in druge važne okoliščnosti.

§ 158.

Izvršilni organ mora ustaviti dražbo, če se ponuja zaradi malega števila ponudnikov ali kakšne druge okoliščnosti taka najvišja cena, ki je očitno daleč od prave

¹⁰⁰ cf. §§ 181., 183. i. r.

¹⁰¹ cf. §§ 154., 278., odst. 2. i. r.

¹⁰² cf. §§ 155., 278., odst. 2. i. r.

¹⁰³ cf. §§ 194., 279. i. r.

vrednosti. V tem primeru se mora za te stvari po ponovnem oklicu (§ 152.) določiti nova dražba.

§ 159.

(1) Iz zarubljene gotovine in izdraženega izkupička se poravnajo najprej izvršilni stroški, potem pa obvezna terjatev sama.

(2) Če je kaj ostankov in ni na zarubljenih stvareh nobene druge zastavne pravice, izroči izvršilno oblastvo ta ostanek zavezancu.

(3) Če pa bremeni na zarubljenih stvareh več zastavnih pravic, pa ima zastavna pravica, osnovana po tem zakonu, neizpodbitno prvenstvo, položi izvršilno oblastvo ta ostanek pri sodišču, v čigar območju se je rubež opravil. Če takega prvenstva ni, položi izvršilno oblastvo pri sodišču ves denar. Sodišče razdeli ostanek ali vso vsoto po predpisih sodnega izvršilnega postopanja.

2. Sodna izvršba.

§ 160.

(1) Izvršne odločbe oblastva (§ 2., odstavek 1.) so izvršilni naslovi za sodno izvršbo. Ugovore zoper izvršilni naslov je priglasiti pri oblastvu, ki je izdalo izvršilni naslov.

(2) Izvršilno oblastvo pokrene pri pristojnem sodišču izvršbo po predpisih sodnega izvršilnega postopanja:

1. če zve, da bi bilo treba zoper isto osebo hkrati postopati s sodno in administrativno izvršbo ali

2. če bi se izvršba ne dala omejiti samo na premične telesne stvari, ki so v zavezančevi posesti ali na stvari po § 145., odst. 3.

III. poglavje.

Izvršba nedennarnih dolžnosti.

1. Izvršba po drugih osebah.

§ 161.¹⁰⁴

(¹) Če mora zavezanec izvršiti dejanje, ki ga lahko opravi tudi kdo drugi, pa ga sploh ne opravi ali opravi le deloma, je izvršiti to dejanje po opominu ob zavezančevih stroških.

(²) V takem primeru sme naročiti izvršilno oblastvo zavezancu, da vnaprej plača znesek, ki je potreben za poravnavo stroškov te izvršbe in ki se obračuna pozneje. Odlok o vplačilu tega zneska je izvršen.

2. Posredna sila.

§ 162.¹⁰⁵

(¹) Če je zavezanec dolžan, kaj opustiti (ali dopustiti), ali je dolžan opraviti dejanje, ki ga na mesto njega ne more opraviti nihče drugi, prisili izvršilno oblastvo zavezanca do te dolžnosti z denarnimi kaznimi ali s priporom.

(²) Izvršba se začne s tem, da se zaprete prisilna sredstva, če bi se dolžnost ne izpolnila. Zažugano prisilno sredstvo se izvede takoj ob prvem protipravnem dejanju ali ko brez uspeha poteče rok, določen za izvršitev dejanja. Obenem je zapretiti za primer ponovitve ali daljšega oklevanja vse strožja prisilna sredstva, po potrebi pa ponovitev najstrožjih ukrepov.

¹⁰⁴ cf. § 353. i. r.

¹⁰⁵ cf. §§ 354., 355., 359. i. r.

(3) Prisilna denarna kazen, izrečena v posameznemu odloku, ne sme presegati 4000— Din, pripor pa ne 10 dni. Denarna kazen gre v prid državni blagajni; v prid občinski blagajni pa takrat, kadar izreče kazen mesta občina. Če zavezanec ne plača te denarne kazni v določenem roku, se mu izpremeni v zapor do največ 20 dni, kar se izreče z istim odlokom. Odstavek 3. § 34. je zmiselno uporabljati tudi tukaj glede tam navedenih oseb.

(4) Odločno iz področja selskih občin izvršuje po posredni sili izvršilno oblastvo.

3. Neposredna sila.

§ 163.

Kolikor pravni predpisi ne določajo kaj drugega, se sme stanje, ki je v skladu z izvršno odločbo, vpostaviti z neposredno silo, če se to stanje sploh ne da ali če se ne da pravočasno izvesti na drug način.

VII. r a z d e l e k.

Zavarovanje.

1. Izvršba v zavarovanje.

§ 164.¹⁰⁶

(1) V zavarovanje denarne terjatve se sme dovoliti izvršba odločbe, še preden je postala izvršna odnosno preden je potekel rok za izpolnitev, če bi se brez nje obrezuspešilo ali znatno otežkočilo izterjanje obveznosti. Pri obveznostih, ki se izterjujejo samo na strankin predlog, mora predlagatelj to nevarnost verjetno izkazati, oblastvo pa sme navezati to izvršbo na dajatev varnosti

¹⁰⁶ cf. § 370. i. r.

v zmislu § 119., odst. 2. Zoper odločbo, s katero se je zavarovanje dovolilo, odnosno zahtevkov odbil, je dopustna pritožba, ki pa za prvi primer nima odložne moči.

(2) Glede tega zavarovanja je zmiselno uporabljati določbe II. poglavja v VI. razdelku in sicer se sme izvajati to po administrativni ali po sodni poti. Kadar se izvaja administrativno, se sme praviloma dovoliti samo rubež, ne pa tudi prodaja stvari. Prodaja se sme dovoliti samo izjemoma, če bi se brez nje stvari pokvarile ali bi se njih vrednost znatno zmanjšala. V tem primeru je hraniti izkupiček v depozitu, dokler ne postane odločba izvršna.

Začasna odločba.

§ 165.¹⁰⁷

(1) Če obstoji ali pa je tudi le verjetna strankina obveznost, sme izdati oblastvo, pristojno za izrek, preden odloča o tej obveznosti ali pa tudi potem, ko je o njej odločilo, začasno primerno odločbo (§ 138.) za zavarovanje te obveznosti; to pa le tedaj, če preti nevarnost, da bi zavezana stranka s tem, da bi razpolagala z imovino, se dogovarjala z drugimi osebami ali na kakšen drug način obrezuspešila ali znatno otežkočila izvršbo dotične obveznosti. Te razloge je treba natančno navesti v začasni odločbi, ki jo je izvršiti po administrativni ali sodni poti.

(2) Trajanje začasne odločbe je vezano na rok, odrejen po razmerah; pristojno oblastvo ga sme podaljšati samo izjemoma iz tehtnih razlogov.

(3) Zoper odločbo po odstavku 1. o zavarovanju in zoper odločbo po odstavku 2. je dopustna samostojna pritožba, če gre za izdajo ali za zavrnitev in sicer če gre za izdajo, brez odložne moči.

¹⁰⁷ cf. § 552. c.p.p., § 379. i. r.

§ 166.

(¹) Začasna odločba, izdana na strankin predlog, se sme navezati na to, da se poda varnost za škodo, ki bi utegnila nastati za nasprotnika, če bi se končno ne ugodilo osnovnemu zahtevku predlagatelja.

(²) Če se pravnomočno dožene, da pravno ne obstoji strankin zahtevek, za čigar zavarovanje se je izdala začasna odločba, ali če ta stranka opusti vložiti pritožbo ali zahtevati izvršbo ali če se sicer pokaže, da je dovoljena začasna odločba neopravičena, mora oni, ki je predlagal začasno odločbo, povrniti svojemu nasprotniku škodo, ki se mu je prizadela z začasno odločbo. O tem odločajo oblastva, pristojna za izdajanje začasne odločbe. Če bi bilo vrhu tega očitno, da je bila začasna odločba izposlovana iz objesti, je kaznovati stranko zaradi objesti (§ 67.).¹⁰⁸

VIII. r a z d e l e k.

Stroški.

1. Stroški oblastva.

§ 167.

Splošni stroški postopanja, združeni s poslovanjem oblastva (kakor: redni osebni prejemki uradnih organov, splošni stvarni izdatki urada), gredo v breme oblastva, stranke pa jih trpe samo na osnovi posebnih predpisov (kakor v primeru členov 80. in 82. zakona o notranji upravi). S tem se ne posega v taksne predpise.

¹⁰⁸ cf. § 394. i. r.

2. Stroški stranke.

§ 168.¹⁰⁹

(1) Posebne izdatke oblastva v gotovini, ki jih povzroča postopanje o kakšnem predmetu (kakor: potni stroški uradnih organov in uradnih izvedencev, pristojbine prič in izvedencev, stroški ogleda, pristojbine za razglase), trpi praviloma stranka, ki je v lastnem interesu zahtevala postopanje oblastva, ali stranka, kateri v prid se vrši postopanje, odnosno stranka, zaradi katere je oblastvo samo uvedlo postopanje.

(2) Če se je povzročilo celotno postopanje ali kakšen njegov del po krivdi ali iz objesti posamezne osebe, ki se udeležuje postopanja, mora ta oseba trpeti te stroške.

(3) Stroške izvršbe trpi zavezanec. Če so neizterljivi, jih trpi stranka, na katere predlog se je opravila izvršba.

(4) Če trpi stroške kakšnega postopanja več oseb, jih je med nje sorazmerno razdeliti.

Stranki, ki pokrene v lastnem interesu kakšno postopanje ali kakšno poslovanje v tem postopanju, se sme naročiti, da položi za to primeren predjem, ki ga je obračunati v glavni odločbi (§ 108.).

§ 169.

Vsaka stranka trpi sama svoje osebne stroške, povzročene s postopanjem, kakršni so: stroški za prihajanje, za zamudo časa in za plačevanje zastopnika - pooblaščenca.

3. Pristojbine prič in izvedencev.

§ 170.

(1) Vsaka priča ima pravico do povračila potrebnih stroškov, povzročenih s potovanjem v kraj zaslišanja, z

¹⁰⁹ cf. §§ 142. do 157. cpp.

bivanjem v tem kraju in z vrnitvijo. Za zamudo časa sme zahtevati povračilo samo, če je zaraditega občutno oškodovana v svojem dnevnem zaslužku.¹¹⁰

(2) Izvedenec, ki ne opravlja izvedenskega posla v lastnosti uradne osebe, ima pravico do povračila njemu povzročenih stroškov in izdatkov, do odškodnine za zamudo časa in do nagrade za trud. Zahtevati sme, da se mu da primeren predjem.¹¹¹

(3) Treba pa je, da zahteva priča ali izvedenec pričujoče vsote tedaj, ko ga zaslišujejo, odnosno ko oddaja izvedensko mnenje; sicer izgubi pravico.

(4) Oblastvo odloča o teh pristojbinah bodisi s posebno odločbo, bodisi v glavni odločbi. Zoper to se smejo pritožiti priča, izvedenec ali oseba, ki mora plačati, in sicer, če se izda posebna odločba, s samostojno pritožbo.

IX. r a z d e l e k.

Prehodne in končne odredbe.

§ 171.

Vsi roki, ki že teko, ko zadobi ta zakon obvezno moč, teko še nadalje po dosedanjih predpisih, če so ti za dotično stranko ugodnejši.

Zoper odločbe, ki so bile izdane, preden je zadobil ta zakon obvezno moč, je upoštevati pravna sredstva po prejšnjih predpisih, ako bi ne bila ta pravna sredstva več dopustna po novih določbah.

Vse ostale določbe tega zakona veljajo tudi za one predmete, ki so še v delu pri oblastvih. Določbe V. razdelka tega zakona je uporabljati na že dovršene predmete.

¹¹⁰ cf. § 442. cpp.

¹¹¹ cf. § 461. cpp.

§ 172.

Za kraje, kjer se vročanje še ne vrši po pošti, odredi minister za notranje posle dogovorno z ministrom gradb,¹¹² s katerim dnem naj se začne to opravljati.

§ 173.

Z dnem, ko zadobi ta zakon obvezno moč, prenehajo veljati vse določbe splošnega značaja, ki se nanašajo na upravno postopanje, urejeno s tem zakonom. Dokler ne izide zakon o upravnokazenskem postopanju, veljajo nadalje vsi dosedANJI predpisi o tem.

Pravdne določbe, ustanovljene s posebnimi pravnimi predpisi o posameznih upravnih stvareh, veljajo še nadalje, razen v primerih, kjer nasprotujejo določbam IV. poglavja v I. razdelku o vročanju.

§ 174.

Za zahtevanje in potrditev prejema vlog (§ 31.) ni pobirati nobene takse.

§ 175.

Da se poenostavi in izenači upravno postopanje v posameznih upravnih stvareh, sme predsednik ministrskega sveta v roku 5 let, odkar je zadobil ta zakon obvezno moč, na soglasen predlog resornega ministra in ministra za notranje posle po uredbi z močjo zakona razveljaviti posamezne pravdne določbe veljavnih posebnih upravnih zakonov in uredb, spravlja je jih v sklad z načeli in določbami tega zakona.

¹¹² zdaj ministrom za promet: (zakon z dne 8. decembra 1930., s katerim se izpreminja zakon o ureditvi vrhovne državne uprave in zakon o ustroju ministrstva gradb in njegove zunanje službe). (»Službene novine« z dne 12. decembra 1930., št. 286/XCVIII., Služb. list z dne 4. febr. 1931., šte. 58/9.)

§ 176.

Ta zakon stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«, obvezno moč pa dobi 3 mesece potem.

V Beogradu, dne 9. novembra 1930.

Aleksander s. r.

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
divizijski general
Peter Živković s. r.

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
divizijski general
Peter Živković s. r.

Videl
in pritisnil državni pečat
čuvar državnega pečata,
minister pravde:
dr. M. Srškić s. r.

Register

k zakonu o upravnem postopku.

(Številke značijo paragrafe zakona).

B.

Ban,
odločbe, pritožba 114.
Banovine 1.
Banovinski posli,
pritožbe 114.
Banovinski uslužbenci,
pričanje 89.
Bivališče neznano,
postopanje 25, 47, 55.
Borzni posredniki,
posredovanje 150.
Brzjavno predlaganje vlog
27.

D.

Delegacije poslov 13.
Denarne terjatve,
zavarovanje z izvršbo 164.
Dogovori strank glede obla-
stvene pristojnosti neve-
ljavni 10.
Dokazi 79—105,
načela, splošna 79—81,
novi, v predlogu za ob-
novo postopka 128,
novi, v pritožbi 120, 121,
po drugih oblastvih 105,
posredno izvajanje 105,
pravica doznavanja 79,
s pričami 89—95,
s spomeniki 88,
s trgovskimi knjigami 85,

svobodno ocenjevanje 79,
verjetnost 81,
zavarovanje 104,
z izvedenci 96—100,
z listinami 82—88,
z listinami, dokazna moč
82, 83, 84, 85, 86,
z mejnimi znaki 88,
z ogledom 101, 102.
Domovališče (domicil) 5, 28.
Doznavanje,
pravica, v dokaznem po-
stopku 79,
pravica v pritožbi 121.
Dražba 152—159,
jamčevanje zaradi nedo-
statkov izključeno 156,
kupnina 156,
način 155,
na drugem kraju 153,
najboljši ponudnik 156,
nedostatki oklica 154,
obvestilo zavezanca 152,
154,
oklic 152, 154,
plača v gotovini 156,
pogoji 152,
ponudbe 156,
premajhne ponudbe 158,
razlika v ceni pri ponov-
ni dražbi 156,
spored 155,
stroški 157, 159,

stroški ponovne dražbe 156,
 tretji poziv 156,
 ustavitev 158,
 zapisnik 157.

Društva 20.

Državlansko pravo 20, 23.

Državna blagajna,
 kazni v prid 66, 67, 68.

Državne pogodbe o pravni
 pomoči 14.

Državni svet 9, 134.

Državni uslužbenci,
 pozivljanje 33, 34,
 pričanje 89,
 vročitve 51,
 zapriseга 94.

Duhovniki,
 kot priče 89.

Dvor, kraljevski 11.

Dvorni maršalat 11.

F.

Finančna kontrola,
 pozivanje 34,
 vročanje 56.

I.

Inozemska oblastva 14.

Inozemstvo, vročanje 57.

Izdeželne osebe 11.

Izključitev upravnih orga-
 nov 15—18.

Izločitvena tožba,
 o zarubljenih predmetih
 148.

Izvedenci,
 dokaz z 96—100,
 izključeni 98,
 javni 96, 97,
 lažne izpovedbe vzrok za
 obnovo postopanja 128,
 navzočnost pri ustni raz-
 pravi 73, 97,
 odkloni oddaje mnenja 97,
 odklonjeni 98,

poslovanje izven ustne
 razprave 100,

prisega 99,

pristojbine 168, 170,

samostojna izvršitev ogle-
 da 105,

skupna oddaja mnenj 100,
 stalni 96.

Izvršba 136—163,

administrativna 137, 142
 do 159,

brezpredmetna 141,

dogovarjanje zavezančevo
 165,

dražba 152—159,

hramba zarubljenih stva-
 ri 147,

izvzete stvari 143,

manj dosežena cena 140,
 156,

motenje 146,

na tuje predmete 148,

nedenarnih dolžnosti 161
 do 163,

nedopustna 140, 141,

nedostojno vedenje 146,

ob nedeljah in praznikih
 139,

obrezuspešenje 164, 165,

obvestitev zavezanca 146,
 147,

odločb drugih oblastev 137,
 odlok o 141,

odložitev 148,

odsnost zavezančeva 146,
 po drugih osebah 161,

po noči 139,

pod pretnjo denarnih kaz-
 ni 162,

pod pretnjo pripora 162,

prepoved odtujitve zarub-
 ljenih stvari 147,

pritožba 140,

prodaja 149—159,

s posredno silo 162,

sodna 160,

splošne določbe 136—141,
sredstva 138,
stroški 140, 145, 147, 157,
159,
ugovori 148,
uradoma uvedena 136, 141,
ustavitev 141,
v zavarovanje 164—166,
z neposredno silo 163,
z rubežem 142, 144,
začasna odločba 165,
zarubnih stvari 145,
zavlačevanje 119,
zoper nezavezano osebo
141.
Izvršilna oblastva 137, 147
do 150, 152, 154, 156, 159,
164.
Izvršilni organ 145, 147, 154,
155, 158,
izključen od ponudb pri
dražbi 155.

J.

Javni interes 2, 42, 70, 119,
128, 134, 136.
Javni organi,
pozivanje 33,
vročitve 51,
zapisrega 94.

K.

Kazni,
denarne v izvršilnem po-
stopku 162,
redovne, zaradi kršitve
reda 66—68,
v prid državni blagajni 66,
67,
zaradi nedostojnih vlog na
oblastva 66—68,
zaradi objesti 17, 67, 68.
Krajevna pristojnost 3, 5 do
10.
Kraljevski dvor 11.

Krstni botri 15.
Kvarljivo blago,
izvršna prodaja 149, 164.

L.

Listine,
inozemске 83,
javne 82, 83,
javne, oblika 82, 83, 86,
lažne, vzrok za obnovo po-
stopanja 128,
neresnične 82,
v posesti tretjih oseb 87,
zasebne 23, 84, 85,
zasebne, dokazna moč 84,
85,
zasebne, oblika 84—86.

M.

Mejni znaki,
dokazna moč 88.
Ministrstva 1, 135, 172, 175,
pristojnost za razveljav-
ljenje lastnih pravno-
močnih odločb 135.
Ministrstvo za notranje po-
sle 172, 175.
Ministrstvo za zunanje posle
11.
Molčečnost 90.

N.

Nadrejena oblastva 16,
Nadzorna oblastva 1, 6, 12.
Nagajivost 6, 7, 17, 68,
kazni 67, 68.
Narodno gospodarstvo,
nevarnost za 134.
Navzočnost potrebna 21.
Nedelje,
izvršba ob 139,
vročanje ob 44,
zaračunavanje rokov 62.

Nedostojno vedenje pri postopanju 66,
pri izvršbi 146.

Neodložni posli 7, 18, 25.

Nepismene osebe 28.

Nepremičnine 5.

Nepristojnost oblastva 10.

Nepristranost upravnih organov 15.

Nevarnost,

neposredna 2,

odlašanja 5, 6, 12,

pri izterjanju obveznosti 164,

za javni mir in red 2, 134,

za moralo 134,

za življenje in zdravje ljudi 134.

Ničnost odločbe 135.

Nujni posli 7, 18.

Nujni ukrepi 2.

0.

Občupravna oblastva 1, 4.

Občine,

kot nosilci oblasti 1,

selske, kršitve reda pri postopku, kazni 68,

selske, postavljanje skrbnika za stvari iz njih pristojnosti 25,

sodelovanje pri posrednem vročanju 47,

vročitve 51.

Občinska oblastva 13.

Občinski uslužbenci,

pričanje 89.

Objest 17, 67, 68, 168,

kazen zaradi 67, 68, 166,

Oblastva,

državna upravna 4.

javne uprave 2,

nadrejena 16, 17,

nepristojna 10, 135,

občinska 13,

sovrstna 5, 7, 16,

stroški 167,

višja 1, 6, 12, 13, 16, 114,

120, 122,

vročitve 51.

Obmejna straža,

pozivanje 34,

vročanje 56.

Območje oblastva 11, 12, 14.

Obnova postopanja 128 do

132,

izrek o obnovi 131,

na strankin predlog 128,

oblastvo pristojno za od-

ločanje 130,

oblastvo pristojno za pre-

jem predloga 130,

pritožba 132,

rok za uradno obnovo

129,

roki za predlog 129,

uradoma 128,

vzroki 128.

Obrezuspešenje namena postopanja 42.

Obvarovanje javnega miru

2.

Obveščanje o stanju postopanja 42.

Odklonitev upravnih organov 15—18.

Odlašanje, nevarno 5, 12.

Odločba 106—113,

brez poizvedovalnega po-

stopanja 70, 111,

glavna 106, 108, 112, 115,

119, 126,

izdana po nepristojnem

oblastvu 135,

izposlovana s kaznivim de-

janjem 128,

izprememba 122, 133, 134,

izrek 107, 108,

izvršna 136,

izvršna, vzlic pritožbi 119,

javnopravnih oseb 137,

ki utegne povzročiti zlo-
 činstvo 135,
 netočnosti 113,
 ničnost 135,
 ob uveljavljanju z. u. p.
 171,
 obrazložitev 107, 109,
 obrazložitev, nepotrebna
 109,
 odpravek 107,
 pismena 112,
 pogreške 113,
 postranska 106, 112, 115,
 pristojnost višjega oblast-
 va ob delegaciji nižjega
 13,
 razveljavljanje 122, 124 do
 127, 133, 134,
 rok za izvršitev 108,
 rok za odgovor 111, 116
 do 119,
 ustna 112,
 višjih oblastev 13, 16,
 vsebina 107.
 Odložna moč,
 pritožbe 119.
 Odsotne osebe,
 postavitev skrbnika 25.
 Odvračanje neposredne ne-
 varnosti 2.
 Ogled,
 na mestu samem 73,
 dokaz z 101, 102, 103,
 dolžnost lastnikov 102,
 škoda 102,
 stroški 168.
 Orožništvo,
 pozivanje 34,
 vročanje 56,
 zaprisega 94.
 Osebna navzočnost 21.
 Oskrbovanci 15.
 Osnutki rešitev 42.

P.

Pisači, zakotni 21.
 Pismene izjave pozvanega
 33.
 Plovni objekti 11.
 Podjetja 5.
 Poizvedovalno postopanje 70
 do 105,
 dopolnitev vsled pritožbe
 122,
 načela 70, 71.
 Poklicna tajnost 103.
 Policijska oblastva državna,
 vročanje po 43.
 Policijske straže,
 pozivanje 34,
 vročanje 56.
 Pomočniki strank 21.
 Pomote,
 pri vročanju 58,
 v odločbi 113.
 Pooblastila 23, 76,
 nedostatki 24, 29.
 Pooblastilci 21.
 Pooblaščenici 15, 21, 22, 24,
 26, 28, 49,
 nedostojno vedenje 66,
 pričanje 90,
 uradoma postavljen 66,
 za sprejemanje vročitev
 50.
 Poravnava 78,
 naslov za izvršbo 136.
 Porodi,
 pričanje o 91.
 Poseganje čez mejo območja
 12.
 Posinovitelj 15.
 Posli,
 neodložni 6, 7, 18, 25.
 Poslovna tajnost 90,
 škoda 103.
 Poslovodje 15.
 Postavitev v prejšnji stan
 124—127,

- oblastvo pristojno za pre-
jemanje predloga 125,
pritožba zoper odločbo
127,
rok za predlog 125,
zamuditev rokov 124, 125,
zaradi zamujene razprave
124, 126.
- Postopanje,
obnova 128—132,
prekinitev radi prejudici-
jelnega vprašanja 72,
radi predloga za upostavi-
tev v prejšnji stan 126,
stroški 168, 167—170,
uradoma 10, 16, 24, 69, 71,
103, 128, 136,
ustavitev 112,
voditelj 65, 66, 67,
vzdrževanje reda 65,
zavlačevanje 17, 48, 67.
- Posvaritev 65—67.
- Posvojenci 15.
- Pošta,
priporočene vloge na po-
što 64,
vročanje po 43—45, 47.
- Pouk o pravnih sredstvih
107, 110, 124,
napačen 110, 124,
nezadosten 110,
ob uveljavljanju z. u. p.
171.
- Poveljniki vojaških zgradb
11.
- Poverjanje poslovanja dru-
gim oblastvom 13, 14.
- Pozivanje 32—34,
na ustno razpravo 74.
- Pozivnice 33.
- Pozvane osebe,
pismene izjave 33,
v javni službi 33, 34.
- Pravdna dejanja,
pooblastilo za 23,
spособnost za 20, 24.
- Pravna pomoč 14.
- Pravna sredstva,
manjkajoči pouk 110,
napačen 110, 124,
pouk 107, 110.
- Pravne osebe 20,
vročanje 51.
- Pravni posli,
pričanje o vsebini 91.
- Pravnomočna odločba 133,
134,
izpremembe, vezane na
pristanek strank 133,
134,
razveljavljenje 133, 134,
razveljavljenje po mini-
strstvih 135.
- Pravočasnost vlog 10.
- Prazniki,
izvršba ob 139,
vročanje ob 44,
zaračunavanje rokov 62.
- Predhodno (prejudicijsko)
vprašanje 72,
drugačna rešitev pristoj-
nega oblastva vzrok za
obnovo postopanja 128.
- Prepisovanje spisov 42.
- Pričanje,
nedopustno 89,
odklonitev 90,
postopek 93,
škoda 90.
- Priče 15,
brez konfesije, zaprisege
94,
dolžnost navzočnosti 95,
gluhe 94,
izključene 89,
kazenski pregon 90,
lažne izpovedbe vzrok za
obnovo postopanja 128,
navzočnost pri ustni raz-
pravi 73,
neme 94,

- neopravičeni odrek pričevanja 34, 92, 162,
odklonitev pričevanja 90,
pristojbine 168, 170,
zapisega 94,
zasliševanje izven ustne
razprave 95.
- Pridobljene pravice,
oziri na 133, 134,
- Prisilna sredstva,
pri pozivanju 34.
- Pristojbine,
odločbe o 170,
prič in izvedencev 168,
170.
- Pristojnost 3—14,
je treba uradoma presojati
10,
krajevna 3, 5—10,
obče upravnega oblastva
prve stopnje 4,
omejitev 11,
se ne more izpreminjati
z dogovori strank 10,
stvarna, 3, 4, 7, 9, 10,
višjega oblastva za odločbo
ob delegaciji 13.
- Pritožba 114—123,
izključena 16, 17,
meritorna odločba 122,
123,
nedopustna 120,
nima odložne moči 68, 104,
119, 140, 164,
nova dejstva in dokazi
120, 121,
oblastvo za vložitev 118,
obrazložitev 116,
odložna moč 119,
prepozno vložena 120,
pristojnost višjega oblastva
120, 122,
reševanje po oblastvu, ki
je izdalo izpodbijano
odločbo 120,
- rok 117,
samo na eno višje oblastvo
114,
v izvršilnem postopku
140,
zavrnitev 120,
zoper banove odločbe 114,
zoper glavno odločbo 115,
126,
zoper obnovo postopka
132,
zoper postransko odločbo
115,
zoper upostavitve v prejšnji
stan 127.
- Pritožba, samostojna,
dopustnost 115,
nima odložne moči 68,
104,
pri redovnih kaznih 68,
pri rešitvi prejudicijalnega
vprašanja 72,
zaradi predložitve listine
87,
zaradi škode pri ogledu
102,
zaradi zavarovanja dokazov
104,
zoper naložitev stroškov
vsled neprihajanja 34,
zoper odločbo o pristojbinah
prič in izvedencev 170,
zoper začasno odločbo v
prisilnem postopku 165.
- Prodaja zarubljenih predmetov
149—159,
kvarljivega blaga 149, 164,
na dražbi 151—159,
pod roko 150,
v drugem kraju 150,
pred določenim rokom
149,
presledek med rubežem
149,

pri izvršbi v zavarovanje
nedopustna 164,
vrednostnih papirjev 150,
vzlic ugovorom 149.

R.

Radiranje,
v listinah 86.

Razglas,
ustne razprave 74,
dražbe 152,
stroški 168.

Razprava,
izostanek strank 75, 124,
izvedena v odsotnosti
stranke 120,
javni razglas 74,
motenje 65—66,
nenadejani zadržki 124,
otvoritev 76,
pozivi 74,
predlogi strank 76,
predmet 74, 76,
preložitve 75, 76,
ugovori strank 75,
ustna 73—77,
vodstvo 65, 66, 76, 94, 95,
zapisnik 77,
zavlačevanje 67, 76.

Red pri postopanju,
vzdrževanje 65—68.

Redniki in rejenci 15.

Ročni znak 28.

Roki 61—64,

izračunavanje 61,
nespremenljivi 63,
ob uveljavljanju z. u. p.
171,

pri postavitvi v prejšnji
stan 125,
razpis ustne razprave 74,
za pokrenitev prejudicijel-
nega vprašanja 72,
za pritožbo 117,

za trajanje začasne odloč-
be v izvršilnem postop-
ku 165,

za ugovor 111, 116—119.

Rubež 142, 144, 145, 146,
kvarljivega blaga 149,
meje 145,

prepoved odtujitve zarub-
ljenih stvari 147,

pridobitev zastavne pravi-
ce 147,

razveljavljenje 148,

tujih stvari 148,

ugovori 148, 149,

v prevelikem obsegu 148,

zapečatenje zarubljenih
predmetov 147,

zastavne pravice na za-
rubljenih predmetih 159.

Rubežni zapisnik 145—148.

S.

Samostojne pritožbe 34, 68,
72, 87, 102, 104, 115, 165,
170.

Skrbnik, za opravljanje
pravnih dejanj 25.

Skrbniki 15.

Skrbstveno oblastvo 25.

Smrt svojcev,
pričanje o 91.

Sodišča 14, 72, 105, 128, 148,
160,

drugačna rešitev predhod-
nega vprašanja vzrok za
obnovo postopanja pri
upravnem oblastvu 128,

izvajanje dokazov 105,

pravna pomoč 14,

prejudicijsko vprašanje
72,

sodne izvršbe upravnih
odločb 160,

- spori zaradi tujih pravic na zarubljenih predmetih 148.
- Sorodstvo, razlog za izključitev upravnega organa 15.
- Sovrstna oblastva 5, 7, 16.
- Spomeniki, dokazna moč 88.
- Sposobnost, biti stranka 20.
- Sreski načelnik, kaznovalna oblast v upravnem postopku pri selških občinah 68, postavljaja skrbnika za opravljanje pravnih poslov 25.
- Sresko načelstvo, podmena generalne pristojnosti 4.
- Stališče v pozivnem postopku 34.
- Stanje stvari 70, 80, 122, izpremema 8.
- Starešina oblastva 16, 17, 89, 97, izključen ali odklonjen 16.
- Stranka, dolžnost dokazovanja trditve 79, kaznovanje zaradi kršitve reda in zaradi objesti 66—68, navzočnost pri ustni razpravi 73, nepismena 28, obvestilo o odstopanju vloge drugemu oblastvu 10, odsotna, postavitev skrbnika 25, odstranitev zaradi nedostojnega vedenja 66, opozoritev na nedostatke vloge 29, 30, pravnomočno nesposobna 20, 25,
- pravica do vpogleda v spise 42, pravica doznava 121, pravica zahtevati odklonitev upravnih organov 17, pravica zaslišanja 76, 96, predlogi 69, 76, pripombe za ustno razpravo 75, pristaneke za izpremembo pravnomočne odločbe 133, stroški 168, tožena 5, ugovori, glede ustne razprave 75, ugovori, glede zapisnika 39, upravičena odkloniti izvedenca 98, varstvo pridobljenih pravic 133, 134, zastopstvo 20, zaščita pravic 70, 76, 79, 133, 134.
- Stroški postopanja 34, 108, 167—170, neizterljivi 168, osebni 169, potni stroški uradnih organov 168, v breme oblastva 167, v breme strank 168, 169, vsled objesti 168, za zastopnika pooblaščenca 169, zaradi neprihajanja 34.
- Stvarna pristojnost 3, 7, 8, 9, 10.
- Svaštvo, razlog za izključitev in odklonitev upravnega organa 15.
- Svojeročni podpisi na vlogah 28.

Š.

Škoda,
 povračilo vsled uničenja
 pridobljenih pravic 134,
 pravica do povračila, za-
 staranje 134,
 pri ogledu 102,
 vsled pričanja 90,
 vsled zamude pravnih
 dejanj 124,
 vsled zavlačevanja izvrš-
 be 119.

T.

Teritorialna omejitev pri-
 stojnosti 11, 12.
 Tolmači 19, 36, 94.
 Trgovske knjige,
 dokazna moč 85.
 Trgovski posredniki,
 posredovanje pri prodaji
 zarubljenih vrednostnih
 papirjev in predmetov
 s tržno ceno 150,
 sklepni listi, dokazna moč
 85.

U.

Umetniška tajnost 90,
 škoda 103.
 Upravna sodišča 9, 125, 134,
 odločanje o povračilu ško-
 de vsled uničenja pri-
 dobljenih pravic 134.
 Upravni organi,
 delegacija 16,
 izključenje in odklonitev
 15—18,
 nepristranost 15,
 zavzetost starešine 16.
 Upravno kazensko postopa-
 nje 2.
 Uradna tajnost,
 razrešitev pri pričanju 89.
 Uradne ure 29.

Uradne zabeležke 41.
 Uradni dnevi za stranke 29.
 Uradni spisi,
 zaupni 42.
 Ustna pooblastila 23,
 predlaganje vlog 27.
 Uvedba postopanja 69.

V.

Varnost,
 javna 2, 164,
 vsled izvršbe vzlic pri-
 tožbi 119,
 za škodo vsled začasne
 odločbe v izvršilnem
 postopku 166.
 Varovanci in varuhi 15.
 Verjetnost,
 dokazov 81.
 Višje oblastvo 1, 6, 12, 13,
 16, 114, 120, 122,
 odločbe 122, 123,
 pripombe obvezne za niž-
 je oblastvo 122.
 Vloge 27—31,
 brzojavne 27, 29,
 dan izročitve, izračunava-
 nje 64,
 nedostatki 29, 30,
 neodložne 29,
 nepodpisane 29,
 oblika 28,
 podpis 28, 29,
 poprava 29,
 potrdilo o prejemu 31, 174,
 potrdilo o prejemu, takse
 prosto 174,
 pravočasnost 64,
 priporočene na pošti 64,
 ustne 27,
 vsebina 28, 29, 30,
 zavrnitev 29.
 Vojaske osebe,
 kaznovanje zaradi kršitve
 reda in zaradi objesti
 68,

- kaznovanje zaradi nepri-
hajanja 34,
pozivanje 34,
vročanje 56.
- Vojska, zgradbe v posesti
vojske 11, 56.
- Vpogled v spise 42.
- Vprašanje, prejudicijsko 72,
128.
- Vrednostni papirji,
izvršna prodaja 150.
- Vročanje 43—60,
brez vročilnice 60,
izpremema stanovanja 53,
javnim organom 51,
neposredna predaja 54,
ob nedeljah in praznikih
44,
ob neznanem bivališču
47, 53, 55,
odklanjanje sprejema 47,
52,
odsočnost strank 46, 47,
53,
orožništvu 56,
osebno 48,
pismena naznanila 47, 48,
53,
pomote 58,
ponoči 44,
pooblaščenju 45, 49, 50,
pooblaščenju za sprejema-
nje vročitev 50,
po pošti, v krajih, kjer se
doslej ni vršilo 172,
policijski straži 56,
posredno 46, 47,
pravnim osebam 51,
v inozemstvo 57,
v stanovanju 44,
v uradu samem 54,
vojaškim osebam 56,
z javno objavo 55,
zakonitemu zastopniku 49,
50,
- zakupodavcu ali čuvarju
hiše 46.
- Vročilnica 59, 60,
izguba 60,
oblika 59.
- Vzajemna pravna pomoč 13.
- Vzdrževanje reda pri po-
stopanju 65—68.

Z.

- Zabeležke o spisih 41.
- Začasna odločba,
neopravičena 166,
povrnitev nastale škode
166,
v izvršilnem postopku
165.
- Zakon (brak), razlog za iz-
ključenje in odklonitev
upravnih organov 15.
- Zakoniti zastopniki 20, 21,
24, 25, 26, 28.
- Zakotni pisarji 22.
- Zamuda,
pravnih dejanj 124.
- Zapisnik 35—40,
dokazna moč 40,
o pooblastilu 23,
o poravnavi 78,
o posvetovanju 42,
o ustni razpravi 77,
oblika 36, 37,
poprave in črtanja 38,
ugovori zoper vsebino 39.
- Zapor,
prisilno sredstvo v izvr-
šilnem postopku 162,
zaradi kršitve reda in za-
radi objesti 66, 67.
- Zaprisega,
javnih organov 94,
prič 94.
- Zaprosila za pravno pomoč
14.

Zasebne listine 23.
 Zastopniki, zakoniti 20, 21,
 24, 25, 26, 28,
 pričanje 90.
 Zaupni spisi 42.
 Zavarovanje,
 denarnih terjatev z izvrš-
 bo 164,
 dokazov 104,
 pritožba zoper izvršbo v
 zavarovanje 164,

varnost za začasno odloč-
 bo v zavarovanje obvez-
 nosti 166.
 Zavlačevanje postopanja 17,
 48, 67, 76.
 Zgradbe v posesti vojske 11.

Ž.

Ženitve svojcev,
 pričanje o 91.

Mi
Aleksander I.,
po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije,
predpisujemo in proglašamo na predlog predsednika
Našega ministrskega sveta, Našega ministra za notranje
posle,

Zakon o banski upravi.*

P r v o p o g l a v j e.

Ustroj banske uprave.

§ 1.

Ban načeluje banski upravi ter je odgovoren za odločbe in odredbe, ki jih izdaja v mejah svoje pristojnosti.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 7. novembra 1929., št. 261/CV.

I z p r e m e m b e : Zakon o izpremembah zakona o banski upravi z dne 24. marca 1930., »Službene novine« z dne 28. marca 1930., št. 71/XXV, Ur. list št. 208/45 (glede § 26.).

P o p r a v k i : »Službene novine« z dne 1. decembra 1929., št. 282/CXV, U. l. št. 208/45 (glede §§ 7., 38., 39., 42., 48., 49., 54. in 56.).

»Službene novine« z dne 15. februarja 1930., štev. 36/XIII., U. l. št. 149/33.

»Uradni list« z dne 27. marca 1930., št. 196/43.

§ 2.

Banov pomočnik je banov pomožni organ in zakoniti namestnik. Kadar je ban zadržan, ga zastopa v vseh poslih banove pristojnosti.

Pomočnik vodi posle, skrbi za skladnost in enotnost uradovanja ter nadzira vse oddelke banske uprave po področju, ki mu ga odredi ban.

Kadar je zadržan, ga zastopa načelnik upravnega oddelka.

Banov pomočnik podpisuje vse uradne spise, ki si jih ni ban izrečno pridržal za svoj podpis, ali kolikor ni zato pooblaščen tudi načelnik oddelka.

§ 3.

Banska uprava se deli na oddelke, odseke in razdelke (referate).

§ 4.

Oddelku načeljuje načelnik oddelka. Podrejeno mu je vse osebje njemu poverjenega oddelka. Načelnik vodi posle svojega oddelka, nadzira vse odseke, odnosno razdelke (referate), skrbi za zakonitost, hitrost, pravilnost in skladnost uradovanja ter je odgovoren za vse posle svojega oddelka.

V tem zmislu ima načelnik te-le dolžnosti:

1. opravlja glavne in vodi vse ostale posle v poverjenem oddelku;
2. razporeja dodeljeno osebje;
3. skrbi, da se izvršujejo vsi posli v oddelku redno in točno po dotičnih zakonih, uredbah, pravilnikih, predpisih in naredbah;
4. sprožuje vprašanja za izpopolnjevanje službe in vseh poslov poverjenega oddelka;
5. zbira podatke za oceno osebja oddelka;
6. skrbi za vodstvo točne evidence materiala in inventarja, ki pripada oddelku;

7. skrbi za zbiranje, urejanje in proučevanje potrebnih statističnih podatkov kakor tudi strokovnih in drugih pripomočkov; in

8. skrbi za voditev evidence, za porabljanje otvorenih kreditov, prav tako pa tudi za vse podatke, da se pravilno sestavi osnutek letnega proračuna, kolikor se nanaša na dotični oddelek.

§ 5.

Odsekom načelujejo šefi odsekov, ki so praviloma neposredno podrejeni načelniku ter so mu odgovorni za vse posle odsekov. Nadzirajo posle odsekov in razdelkov (referatov).

Ban sme odrediti, da so poedini odseki neposredno podrejeni njemu; v tem primeru sme prenesti na njih šefe dolžnosti in pravice, ki jih imajo načelniki oddelkov.

§ 6.

Načelniki oddelkov banske uprave se postavljajo s kraljevim ukazom na predlog resornega ministra, ostali državni uradniki banske uprave pa se postavljajo, pričeni s 1. skupino III. kategorije, po resorih na podstavi zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Resorni minister za III. oddelek je minister za poljedelstvo, za VIII. oddelek pa minister za trgovino in industrijo.

Osebe razporeja na poedine oddelke ban, pri čemer gleda na to, da se uporablja vsak uslužbenec po svoji strokovnosti.

§ 7.

Pri banskih upravah se ustanavljajo nastopni oddelki:

1. obči oddelek (I.);
2. upravni oddelek (II.);

3. kmetijski oddelek (III.);
4. prosvetni oddelek (IV.);
5. tehnični oddelek ((V.);
6. oddelek za socialno politiko in nar. zdravje (VI);
7. finančni oddelek (VII.).

V poedinih banovinah sme ustanoviti minister za notranje posle po potrebi in oceni resornih ministrov oddelek za trgovino, obrt in industrijo (VIII.).

Kjer te potrebe ni, se ustanovi za te posle pri občem odddelku poseben odsek.

§ 8.

Obči oddelek (I.) opravlja posle, ki mu jih odredi ban.

Ta oddelek ima:

- a) tajništvo;
- b) personalni odsek, ki vodi vse posle glede službenih razmerij banskih in banovinskih uslužbencev.

V sestav občega oddelka spada glavna pisarna in urejanje uradnega lista banske uprave.

§ 9.

Upravni oddelek (II.) se deli na te-le odseke:

1. na obči upravni odsek (1.);
2. na odsek za javno varnost (2.);
3. na odsek za samouprave (3.).

§ 10.

Kmetijski odsek (III.) se deli na štiri odseke:

1. na odsek za kmetijstvo in živinorejo (4.);
2. na odsek za veterinarstvo (5.);
3. na odsek za agrarnopravne posle (6.);
4. na odsek za gozdarstvo (7.).

§ 11.

Prosvetni odsek (IV.) se deli na dva odseka:

1. na odsek za osnovni pouk (8.);
2. na odsek za srednji, učiteljski in strokovni pouk in za narodno izobraževanje (9.).

§ 12.

Tehnični oddelek (V.) se deli na tri odseke:

1. na odsek za mostove, ceste in železnice (10.);
2. na odsek za hidrotehnična dela (11.);
3. na odsek za arhitektonske in elektrostrojne posle (12.).

§ 13.

Oddelek za socialno politiko in narodno zdravje (VI.) ima dva odseka:

1. odsek za socialno politiko (13.);
2. odsek za narodno zdravje (14.).

§ 14.

Finančni oddelek banske uprave (VII.) sestavljata računovodstvo in banovinska blagajna. Ta oddelek opravlja vse računovodstvene in blagajniške posle celokupne banske uprave in njenih ustanov kakor tudi vse posle glede budgetiranja.

§ 15.

Pri oddelku za trgovino, obrt in industrijo (VIII.) sta dva oddelka:

1. odsek za trgovino, obrt in industrijo (15.);
2. odsek za rudarstvo (16.).

§ 16.

Vsak odelek banske uprave ima svoj pisarniški razdelek, ki vodi poseben vložni zapisnik in register.

§ 17.

Glavna pisarna je pomožna ustanova, po kateri se vrši, vodi in nadzira celokupno notranje tehnično-manipulativno in ekonomsko poslovanje banske uprave. Temu razdelku načeluje šef, ki skrbi za pravilno, točno in hitro opravljanje pisarniške in manipulativne službe kakor tudi za evidenco, popolnjevanje in popravljanje inventarja in pisarniškega materiala. Pod njegovim nadzorstvom je ekonomat. Šef nadzira vse zgradbe in prostore, v katerih je nastanjena banska uprava, vodi po pravilniku, ki ga predpiše ban, vse blagajniške posle, ki spadajo v pristojnost glavne pisarne.

Šefu glavne pisarne je podrejeno pisarniško osebje in služabništvo celokupne banske uprave.

§ 18.

Za oskrbovanje vseh oddelkov in ustanov banske uprave z materialnimi potrebščinami obstoji ekonomat. Ekonomat banske uprave je po racionalnih načelih osnovana pomožna ustanova za ekonomsko nabavljanje in varčno porabljanje pisarniškega materiala. Po banovi odredbi zalaga tudi vse podrejene urade in ustanove.

Svoje posle vrši ekonomat po posebnem pravilniku, ki ga predpisuje minister za notranje posle sporazumno z ministrom za finance.

Ekonomat spada v sestav glavne pisarne; upravlja ga ekonom.

§ 19.

Z banovo odločbo, po odobritvi ministra za notranje posle, se smejo osnovati kot sestavni del banske uprave tudi druge specialne ali pomožne ustanove, ki so podrejene banski upravi neposredno ali po enem obstoječih oddelkov.

Na isti način se smejo osnovati tudi posebni zakladi (fondi) in ustanove za ekonomske, zdravstvene in druge koristne namene.

§ 20.

Spajanje oddelkov v poedinih banovinah se sme vršiti na predlog resornih ministrov v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta.

S spajanjem sme zmanjšati ali povečati resorni minister na banov predlog in sporazumno z ministrom za notranje posle število odsekov samo, če se to določi s proračunom.

Razpored poslov po področju na odseke odreja ban.

§ 21.

Dasi imajo oddelki, odseki in pomožne ustanove svoje odgovorne starešine, so vendarle enotna celota v ustroju banske uprave.

Vsi posli banske uprave, bodisi da se pojavljajo kot posli obče uprave, bodisi da se opravljajo v izvrševanju banovinskega proračuna, se vrše s skupnim službenim osebjem.

Posle banovinskega področja razporeja ban po naravi poslov na poedine oddelke in odreja zanje po potrebi tudi posebne referente.

§ 22.

Za razpravljanje načelnih vprašanj in vprašanj, ki zahtevajo po naravi predmetov skladnost, se vrše pri banski upravi načelniške konference, v katere spadajo načelniki vseh oddelkov banske uprave. Načelniške konference se vrše pod predsedstvom bana ali njegovega namestnika.

§ 23.

Uslužbenci oblastev, zavodov in ustanov v območju banovine, podrejenih banu, se ocenjuje po načelih, do-

ločenih v členu 99. zakona o notranji upravi. Minister za notranje posle je pooblaščen, izdati sporazumno z resornimi ministri podrobne predpise o ocenjanju teh uslužbencev.

§ 24.

Določbe člena 118. zakona o notranji upravi veljajo za vse uslužbence oblastev, zavodov in ustanov v območju banovine, ki so podrejene banu.

§ 25.

Predpisi VIII. poglavja (Odgovornost) zakona o notranji upravi se uporabljajo za vse uslužbence oblastev, zavodov in ustanov, ki so podrejene banu, z izpremembami, predpisanimi v členu 189. omenjenega zakona; vendar pa velja pristojnost resornega ministra v primerih, kjer se omenja v teh določbah minister za notranje posle, odnosno ban, kolikor gre za uslužbenca, ki so na računu banovinskega proračuna.

§ 26.

V vsaki banovini se ustanavlja banski svet kot banov posvetovalni organ.

V banski svet se postavlja po en član za vsak srez; razen tega se postavljajo: za vsako mesto od 3000 do 15.000 prebivalcev po en član, od 15.000 do 30.000 prebivalcev po dva, od 30.000 do 50.000 prebivalcev po trije, za vsa mesta s preko 50.000 prebivalci pa po štirje člani.

Člane banskega sveta postavlja in izmenjuje minister za notranje posle.

Pravilnik o organizaciji, delovanju, poslovnem redu in izdatkih za delovanje banskega sveta predpiše minister za notranje posle.

Drugo poglavje.

Banova pristojnost.

§ 27.

Ban sme za svojo banovino:

1. izdajati v mejah zakonov in uredb pravilnike o ureditvi poslov onih zavodov in ustanov, ki se osnavljajo ali upravljajo v okviru samostojnega področja;

2. predpisovati v mejah zakonov in uredb natančnejše določbe o upravljanju imovine občin in banovine, o njih podjetjih in zavodih in o nadziranju tega upravljanja.

§ 28.

Pravilnike, ki jih izdaja ban po § 27., odobruje minister za notranje posle sporazumno z resortnimi ministri.

Odobreni pravilniki se razglašajo v uradnem listu banske uprave in stopajo v veljavo z dnem, ko se razglase, če ni predpisano v njih drugače.

§ 29.

Poleg poslov občne uprave, ki so preneseni v banovo pristojnost, skrbi ban glede banovinskih poslov in budgetiranja za gospodarske, humanitarne, zdravstvene, socialne, prometne in kulturne pride banovine in njenega prebivalstva, kolikor se nanašajo na naloge, ki presezajo po svojem pomenu obseg in potrebe poedinih občin ter obsežajo večje dele banovine, nimajo pa veljavnosti za vso državo. V ta namen sme osnavljati in podpirati ban na podstavi potrjenega banovinskega proračuna zavode, podjetja in ustanove zaradi razvijanja in pospeševanja telesne in moralne blaginje in narodnega izobraževanja, za izboljševanje prometnih, stanovanjskih, zdravstvenih in socialnih razmer ali za zadoščenje kulturnim in gospodarskim potrebam prebivalstva v banovini.

§ 30.

Ban sestavlja predlog za državni proračun glede banske uprave in ostalih potreb banovine, kolikor se morajo pokrivati iz državnega proračuna.

Ban izvršuje banovinski proračun ter je nakazovalec prve stopnje za državni proračun, kolikor se tiče izvrševanja kreditov, odrejenih za bansko upravo.

§ 31.

Ban odloča o sprejemanju banovinskih uslužbencev za opravljanje poslov v banovinskih zavodih, ustanovah in podjetjih kakor tudi o tem, kakšna uslužbenska mesta in s kolikimi prejemki naj se ustanavljajo v breme banovine. Ban odloča o sprejemanju pogodbenih uslužbencev. Ban predpiše odredbe o službenih razmerjih kakor tudi o prejemkih teh uslužbencev. Službene pravice in službeni prejemki po teh določbah ne smejo biti večji od pravic in prejemkov državnih uslužbencev iste kategorije ali enakoveljavne kategorije kakor tudi istih službenih in rodbinskih razmerij. Od tega je dopustna izjema samo glede uslužbencev, ki nimajo pravice do pokojnine.

Banovinski uradniki so službeno podrejeni banu.

Določbe o ustanavljanju službenih mest in o službenih razmerjih veljajo, ko jih odobri minister za notranje posle v soglasju z ministrom za finance, če je treba, tudi po zaslišanju pristojnega resornega ministra, kolikor ne preneseta te pravice na bana.

Postavljanje banovinskih uslužbencev kakor tudi njih odrejanje na poedina službena mesta in upokojevanje vrši ban.

§ 32.

Uslužbenci banske uprave in banu podrejenih oblastev in ustanov imajo glede službovanja enake pravice in dolžnosti, ne glede na to, ali so postavljeni na račun

državnega ali banovinskega proračuna. Za vse veljajo glede odgovornosti skladno s členom 189. zakona o notranji upravi predpisi VIII. poglavja omenjenega zakona.

§ 33.

Ban sme uporabljati v vseh poslih, ki spadajo v njegovo pristojnost, oblastva in ustanove, kar mu jih je podrejenih.

Za posle banovinskega področja ne sme biti ločenih uradov. Za te posle sme dodeliti ban občin upravnim oblastvom prve stopnje tudi strokovne referente v breme banovinskega proračuna. V tem primeru veljajo zanje določbe členov 28. in 29. zakona o notranji upravi.

§ 34.

Banska uprava vodi uslužbenske liste in evidenco vseh uslužbencev banske uprave in podrejenih oblastev in ustanov.

Ban sestavlja komisije za ocenjevanje uradnikov banske uprave in vseh podrejenih oblastev in ustanov. V te komisije spadajo kot člani tudi uradniki stroke, iz katere je uradnik, ki se ocenja.

Ban odreja komisije za opravljanje strokovnega izpita, v katere spadajo kot člani tudi uradniki dotičnih strok, iz katerih se izpit opravlja.

§ 35.

Ban postavlja, premešča, povišuje, odpušča in upokojuje vse državne uslužbence do vštete 2. skupine III. kategorije.

Pravico, postavljati in odpuščati dnevničarje, sme prenesti tudi na podrejene starešine.

§ 36.

Ban dovoljuje odsotstva zaradi bolezni za vse državne uslužbence banske uprave kakor tudi podrejenih

oblastev in ustanov do dveh mesecev, sicer v drugih primerih do enega meseca, sme pa pooblastiti tudi podrejene starešine, da dovoljujejo odsotstva v državi do največ osmih dni.

§ 37.

V področje upravnega oddelka spadajo vsi posli iz resora ministrstva za notranje posle, ki spadajo po zakonu o notranji upravi v banovo področje, odnosno posli, ki se prenesejo nanj po členu 191. omenjenega zakona.

§ 38.

V področje kmetijskega oddelka spadajo:

I. Glede kmetijstva in živinoreje:

1. posli, navedeni v § 8., prvem odstavku, zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja z dne 3. oktobra 1929. (ratarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, zelenjadarstvo, travništvo in pašniki) po zakonih in občinah navodilih ministrstva za poljedelstvo;

2. izvrševanje določb zakona o živinoreji in zakona o pospeševanju kmetijstva, ki se nanašajo na živinorejo;

3. pospeševanje ribarstva v sladkih vodah in v morju, čebelarstva, svilarstva in podobnih panog pridelovanja;

4. državne kobilarne, nabavljanje plemenske živine v državi iz državnih in banovinskih sredstev;

5. izdajanje potrdil za uvažanje plemenske živine, semenja, strojev, umetnih gnojil i. dr. zaradi popusta na transportnih stroških, carinah i. dr.;

6. izvrševanje ukrepov, določenih z zakonom o pospeševanju kmetijstva v §§ 20. in 29., v zakonih o vinogradništvu, sadjarstvu, zatiranju rastlinskih škodljivcev in drugih zakonih podobne narave, ki niso izrečno pridržani ministrstvu za poljedelstvo;

7. kontrolne in poskusne postaje, postaje za čiščenje semen, agrokemijski, enološki, pedološki in podobni zavodi;

8. izvajanje zakona o združništvu, neposrednje nadzorstvo nad zadrugami, pospeševanje združništva in sodelovanje z združnimi ustanovami po zakonu o pospeševanju kmetijstva;

9. neposrednje nadzorstvo nad kmetijskimi organizacijami, kotarskimi podpornimi zakladi in agrarnimi zajednicami;

10. nadzorstvo nad srednjimi kmetijskimi šolami, posli glede ustanavljanja in urejanja nižjih kmetijskih šol, kmetijskih strokovnih tečajev vseh vrst in drugih ustanov za širjenje znanja o kmetijstvu kakor tudi nadzorstvo nad njih delovanjem;

11. kmetijska statistika v banovini;

12. komasacija;

13. poljska policija, posli glede občinskih ledin, ki so pridržani po členu 86. zakona o občinah iz leta 1903. ministri pristojnosti; posli iz prvega odstavka § 43. zakona o ureditvi zemljiških zajednic z dne 25. aprila 1894., posli, ki so pridržani ministri pristojnosti s členom XII. iz leta 1894. o kmetijstvu in poljski policiji kakor tudi z zakonskim členom X. iz leta 1913. o nerazdeljenih skupnih pašnikih;

14. državna posestva in podobne ustanove, razen državnih posestev Belja in Topolovca;

15. nadzorstvo nad privatnimi posestvi, ki se po §§ 21. in 36. zakona o pospeševanju kmetijstva pogodbeno zavežejo, dobavljati seme ali živino, glede pravilnosti njih pogodbenih obveznosti.

II. Glede veterinarstva:

1. posli po zakonu iz leta 1928. o odvracanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni, kolikor niso pridržani ministru za poljedelstvo;

2. bakteriološki in serološki zavodi in podkovske šole.

III. Glede agrarne reforme:

1. izvajanje agrarne reforme po veljavnih zakonih in odredbah;

2. kolonizacija.

IV. Glede gozdarstva, lova in hudournikov:

izvrševanje zakona o gozdih za vse državne in nedržavne gozdove, izdajanje navodil in naredb po tem zakonu kakor tudi po zakonu o lovu.

Zlasti pa spadajo v njegovo področje:

1. nadzorstvo nad logarskimi šolami in tečaji kakor tudi izpiti za gozdarsko-tehnično službo in lovsko nadzorstveno službo;

2. gozdarska in lovska statistika;

3. odobravanje gozdnih cenovnikov za gozdne pridelke in škode;

4. odobravanje gozdnih gospodarskih načrtov (gospodarskih osnov in programov) za nedržavne gozde, ki morajo imeti po zakonu o gozdih gospodarski načrt (velika privatna gozdna posestva, gozdi zemljiških zajednic, plemen, sel, mest, zakladov, samostanov, cerkvá, vakufov, zaščitni gozdi kakor tudi oni, ki so obremenjeni s služnostmi, gozdi delniških družb in podobnih korporacij), kakor tudi za gozde imovinskih občin. Gospodarske načrte za državne gozde odobruje minister za šume in rudnike na banov predlog;

5. odobravanje odstopkov od predpisanih gospodarskih načrtov za omenjene nedržavne gozde kakor tudi evidenca o izdanih dovolilih;

6. evidenca o trgovini z gozdnimi pridelki in o izdelanem lesnem materialu;

7. pogozdovanje in melioracije gozdnih pašnikov in poletnih pašnikov;

8. nagrade za pogozdovanje skal in goličav;

9. vodstvo razsadnikov za pogozdovanje;

10. nadzorstvo nad redno gozdno upravo in gospodarstvom v samoupravnih gozdih (zemljiških zajednic, sel, plemen, mest in podobnih korporacij), kontroliranje cenitev onih gozdov omenjenih samouprav, ki so odrejeni za prodajo, odobravanje prodaje lesa v njih, od-

rejanje rednih in izrednih gozdnih dohodkov v gozdih samoupravnih teles;

11. nadzorstvo nad strokovno upravo in gozdnim gospodarstvom v vseh gozdih sploh kakor tudi nad upravo in gospodarstvom v gozdih, ki so pod posebnim javnim nadzorstvom (zaščitni, zakladni, župni, parohijski, samostanski gozdi, gozdi cerkvenih dostojanstvenikov in delniških družb, gozdi, ki so obremenjeni s služnostjo paše in drvarjenja, gozdi rudarskih podjetij i. dr.);

12. izdajanje službenih in strokovnih naredb in tehničnih poslovnih navodil za vse nedržavne gozde;

13. dovolila za individualno delitev gozdov do 500 hektarov, izvzemši zaščitne gozde in gozde imovinskih občin. Za gozde samoupravnih teles (zemljiških zajednic, sel, plemen itd.), ki so večji od 500 hektarov ali ki so na državni meji, je pristojno ministrstvo za šume in rudnike;

14. dovolila za krčenje gozdnega zemljišča in izpreminjanje v drugo kulturo, izvzemši zaščitne gozde;

15. upravljanje in nadziranje službe in gospodarstva po navodilu C zakona z dne 1. julija 1881. o imovinskih občinah, kontrola nad računovodstvenimi in blagajniškimi posli pri direkcijah šum imovinskih občin. Posli brodske imovinske občine spadajo v pristojnost bana savske, posli petrovaradinske pa v pristojnost bana dunavke banovine;

16. izvrševanje zakona o lovu;

17. pospeševanje lova in racionalna reja in zaščita divjačine;

18. dovolila za izvažanje žive divjačine;

19. nagrade za uničevanje škodljive divjačine;

20. nadzorstvo nad poslovanjem sodišč po zakonu o zamejničevanju gozdov v Srbiji in Črni gori kakor tudi predlaganje oseb za predsednike in člane teh sodišč;

21. nadzorstvo nad poslovanjem podrejenih direkcij državnih gozdov v mejah, ki jih odredi minister za gozdove in rudnike; odobravanje prodaje lesa iz rednih sečišč

v državnih gozdih po gospodarskem načrtu na javnih licitacijah do vrednosti 250.000 dinarjev (izvzemši režijsko poslovanje) kakor tudi dovoljevanje brezplačnega lesa, kolikor ni pristojna za to direkcija šum;

22. posli po zakonu o urejanju hudournikov, kolikor niso pristojna za to podrejena oblastva in reševanje pritožb zoper njih odločbe;

23. izdelovanje projektov in predhodnih računov za urejanje hudournikov in za melioracijo gozdnega zemljišča;

24. pregledovanje in odobravanje projektov kakor tudi kolavdacije izvršenih del, kolikor ne presežajo 500 tisoč dinarjev.

§ 39.

V področje prosvetnega oddelka spadajo:

1. vsi posli, ki se nanašajo na ustanavljanje, ureditev in delovanje državnih in privatnih narodnih šol, meščanskih in vseh nižjih strokovnih šol;

2. nadzorstvo nad delovanjem in osebjem vseh srednjih šol;

3. opremljanje vseh omenjenih šol in predlogi za njih ustanovitve in gradnjo;

4. nadzorstvo nad rabo šolskih učnih knjig;

5. nadzorstvo nad vsemi ustanovami v banovini in skrb zanje;

6. nadzorstvo nad vsemi prosvetnimi društvi v banovini.

Razen tega spadajo v področje tega oddelka ti-le posli:

I. Po zakonu o srednjih šolah:

1. odrejanje komisije za pregledovanje poslopij, namenjenih srednjim šolam (§ 6.);

2. odobravanje, da se zvišajo oddelki v srednji šoli od 16 na 20 (§ 8.);

3. odrejanje šolskega okoliša v banovini (§ 9.);

4. odobravanje, da se sme preosnovati učiteljska knjižnica v javno knjižnico v krajih, kjer ni javnih knjižnic (§ 13.), prav tako pa tudi odrejanje, da se združijo v večjih mestih knjižnice vseh šol v eno knjižnico za učitelje;

5. odobravanje naknadnega vpisa na gimnazije od dne 30. septembra do vštetega dne 10. oktobra (§ 33.);

6. odločanje o vpisu učencev v V. in VII. razred po zakonski naredbi (§ 35);

7. odločanje o razdelitvi razredov na oddelke (§ 40.);

8. odobravanje sklepov o izključitvi iz šole (§ 43., točka 3.);

9. odobravanje, da se smejo izdajati duplikati in triplicati šolskih potrdil in izpričeval po predpisanih pravilih (§ 66.).

II. Po zakonu o učiteljiščih:

1. nadzorstvo nad internati učiteljišč v materialnem, higienskem in disciplinskem pogledu (§ 5.);

2. odobritve, da se sme pretvoriti učiteljska knjižnica v javno (§ 10.);

3. odrejanje komisije za sprejemanje poslopij za učiteljišča (§ 10.);

4. nadzorstvo nad odrejanjem in kupovanjem zemljišč za gradnjo poslopij in ostalih potreb učiteljišč (§ 12.);

5. odobravanje razporeda za izlete učiteljišč (§ 18.);

6. skrb, da se neprimerna šolska poslopja zamenjajo za nova (§ 90.).

III. Po zakonu o narodnih šolah:

vse dolžnosti in pravice, ki so jih imeli po tem zakonu oblastni in sreski šolski nadzorniki.

IV. Po ostalih predpisih:

1. voditev nadzorstva nad koncesioniranimi knjigarnami;

2. sodelovanje pri nadzorstvu nad bioskopskimi predstavami in skrb, da se v njih ne prikazujejo slike,

ki bi vplivale škodljivo na kulturno in moralno življenje šolske mladine;

3. skrb za obče prosvetno in kulturno gibanje v banovini;

4. redno poročanje ministrstvu o nerazporejenih učiteljih in o potrebi šole glede novih učiteljev;

5. odrejanje nadomeščanja odsotnih in bolnih direktorjev in upraviteljev srednjih šol, učiteljišč in meščanskih šol in sreskih šolskih nadzornikov v območju banovine;

6. statistika šol, učiteljev in učencev v banovini in njeno pošiljanje ministrstvu za prosveto;

7. sklicevanje konferenc vseh direktorjev in upraviteljev srednjih šol, učiteljišč in meščanskih šol in šolskih nadzornikov v banovini na koncu šolskega leta in pošiljanje sklepov teh konferenc ministrstvu kakor tudi zavarovanje kritja za stroške teh konferenc v proračunu;

8. odobravanje začasne prekinitve pouka v šolah zbog nalezljive bolezni in iz drugih tehničnih razlogov;

9. odobravanje poldnevnega ali neprekinjenega pouka na poedinih šolah po (krajevnih, talnih in drugih) razmerah in potrebah;

10. poročilo koncem šolskega leta ministrstvu o celokupnem učnem, vzgojnem in kulturnem delovanju v banovini;

11. pošiljanje ministrstvu trimesečnih direktorskih poročil, poročil o razdelitvi predmetov in razporedu ur, poročil o višjem in nižjem tečajnem izpitu in direktorskih predlogov za razpored višjega in nižjega tečajnega izpita in ostalih izpitov kakor tudi letnih direktorskih poročil po pravilniku o ocenjanju;

12. voditev uslužbenskih listov vseh prosvetnih oseb v banovini in pošiljanje enega overjenega izvoda teh listov ministrstvu;

13. reševanje sporov med direktorji ali šolskimi nadzorniki in učitelji kakor tudi med učitelji samimi;

14. reševanje pritožb učiteljev na narodnih šolah, ki zahtevajo ponoven pregled delovanja in uspeha v šoli;

15. podajanje obširnega poročila o stanju in gibanju celokupnega pouka v banovini dvakrat na leto.

§ 40.

V področje tehničnega oddelka spadajo:

1. projektiranje, gradnja in vzdrževanje vseh državnih cest in mostov v banovini kakor tudi cest in mostov dosedanjih oblastnih samouprav in nadzorstvo nad projektiranjem, gradnjo in vzdrževanjem nedržavnih cest in mostov;

2. projektiranje, gradnja in vzdrževanje državnih zgradb in drugih arhitektonskih objektov v banovini kakor tudi zgradb in drugih arhitektonskih objektov dosedanjih oblastnih samouprav in nadzorstvo nad projektiranjem, izdelovanjem in vzdrževanjem nedržavnih zgradb, namenjenih javni rabi;

3. izdajanje vseh določb po veljavnih gradbenih predpisih;

4. urejanje vodnih tokov, kanalizacija in oskrbovanje z vodo; ukoriščanje vodnih sil in dajanje dovolil za ukoriščanje vodnih sil po veljavnih zakonskih predpisih; melioracije; vsi posli glede vodnih zadrug in meteorologija;

5. vsi posli po zakonu o državnih in samoupravnih cestah in po uredbah, izdanih na podstavi teh zakonov, ki so jih vršile dosedanje ustanove zunanje tehnične službe ministrstva za gradbe;

6. sodelovanje pri urejanju javnega avtomobilskega prometa.

§ 41.

V področje oddelka za socialno politiko in narodno zdravje spadajo:

1. skrb za vojne invalide, sirote in siromake;

2. dovoljevanje zaposlitve inozemskih delavcev in nameščencev po § 103. zakona o zaščiti delavcev in po določbah pravilnika za zaposlovanje inozemskih delavcev;

3. upravljanje kopališč in zdravilišč in izdajanje odločb v zvezi z upravljanjem, ki jih je izdajal doslej minister za socialno politiko in narodno zdravje, izvzemši oddajanje kopališč v eksploatacijo;

4. upravljanje in nadziranje bolnic, dečjih in invalidskih ustanov, babiških šol in humanitarnih ustanov;

5. projektiranje, gradnja in razširjanje novih bolnic po predhodnem zaslišanju banskega sanitetnega sveta in v mejah odobrenih kreditov;

6. predlogi za ustanavljanje novih bolnic in novih bolniških oddelkov po zaslišanju banskega sanitetnega sveta;

7. izvrševanje določb pravilnika št. 13.103/27 o bolnicah;

8. upravljanje službe in odrejanje službe sreskim sanitetnim referentom;

9. odločanje na drugi in poslednji stopnji o vseh kaznivih dejanjih, na podstavi sanitetnega zakona in ostalih sanitetno-policijskih predpisov;

10. odobravanje obče zdravniške prakse po veljavnih predpisih; dovoljevanje naziva »specialist« na podstavi uredbe o obveznem praktičnem stažu za zdravnike in medicinece, po zaslišanju banskega sanitetnega sveta; dovoljevanje, opravljati praktični staž, po uredbi o obveznem praktičnem stažu za zdravnike in medicinece; dovoljevanje, opravljati volontersko zdravniško službo v sanitetnih ustanovah; dovoljevanje, opravljati postransko službo, po odločbi ministrstva San. br. 45.200 z dne 24. septembra 1929.; dovoljevanje dentistične prakse, po zaslišanju banskega sanitetnega sveta; dovoljevanje prakse nižjemu sanitetnemu osebju (babicam, maserjem i. dr.);

11. dovoljevanje za prosto voditev lekarne, po zaslišanju banskega sanitetnega sveta; podeljevanje lekar-

narskih koncesij na podstavi razpisanih natečajev, po zaslišanju banskega sanitetnega sveta; odobritve o prodaji lekarn; odobritve za otvarjanje lekarn po izdanem dovolilu za posest lekarne; odobritve za posest drogerij; odobritve za uvažanje in prodajanje strupenih stvari; retaksacija lekarniških računov za državne in samoupravne ustanove in urade;

12. odobritve pogodb in izborov občinskih zdravnikov in babic po razpisanem natečaju;

13. odrejanje komisije za pregledovanje umobolnih kakor tudi pošiljanje umobolnih v bolnico;

14. odobravanje in izvrševanje asanacij v mejah odobrenih kreditov.

Banu so podrejeni v njegovem območju higienski zavodi z vsemi jim podrejenimi higienskimi ustanovami. Ban opravlja higensko službo s posredovanjem higienškega zavoda po veljavnih predpisih. Sedanji higienski zavodi obsežajo z dnem, ko začne poslovati banska uprava, območje banovine, v katerem so. Dom narodnega zdravja v Banjaluki postane higienski zavod za območje Vrbaske banovine.

§ 42.

V področje oddelka za trgovino, obrt in industrijo spadajo:

I. Glede trgovine, obrta in industrije:

1. posli po zakonu o radnjama z dne 29. junija 1910., vendar pa izda minister za trgovino in industrijo naredbo:

a) v dvomnih primerih, ali spada obrt pod ta zakon ali ne, kakor tudi pod kakšno obliko poslovanja (čl. 1.);

b) za predpisovanje specialnih pogojev za obrte, navedene v členu 22. zakona;

2. posli po naredbi o izvrševanju obrta z dne 8. februarja 1909., št. 217.222/I, vendar pa izda minister za trgovino in industrijo naredbe o priglašanju obrtov za koncesioniranje (§ 20.);

3. posli po zakonskem členu XVII. iz leta 1884. (obrotni zakon), vendar pa izdaja minister za trgovino in industrijo odločbe:

a) za ustanavljanje obrtov, vezanih na usposobljenost (§ 5.);

b) za dopolnjevanje seznamka onih naprav, za katere je predpisano ediktalno postopanje (§ 25.);

4. posli po obrtnem redu z dne 20. decembra 1859. in njegovih izpremubah in dopolnitvah, vendar pa izdaja minister za trgovino in industrijo potrebne naredbе, določene s tem zakonom;

5. posli:

po zakonskem členu XIV. iz leta 1881. o dajanju posojil na ročno zastavo;

po zakonskem členu XXII. iz leta 1888. o zastavljalnicah;

po zakonskem členu XXXI. iz leta 1883. o obročnih poslih;

po zakonskem členu XXV. iz leta 1900., vendar pa izda minister za trgovino in industrijo naredbo o izjemah pri zbiranju naročil (§ 3.);

6. podaljševanje roka za vršenje razprodaje po zakonu o razprodajah z dne 15. junija 1929.;

7. dajanje dovolil za privatne in javne agenture;

8. reševanje pritožb zoper odločbe trgovskih, industrijskih in obrtniških zbornic na podstavi naredbe ministra za trgovino in industrijo z dne 27. junija 1928., št. 14.402/III, o legitimiranju trgovcev, industrijcev, obrtnikov in njih potnikov, kadar zbirajo naročila, in o izdajanju legitimacij za trgovinske potnike;

9. odločanje po zakonu o selskih prodajalnicah (dučanih) z dne 25. oktobra 1870. z njegovimi izpremubami in dopolnitvami;

10. odobravanje in premeščanje letnih sejmov, živinskih sejmov in tedenskih tržnih dni, kolikor je spadala ta pravica po poedinih zakonih v pristojnost ministrstva ali upravnega oblastva druge stopnje;

11. posli, ki spadajo po zakonu o občinski mernini z dne 31. januarja 1896. v področje ministrstva za trgovino in industrijo;

12. posli glede krošnjarjenja, kolikor ne spadajo po zakonu v pristojnost upravnega oblastva prve stopnje, vendar pa izda minister za trgovino in industrijo naredbo o prepovedi krošnjarjenja (§ 10. zakona o krošnjarjenju z dne 4. septembra 1852.);

13. kontrola trgovine in izvažanja kmetijskih pridelkov v mejah veljavnih predpisov;

14. nadzorstvo nad gospodarskimi zadrugami;

15. nadzorstvo nad zadužbinami, zakladi in fondī, katerih interesi ne sezajo čez mejo banovine, in razpolaganje z njimi;

16. posli po zakonih o ustroju trgovskih, industrijskih in obrtniških zbornic (odnosno po zakonu o radnjama, kolikor se nanaša na zbornice) in njih izpremembah in dopolnitvah, vendar pa izdaja minister za trgovino in industrijo uredbo o organizaciji zbornic, odobruje statute zbornice, predpisuje volilne pravilnike in pravilnike za stalna razsodišča ter postavlja člane (svetnike) zbornic;

17. posli po zakonu o javnih skladiščih z dne 28. aprila 1889., drž. zak. št. 64;

18. nadzorstvo po navodilih nad vsemi posli po zakonih in zakonskih predpisih, ki se nanašajo na delniške družbe, komanditne družbe na delnice, zavarovalne družbe, kreditne zadruge in ostale ustanove, ki se bavijo s sprejemanjem hranilnih vlog, vendar pa je treba za ustanavljanju omenjenih ustanov, izvzemši kreditne zadruge, predhodne generalne ali specialne odobritve ministra za trgovino in industrijo;

19. odobravanje, da se prirejajo privatni trgovinski in obrtni tečaji;

20. izdajanje potrdil za odobravanje ugodnosti po zakonu v obči carinski tarifi in odrejanje komisij v

zvezi s tem, po načelnih navodilih ministra za trgovino in industrijo;

21. posli, ki se nanašajo: na ustanovitev, ureditev in delovanje vseh nižjih strokovnih šol in poedinih tečajev pri njih, na nadzorstvo nad delovanjem in osebjem vseh srednjih strokovnih šol, na gradnjo, vzdrževanje in opremljanje vseh teh šol v resortu ministrstva za trgovino in industrijo, vendar pa izdaja minister za trgovino in industrijo pravilnike, predpise in odločbe:

a) o učnem programu in rabi učnih knjig za vse vrste strokovnih šol;

b) o otvarjanju in zatvarjanju trgovinskih akademij, pomorskih akademij, srednjih tehničnih šol, dvorazrednih trgovinskih šol in drugih državnih, poldržavnih in privatnih strokovnih šol, ki so enake veljave s srednjimi šolami, in o tečajih pri njih;

c) o dolžnosth učiteljskega osebja, o obliki dijaških knjižic in potrebnih obrazcev za dnevnike, kataloge in glavne knjige, o odobravanju izključitev za vselej iz šol, o opravih pri končnih izpitih in odrejanju odposlancev, o višini nagrad za honorarne ure.

Minister za trgovino in industrijo izda odločbo, kadar se razprostirajo na dve ali več banovin:

a) naprave,

b) podjetja za prevažanje potnikov z določenim voznim redom, kjer je že po zakonu predpisana dovolitev.

Vsi zakoni, omenjeni pod I. tega paragrafa, se uporabljajo za območja, za katera veljajo.

II. Glede rudarstva:

1. odobravanje in podaljševanje vseh vrst rudarskih pravic in dopustil (koncesij); izdajanje diplom po določbah rudarskih zakonov in zakona o rudninskih oljih in zemeljskih plinih, razen za krajine, kjer ni rudarskih glavarstev (satništev);

2. voditev rudarskega katastra, rudarskih pravic in dopustil v območju banovine poleg rudarskega katastra pri rudarskih sodiščih, kolikor ta obstoje;

3. odobravanje zaznamb v rudarskih knjigah;

4. predpisovanje kakor tudi redno in eksekutivno pobiranje rudarskih taks (regalni davki) in pristojbin;

5. odpremljanje odločb o podelitvi, delitvi in izbrisu dopustil k rudarskim sodiščem, kjer ta obstoje;

6. izdajanje posebnih rudarsko-policijskih naredb in opravljanje obče rudarske policijske službe v rudnikih zaradi zaščite in varnosti rudarskega osebja, obratov in površine;

7. nadzorstvo nad vsemi rudosledi in rudniki glede izvrševanja dolžnosti in pravic rudarskega podjetnika;

8. odobravanje, da se ustanove rudarske družbe (zadruge i. dr.) po odredbah dotičnih zakonov;

9. odobravanje vseh rudarskih obratov (predorov, podkopov i. dr.), napravljanje rudniških zgradb, nadzemskih in podzemskih instalacij, rudniških železnic vseh vrst, topilnic, zgradb za rudniško osebje, skladišč za razstrelila in material, rudniških vodovodov, jezov, vodov za strujo, zrak i. dr., potov, kolikor se nanaša vse to na terenu dopustila in njegovo okolico ali na izpiranje, predelovanje, topljenje rude in nadaljnje izdelovanje proizvodov;

10. odobravanje gospodarstvenih pravic po rudarskem zakonu z dne 15. aprila 1866;

11. odobravanje, da se smejo uporabljati rudniške vode;

12. odobravanje zaščitnih okolišev za jame, vodovode i. d. in njih vpisovanje v rudarski kataster;

13. odobravanje delovnih načrtov, prevetrovanja, odlaganja dela, letnih poročil o delu v vseh rudnikih;

14. odobravanje pogodb in kontrola podeljenih rudarskih pravic in dopustil za rudninska olja, zemeljske smole in pline;

15. ocenjanje pogojev za ekspropriacijo zemljišč, odškodnin za zemljišča in izdajanje odločb o teh vprašanjih;

16. odločanje o medsebojnih razmerjih in sporih rudarskih rudoslednikov in koncesionarjev o služnostih in drugih vprašanjih, kolikor se po njih ne sproži spor pri rudarskem ali rednem sodišču;

17. nadzorstvo nad ustanovami za zavarovanje rudarskega osebja kakor bratovskimi skladnicami v banovini;

18. posebna zdravstvena služba, inspekcija rudarskega poslovanja in zaščita rudarskega osebja pri vseh rudosledih, rudnikih in topilnicah;

19. skrb za izvrševanje rudniških in uslužbenskih pravic in obveznosti kakor tudi prispevkov za bratovsko skladnico;

20. odobravanje, da se sprejmejo v delo in postavijo v rudarskih podjetjih odgovorni domači in inozemski strokovnjaki;

21. odobravanje delovnega in službenega reda za rudarsko osebje;

22. odrejanje zakonskih ukrepov ob nezgodah v rudnikih in preiskovanje nezgod in smrtnih primerov;

23. odobravanje kolektivnih delovnih pogodb rudarskega osebja;

24. postavljanje rudarskih inspektorjev v večjih rudarskih okoliših (revirjih) po službeni potrebi;

25. nadzorstvo nad poslovanjem rudarskih in topilniških pooblaščenih inženjerjev in merilcev;

26. izrekanje kazni, odvzemanje rudniških pravic in dopustil po določbah rudarskih zakonov, voditev in uporabljanje prisilnih ukrepov v rudnikih, če se težko prekršijo rudarski predpisi ali če je nevarnost za življenje in delo;

27. rudarska in topilniška statistika;

28. oddajanje mnenj o davčnih vprašanjih za rudarska podjetja po odredbah zakona o neposrednih davkih kakor tudi o predmetih rudarske in topilniške stroke;

29. ostali posli v zvezi z izvajanjem rudarskega zakona, zakona o zaščiti delavcev in ostalih državnih zakonov, kolikor se nanašajo na rudarske delavce;

30. nižji rudarski pouk.

§ 43.

Posli, ki spadajo po posebnih zakonskih predpisih v pristojnost velikih županov kakor tudi oblastnih in sreskih samouprav, preidejo v banovo pristojnost za ono območje, ki je prišlo v sestav banovine.

§ 44.

Kjer se ustanavljajo okrožni inspektorati, dodeljuje minister za notranje posle okrožnemu inspektorju na službo enega političnoupravnega uradnika ali pomožnega tajnika, ki ga nadomešča v uradu, kadar je zadržan, in enega upravnega pisarniškega uradnika.

Razen tega odredi ban okrožnemu inspektorju dva dnevničarja.

Če bi se pokazala glede na obseg poslov potreba, povečati število osebja, odrejenega okrožnemu inspektoratu, ga sme povečati minister za notranje posle.

§ 45.

Pri vsaki banski upravi se ustanovi banski sanitetni svet kot banov strokovni posvetovalni organ. Pravilnik o sestavi in področju sveta predpisuje minister za socialno politiko in narodno zdravje sporazumno z ministrom za notranje posle.

§ 46.

Izseljeniški komisariat v Zagrebu posluje kot organ ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje ter

opravlja v njegovem imenu posle po pooblastitvah, ki so mu dane.

Ortopedski zavod v Beogradu in ortopedske delavnice v Zagrebu, Ljubljani in Trebinju so neposredno pod ministrstvom in obdrže svoja dosedanja območja, dokler ne odredi minister za socialno politiko in narodno zdravje z uredbo kaj drugega. Po potrebi sme vršiti zavod, odnosno ena delavnica posle tudi za eno ali več sosednih banovin.

Šola za narodno zdravje v Zagrebu je podrejena ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje s področjem, predpisanim z uredbo o nje organizaciji in področju.

§ 47.

Za strokovne uradnike obče uprave I. kategorije se določajo položaji in nazivi po granah, katerim pripadajo, tako-le:

Položajni razred		Naziv	Skupina
1.	zdravstveni, kmetijski, agrarni, veterinarni, šumarski, rudarski, tehnični in trgovinski	pripravnik	1./9.
2.		pristav	1./8.
3.		višji pristav	1./7. in 1./6.
4.		svetnik	1./6., 1./5. in 1./4.
5.		višji svetnik	1./5., 1./4. in 1./4.a)
6.		inspektor	1./4., 1./4.a in 1./3.

Načelniki oddelkov so uradniki od 4. a) do vštete 3. a) skupine I. kategorije.

Kjer se določajo v poedinih položajnih razredih razne skupine za iste nazive, se sme izvršiti napredovanje v okviru istega položajnega razreda čez štiri leta, prebita v isti skupini.

Položajne plače skupine a) se odredjajo po členu 101. zakona o notranji upravi.

§ 48.

Centralni higienski zavod v Beogradu je podrejen neposredno ministru za socialno politiko in narodno zdravje ter ima pristojnost za območje vse države.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje se pooblašča, da predpiše v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta uredbo o organizaciji in področju centralnega higienskega zavoda kot strokovnega organa ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje za vsa vprašanja higiene, asanacij, zdravstvene statistike, proučavanja in poučevanja prebivalstva v zdravstvenem pogledu kakor tudi strokovnega izpopolnjevanja.

Državni kemijski laboratorij v Beogradu se spaja s centralnim higienskim zavodom ter postane njegov oddelek.

§ 49.

Agrarne direkcije v Ljubljani, Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Novem Sadu in Skoplju se ukinejo in njih posli preidejo na kraljevske banske uprave.

Vrhovni poverjenik agrarne reforme v Skoplju vodi posle agrarne reforme v območju vardarske banovine in v onih delih moravske in zetske banovine, ki so spadali doslej pod teritorialno pristojnost ukinjene agrarne direkcije, odnosno poverjeništva v Skoplju ter je glede teh poslov kot referent podrejen banu, v čigar območju se opravljajo dotični posli.

Agrarni uradi se ukinjajo in njih posli in osebje prehajajo v pristojnost in sestav dotičnih sreskih načelstev, na katerih sedežu so sedeži dosedanjih uradov. Sreska načelstva, na katerih sedežih so poslovali ukinjeni agrarni uradi, opravljajo funkcije dosedanjih agrarnih uradov v dosedanjem območju agrarnih uradov z nastopnimi izpremembami: agrarni referent sreskega načelstva v Zagrebu vrši posle za srez Črnomelj, agrarni referent v Ljubljani tudi za srez Čabar; agrarni referent sreskega načelstva v Novem Sadu, v Baranji in v srezih:

Iloku, Irigu, Rumi, Stari Pazovi in Zemunu, razen mesta Zemuna.

Šefi ukinjenih agrarnih uradov so podrejeni v opravljanju svojih poslov kot referenti načelniku onega sreza, v čigar območju opravljajo posle.

Agrarne direkcije in agrarni uradi prestanejo z dnem, ko začno poslovati kraljevske banske uprave ter prenesejo vse svoje posle na bansko upravo, odnosno na sreska načelstva.

§ 50.

Pri upravi mesta Beograda se ustanavlja tehnični oddelek, v čigar pristojnost spada redno vzdrževanje vseh državnih zgradb v Beogradu, izvzemši vojaške in ministrstva za promet, kakor tudi vsi posli dosedanje gradbene sekcije za mesto Beograd.

Natančnejše odredbe o organizaciji tega oddelka kakor tudi o njegovem poslovanju se predpišejo s pravilnikom ministra za gradbe sporazumno z ministrom za notranje posle.

§ 51.

Za tehnično službo se ustanavljajo po potrebi pri sreskih načelstvih tehnični razdelki, katerih sedeže in teritorialno pristojnost odreja minister sporazumno z ministrom za notranje posle.

Ti razdelki opravljajo, vsak v svojem območju, po predpisih §§ 28. in 29. zakona o notranji upravi tehnične posle iz resorta ministrstva za gradbe, kolikor spadajo v občo upravo, samo da so glede konkretnih službenih poslov podrejeni sreskemu načelniku, za čigar območje jih opravljajo, drugače pa sreskemu načelniku, v čigar območju jim je odrejen sedež.

§ 52.

Poslovanje tehničnih oddelkov pri banskih upravah in tehničnega oddelka pri upravi mesta Beograda kakor

tudi tehničnih oddelkov pri sreskih načelstvih se začne takoj, čim se začne poslovanje v banovinah po § 23. zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja.

Hkrati prestane poslovanje vseh dosedanjih oblastnih tehničnih uprav in tehničnih sekcij kakor tudi tehnične sekcije za mesto Beograd.

Te tehnične uprave in sekcije izroče takoj pristojnim tehničnim oddelkom pri banskih upravah, odnosno tehničnim oddelkom pri sreskih načelstvih, vse svoje predmete in posle, v katerih delujejo kot upravno gradbeno oblastvo, kolikor se tiče začetih del in poslov, v katerih nastopajo kot podjetniki in ki se razprostirajo po novi teritorialni pristojnosti na območje dveh ali več tehničnih oddelkov, odnosno razdelkov. Minister za gradbe odredi po potrebi z naredbo tehnični oddelek, odnosno tehnični razdelek, ki naj nadaljuje ta dela in te posle do konca proračunskega leta ne glede na to, na katero ozemlje se nanašajo ta dela in ti posli.

§ 53.

Zavod za meteorologijo v Sarajevu, v čigar pristojnost spadajo posli meteorološke službe na ozemlju Bosne in Hercegovine, je podrejen glede konkretnih službenih poslov onemu banu, za čigar območje jih opravlja, sicer pa banu, v čigar območju je njegov sedež.

§ 54.

Zavod za meteorologijo preide v sestav banske uprave v Sarajevu z dnem, ko ta začne svoje posle.

Gradbena sekcija za mesto Beograd izroči svoje predmete in posle tehničnemu oddelku pri upravi mesta Beograda.

§ 55.

Predmete, ki so bili po zakonu v ministrovski pristojnosti in so prenešeni v banovo pristojnost, rešuje ban samostojno tudi takrat, kadar je predpisano sporazumno reševanje med več ministri.

§ 56.

V območju uprave mesta Beograda opravlja posle, ki so po § 40. prenešeni v banovo pristojnost, ministrstvo za prosveto.

Prav tako opravlja v tem območju minister za trgovino in industrijo posle, dodeljene banom po točkah 16., 18., 20. in 21. § 42., nadalje posle po zakonu o radnjama, ki se nanašajo na odobravanje naprav industrijskih podjetij (členi 34., 35., 38. in 42.), na nameščanje naprav (člen 40.) in na postavljanje članov strokovnega odbora (člen 43.).

§ 57.

Minister za notranje posle se pooblašča, da predpiše z uredbo ustroj in področje uprave mesta Beograda.

§ 58.

Uprava obstoječih kmetijskih, živinorejskih in veterinarskih fondov se prenaša po njih izvoru:

1. fond za semenje se deli v štirih enakih delih na banovine: moravsko, dunavsko, drinsko in vardarsko;
2. fond za ribarstvo na vardarsko bansko upravo;
3. deželni gospodarski zaklad in veterinarski zaklad za Hrvatsko in Slavonijo na savsko bansko upravo;
4. novi državni veterinarski zaklad vrne vsoto, vzeto iz sredstev veterinarskega zaklada za Hrvatsko in Slavonijo za nakup veterinarskega doma v Beogradu, in sicer v letnih obrokih po 500.000 dinarjev;

5. veterinarski zaklad za Vojvodino na dunavsko upravo;

6. imovina kotarskih podpornih zakladov v Bosni in Hercegovini se razdeli na poedine sreske podporne zaklade po njih izvoru, skupna imovina teh zakladov, ki jo vodi odsek za kmetijski kredit v Sarajevu, pa se razdeli na poedine zaklade, odnosno sreze v razmerju njih lastne imovine. Kjer so srezi poedinih zakladov razdeljeni, se razdeli imovina med te dele srezov po prednjih odredbah. Nadaljnje odredbe o upravljanju kotarskih podpornih zakladov in ureditvi njih središčnic izda minister za poljedelstvo.

Tretje poglavje.

Banovinsko gospodarstvo.

§ 59.

Banovina je glede banovinskega področja pravna oseba in sme samostojno pridobivati pravice, odnosno prevzemati obveznosti.

Ban predstavlja banovino kot pravno osebo.

Listine o pravnih poslih, po katerih se zavezuje banovina proti drugim osebam, kakor tudi pooblastila podpisuje ban ter jih opremlja s svojim pečatom.

Državna zastopništva morajo zastopati banovino v njenih imovinskopravnih razmerjih iz katerekoli pravne stroke pred rednimi in posebnimi sodišči in oblasti ter oddajati pravna mnenja, ki jih zahtevajo od njih ban in drugi banu podrejeni uradi in ustanove.

§ 60.

Ban upravlja imovino, ki jo ima banovina v lasti ali v upravi.

Gospodarska podjetja, ki so last banovine ali so v banski upravi, se morajo voditi tako, da pokrivajo

njih dohodki razhodke in dajo še zmerne obresti in ustrezno kvoto za amortizacijo vložene glavnice. Izjeme so dopustne samo pri podjetjih, ki služijo javnim koristim, če tem ni moči zadostiti drugače.

§ 61.

Za pokrivanje izdatkov, ki se nanašajo na banovinsko področje in ki se ne morejo pokriti iz dohodkov banovinske imovine in drugih virov, se smejo uvajati v banovini in pobirati:

doklade;

pristojbine;

samostojne davščine in

prispevki v denarju ali v naravi.

Prispevek v naravi je treba vselej oceniti tudi v denarju. Kdor se zaveže za prispevek, ga sme izpolniti, izvršiti sam ali pa po kom drugem ali položiti cenilno vrednost v denarju.

§ 62.

Pravica, pobirati oblastne in sreske samoupravne davščine, preide pričenši z dnem tretjega oktobra 1929. na banovine.

Oblastna trošarina na predmete državne trošarine se pobira v območju uprave mesta Beograda po zakonskih predpisih o trošarini; o uporabljanju deležev teh trošarin pa se predpiše odredba v uredbi o ustroju in področju uprave mesta Beograda.

Pričenši z dnem prvega januarja 1930. se bodo pobirale dosedanje oblastne trošarine na predmete državne trošarine kot banovinske po stopnjah, določenih v zakonskih predpisih o državni trošarini.

§ 63.

Doklado na neposredni davek kakor tudi trošarine na predmete, zavezane državni trošarini, odmerjajo in

pobirajo za banovino uradi finančne uprave, banovinske davščine in pristojbine pa, kolikor to odobri minister za finance.

Na predmete, obremenjene z državno trošarino, se pobira za banovino trošarina samo v mejah, odrejenih v zakonu o državni trošarini.

Banovinska doklada na neposredne davke in državno trošarino deli povsem usodo državnega davka, odnosno državne trošarine.

Dokler se ne sestavi nov banovinski proračun, se pobirajo banovinske doklade na neposredne davke začasno s kvotami prejšnjega proračuna, odmera pa se izvršuje za vse davčno leto po odstotkih doklad, ki se določijo v odobrenem banovinskem proračunu za prihodnje proračunsko leto.

§ 64.

Pristojbine se smejo pobirati na službene posle v banovinskem območju, pa tudi za uporabljanje ustanov (zavodov, podjetij itd.), ki jih vzdržuje banovina.

Pristojbine se določajo s tarifo. V tarifi se smejo določati olajšave in oprostitve za osnovane primere, stopnje v njej pa se smejo tudi stopnjevati po imovinskih razmerah.

§ 65.

Ban ureja banovinske pristojbine in samostojne banovinske davščine s pravilniki po odobritvi ministra za finance.

V pravilnikih se predpišejo tudi kazenske odredbe. Denarne kazni ne smejo biti večje od 5000 dinarjev, zapor pa ne daljši od 30 dni.

§ 66.

Za pokrivanje stroškov glede osnavljanja in vzdrževanja ustanov v javno korist se smejo zahtevati po pred-

hodni odobritvi ministra za finance in v soglasnosti z resornim ministrom prispevki od občin in lastnikov zemljišč in lastnikov obratov, ki imajo od teh ustanov posebne gospodarske koristi. Prispevki se določajo po koristi interesentov.

Prispevek v denarju se sme nadomestiti celoma ali deloma z delom ali s prispevkom v naravi.

§ 67.

Glede ustanov in del, ki služijo izključno in pretežno poedinim srezom, sme odrediti ban na predlog interesentov, da trpe stroške zanje izključno ali pretežno določeni srez: pri tem določi tudi ustrezne deleže.

§ 68.

Minister za finance se pooblašča, da predpiše spoznamno z ministrom za notranje posle z uredbo natančnejše določbe o ustroju računovodstvene in blagajniške službe pri banski upravi. S to uredbo se predpišejo tudi kontrolni ukrepi in postopanje obračunavanja, da se preprečijo eventualne zlorabe, obenem pa zavaruje točno in hitro poslovanje banske uprave, pri čemer je dopustno odstopati od predpisov zakona o državnem računovodstvu in zakona o glavni kontroli.

§ 69.

Najmanj enkrat v vsakem trimesečju odredi ban nenaden pregled banovinske blagajne.

O izvršenem pregledu in o stanju je treba sestaviti predpisno poročilo.

§ 70.

Ostvarjeni prebitki enega proračunskega leta služijo za pokrivanje nedostatkov prejšnjih let in za potrebe drugega leta ali za otvarjanje investicijskih fondov.

§ 71.

Za sestavo,odobritev, izvrševanje in veljavnost banovinskega proračuna, način uprave in zadolževanje banovinske imovine in druga vprašanja, o katerih govori uredba o ugotovitvi imovine, načinu uprave in budgetiranju banovin in o likvidaciji imovinskih razmerij dosedanjih sreskih in oblastnih samouprav z dne 23. oktobra 1929., veljajo povsem določila te uredbe.

Četrto poglavje.

Prehodne odredbe.

§ 72.

Minister za notranje posle je pooblaščen, predpisati, če je treba, sporazumno z ministrom za finance natančnejše odredbe o vseh vprašanjih, ki se pojavljajo v zvezi z ustanovitvijo banske uprave in z likvidacijami dosedanjih oblasti in srezov.

§ 73.

Prenos nepremičnin, ki preidejo na banovine, se vrši na banov predlog brez plačila taks.

§ 74.

Dokler se ne izenačijo rudarski zakoni:

1. opravljajo dosedanja rudarska glavarstva (satništva) v svojem dosedanem območju kot oblastva prve stopnje vse posle dosedanje svoje pristojnosti; nanje prehajajo pristojnosti in likvidiranje okrožnih revirnih uradov, ki se ukinjajo.

Rudarska glavarstva (satništva) so podrejena banu one banovine, v katere območju je sedež glavarstva;

2. za krajine, kjer ni rudarskih glavarstev, ostanejo dosedanje pristojnosti in postopati je treba po sedaj veljavnih zakonih;

3. obstoječa rudarska sodišča pridrže svojo dosedanje pristojnost.

§ 75.

Glede uslužbencev sreskih samouprav postopa ban po odredbah, ki veljajo glede dosedanjih oblastnih uslužbencev. Če jih obdrži in prevzame v službo banske uprave, veljajo zanje predpisi o banovinskih uradnikih.

§ 76.

Inspektorji dela in inspektorji parnih kotlov opravljajo kot banovi strokovni referenti v območju banovine podle po veljavnih predpisih in odredbah skladno z zakonom o notranji upravi.

§ 77.

Za nastanitev banskih uprav služijo v prvi vrsti državne in banovinske zgradbe, ki so služile tudi doslej za županije in oblastne samouprave, nadalje vse druge zgradbe, uporabne za ta namen.

Kolikor te zgradbe ne bi zadoščale za nastanitev banske uprave, se pokrijejo stroški za nastanitev banske uprave iz banovinskih dohodkov in državnih dotacij; stroški za vzdrževanje zgradb, ki služijo banski upravi, pa obremenjajo stroške banovine.

§ 78.

Kredit, odrejen s proračunom za leto 1929./1930. v VII. razredu, LIV. poglavju, partiji 386., za uvedbo zakona o ustroju notranje uprave, se sme porabljati tudi za vse potrebe (materialne in osebne), ki se pojavijo

spričo ustanovitve banskih uprav. Prav tako se smejo porabljeni za navedene namene v poedinah banovinah tudi ostanki kreditov za najemnine, odnosno anuitete za zidanje in kupovanje zgradb, ki so določeni v poedinah partijah proračuna za leto 1929./1930. v VII. razredu.

§ 79.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Predsedniku Našega ministrskega sveta, Našem ministru za notranje posle, priporočamo, naj razglasi ta zakon, vsem Našim ministrom, naj skrbe za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj postopajo po njem, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

V Beogradu, dne 7. novembra 1929.

ALEKSANDER s. r.

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle,
častni adjutant
Nj. Vel. kralja,
divizijski general
Peter Živković s. r.

Minister pravde:
dr. M. Srškić s. r.
(L. S.)

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle,
častni adjutant
Nj. Vel. kralja,
divizijski general
Peter Živković s. r.

Na podstavi pooblastila v § 26. zakona o banski upravi predpisujem

Pravilnik o organizaciji in delu banskih svetov.*

Člen 1.

Banski svet je posvetovalni organ bana in zaseda na sedežu banovine.

Člen 2.

Člane banskega sveta postavlja in zamenjuje minister za notranje posle izmed oseb, ki morejo s svojim svetom najbolje služiti pridom banovine.

Člen 3.

Vsak član banskega sveta dobi dekret o svoji postavitvi, ki mu ga izda ban dotične banovine.

Postavitve članov banskega sveta se objavi v Službenem listu dotične banovine, kjer je tak list.

Člen 4.

Člani banskega sveta motrijo v prvi vrsti gospodarski, socialni in kulturni razvoj srezov in mest, za katere so postavljeni, in predlagajo banu predstavitve, v katerih opozarjajo na potrebne ukrepe v tem pravcu.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 4. julija 1930., št. 149/LV., Služb. List z dne 20. avgusta 1930., št. 105/19.

Posebej motrijo in predlagajo predstavitve o poslih, ki se nanašajo na: poljedelska posestva, drevesnice, poskusne in kontrolne postaje; pospeševanje živinoreje in živalstva (perutninarstva) s prirejanjem in osnavljanjem banovinskih razplodnih postaj; strokovno izobraževanje kmetovalcev potom banovinskih poljedelskih šol in obdobnih strokovnih tečajev; vzdrževanje in pospeševanje nedržavnih gozdov; osnivanje novih in vzdrževanje obstoječih banovinskih bolnic, dečjih domov, siromašnic, domov za starce in starke, banovinskih zdravilišč in kopališč, kakor tudi podpiranje poškodovanih po elementarnih nezgodah; na vzdrževanje obstoječih in na pravo novih cest in železnic, kakor tudi vzdrževanje in zidanje šolskih poslopij in uravnavo rek in hudournikov; podpiranje strokovnega izpopolnjevanja obrtnega, trgovskega in poselskega podmladka; podpiranje Sokola in prosvetno-kulturnih in človekoljubnih društev — kakor tudi o vseh poslih, ki bi se v tem pogledu nanašali na njihov kraj.

Člani banskega sveta morejo dajati mnenja o vseh teh vprašanjih tudi za vso banovino.

Člen 5.

Člani banskega sveta se ne smejo vmešavati, niti vplivati na reševanje in izdajanje odločb v poslih upravnih oblastev, niti v obče kakorkoli posredovati pri oblastvih. Svoje dolžnosti člana banskega sveta smejo vršiti samo v sejah banskega sveta in s predlaganjem predlogov in predstavk v zmislu čl. 4.

Člen 6.

Banski svet se sestaja redno enkrat na leto na poziv bana in to najkasneje mesec dni pred končno ugotovitvijo banovinskega proračuna. Seje po tem sklicu smejo trajati največ 15 dni.

Člen 7.

Ban poziva člane banskega sveta na seje sveta.

Člen 8.

Seje banskega sveta se vrše v prostorih, ki jih določi ban.

Člen 9.

Ban vodi seje in delo banskega sveta.

Člen 10.

Na vsaki seji se z oklicem ugotovi, kateri člani so navzočni.

Člen 11.

Na prvi seji se prečita predlog banovinskega proračuna, ki ga vnaprej pripravi ban. Vsak član banskega sveta je upravičen, da izreče k njemu svoje opomnje in poda predloge, omenjene v členu 4. tega pravilnika.

Ban zasliši svet zlasti o tem, katere potrebe v šrezih in mestih so najnujnejše narave, ter po svoji presoji in finančni moči banovine ukrene vse, kar je potrebno, da se jim zadosti in da se zagotovijo sredstva v proračunu.

Člen 12.

Ko se dovrši posvetovanje o banovinskem proračunu, smejo člani banskega sveta sprožiti tudi druga vprašanja, ki se nanašajo na posle, navedene v čl. 4. tega pravilnika.

Člen 13.

Ban sme po predhodnem odobrenju ministra za notranje posle sklicevati člane banskega sveta na izredne seje banskega sveta, ki ne smejo trajati dalje nego 5 dni, tudi o drugih važnih prilikah, posebno v stvareh, ki se nanašajo na sklepanje posojil, odtujitev banovinske nepremične imovine kakor tudi pri izdaji važnih uredb, ki bi imele močnejši finančni efekt.

O priliki, ko se določi dan sklicanja sej, se je treba po možnosti ozirati na to, da ti dnevi ne pridejo v čas, ko so poljedelska in druga gospodarska dela v polnem razmahu.

Člen 14.

Pomočnik bana in načelnik oddelkov banske uprave smejo biti navzočni na sejah banskega sveta. Ban lahko pozove tudi druge referente, da so navzočni na teh sejah.

Zapisnikarja s pomožnim osebjem za pisanje zapisnika o delu banskega sveta določi ban iz vrst uradnikov banske uprave.

Člen 15.

Člani banskega sveta so dolžni redno prihajati na seje banskega sveta.

Člen 16.

Banski svet ne more delovati, ako ni navzočna vsaj polovica njegovih članov.

Člen 17.

Razen oseb iz člena 14. tega pravilnika in predstavnikov nadzornega oblastva ne sme nikdo drug biti navzočen na sejah banskega sveta.

Člen 18.

Vsak član banskega sveta sme govoriti, ako dobi besedo, samo o predmetu, ki je na dnevnem redu.

Člen 19.

Ban lahko odredi:

1. da nikdo o istem predmetu ne more govoriti večkrat nego dvakrat in
2. da se čas govora omeji.

Člen 20.

O delu banskega sveta se spiše zapisnik in v njega se vpisujejo vsa izrečena mnenja. Ban lahko odredi, da se glasuje o predmetu, ki je predložen banskemu svetu; rezultat se vpiše v zapisnik.

Glasovanje se vrši s sedanjem in vstajanjem. Zapisnik podpisuje ban in zapisnikar.

Člen 21

Članom banskega sveta, za katere se z oklicem ugotovi, da so navzočni na sejah sveta, pripada dnevnicar, v višini dnevnice uradnikov I. kategorije tretje skupine. Onim pa, ki niso iz kraja, kjer se vrše seje, pripada poleg dnevnice tudi potnina uradnika te kategorije in skupine in dnevnicar za čas potovanja za prihod na seje in povratek.

Člen 22.

Vsi izdatki, izdani za poslovanje banskega sveta, gredó na breme banovinskega proračuna.

Člen 23.

Ta pravilnik se lahko izpremeni in dopolni z odločbo ministra za notranje posle.

Člen 24.

Ta pravilnik stopi v veljavo od dne, katerega se razglasi v »Službenih novinah«.

V Beogradu, 3. dne junija 1930. br. 35.760.

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
divizijski general
Peter Živković s. r.

00155 176915

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000176915

